

SFÎNTUL IOAN GURA DE AUR

**OMILIILE
DESPRE
POCĂINȚĂ**

**CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÎNTAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE TEOCTIST
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

**TRADUCERE DIN LIMBA GREACĂ DE
PREOTUL PROFESOR DUMITRU FECIORU**

**EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE AL
BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREȘTI - 1998**

OMILIA ÎNTÂI

Despre pocăință

V-ati gândit, oare, la mine în timpul cât am fost despărțit de voi? Eu nici o clipă nu v-am putut uita! Am părăsit orașul, dar amintirea voastră nu m-a părăsit. După cum cei îndrăgostiți poartă cu ei, oriunde s-ar duce, chipul cel dorit, tot așa și eu, îndrăgostit de frumusețea sufletului vostru, am purtat mereu cu mine frumusețea lui. Și după cum pictorii, când fac tabloul cuiva, amestecă fel de fel de culori, tot așa și eu am zugrăvit chipul sufletului vostru, amestecând, ca pe niște felurite culori de virtute, și râvna voastră la slujbele din biserică, și ascultarea cu dragoste a predicii, și bunăvoința voastră pentru predicator, și toate celelalte fapte bune. Puneam înaintea ochilor minții mele tabloul acesta, și el îmi ușura durerea despărțirii. Vă purtam mereu în suflet: și când stăteam în casă, și când mă ridicam din pat, și când eram în călătorie, și când mă odihneam, și când ieșeam din casă, și când intram. Visam mereu chipurile voastre dragi; nu numai ziua, ci și noaptea mă hrăneam cu aceste chipuri. Trăiam aievea cuvintele lui Solomon: *"Eu dorm, dar inima mea veghează.*(Cantarea Cantarilor 5,2)

Nevoia de somn îmi lipea pleoapele, dar tirania dragostei de voi îmi ținea deschiși ochii minții mele. De multe ori mi se părea că vorbesc cu voi în vis. Așa e sufletul ! Visează noaptea ce gândește ziua. Asta s-a întâmplat și cu mine. Nevăzându-vă cu ochii trupului, vă vedeam cu ochii dragostei. Nefiind între voi cu trupul, eram printre voi cu dragostea și-mi sunau mereu în urechi aclamațiile și aplauzele voastre. De aceea, cu toate că boala trupului mă silea să stau mai mult la țară, cu toate că aerul de acolo era de folos sănătății trupului meu, totuși puterea dragostei nu m-a lăsat să-mi prelungesc șederea. A strigat la mine și nu s-a oprit din strigăt până ce nu m-a înduplecat să mă ridic din pat înainte de vreme; m-a sfătuit să socotesc prezența mea între voi și sănătate, și bucurie, într-un cuvânt, binele meu. Și m-a convins. Am preferat să plec, având încă în mine rămășițele bolii, decât să mai port încă mult timp în suflet durerea despărțirii, până ce mă voi fi făcut pe deplin sănătos. Și auzeam acolo, la țară, și dojaneele pe care mi le aduceau dese voastre scrisori. Și priveam cu tot atâta drag pe cei ce mă dojeneau, ca și pe cei ce mă lăudau. Tocmai dojaneele acelea îmi arătau cât de tare mă iubiți. De aceea m-am sculat și am plecat. De aceea n-am putut să vă scot nicicând din sufletul meu.

Dar ce lucru de mirare că eu, pe când eram la țară și mă bucuram de tihnă, mi-aminteam de voi, când Pavel, fiind înlănțuit, întemnițat, în față cu mii și mii de primejdii - dar se simțea în temniță ca într-o livadă -, își aducea aminte de frații lui și le scria: *"Precum îmi este drept să cuget aceasta despre voi, pentru că vă am în inima mea, în lanțurile mele, în apărarea mea și în adevărarea Evangheliei"?*(Fil.1,7) Pe dinafară lanțul dușmanilor, pe dinăuntru lanțul dragostei de ucenici. Lanțul cel din afară, făurit din fier; lanțul cel dinăuntru, țesut din dragoste. Pe acela Pavel îl lepăda adeseori, dar pe acesta niciodată nu l-a aruncat. Și după cum femeile care au născut și au ajuns mame sunt legate neconținut de copiii pe care i-au născut, oriunde ar fi ele,

tot așa și Pavel; dar, mai bine spus, Pavel era mai puternic legat de ucenicii lui, cu atât mai mult cu cât nașterile duhovnicești sunt mai puternice decât nașterile trupești. Și Pavel nu i-a născut numai o dată, ci chiar de două ori pe aceiași ucenici, că striga, spunând: *"Copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii"*.(Gal.4,19) Cu o femeie nu se poate întâmpla niciodată asta, nici n-ar putea naște din nou același copil; Pavel însă a suferit ceea ce nu se poate vedea în natură: a născut din nou pe cei pe care-i născuse o dată și a suferit cu ei iarăși durerile groaznice ale nașterii. De aceea, voind să-i miște, le spunea: *"...pentru care sufăr iarăși durerile nașterii"*. Aproape că le spunea: "Fie-vă milă de mine! Nici un fiu nu împovărează a doua oară pântecul mamei cu durerile nașterii, așa cum voi mă siliți să sufăr". Nașterile cele trupești durează câțeva vreme; trec după ce copilul a ieșit din pântecul mamei; cât despre nașterile cele duhovnicești însă, nu-i așa; durează luni întregi; uneori aceste dureri au ținut un an întreg, și Pavel tot n-a născut pe cei zămisliti, în nașterile trupești numai trupul suferă dureri; în nașterile cele duhovnicești durerile nu muncesc pântecul, ci sfâșie însăși tăria sufletului.

Și ca să afli că nașterile cele duhovnicești sunt mai chinuitoare, te întreb: Cine a dorit vreodată să sufere iadul pentru copiii pe care i-a născut? Pavel, însă, nu numai că preferă să sufere iadul, dar chiar se roagă să fie anatema de la Hristos numai ca să poată naște pe iudei pentru Hristos. (Romani 9, 3.)

Pentru ei suferea neconținut durerile nașterii; iar pentru că nu putea să-i nască, se plângea, zicând: *"Mare îmi este întristarea și necurmată durerea în inima mea"*; (Romani 9,2) iar în altă parte, iarăși: *"Copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip în voi"*.(Galateni 4,19)

Care pântec a fost mai fericit decât acela care a putut naște astfel de copii, încât să aibă în ei pe Hristos? Care pântec a fost mai roditor decât acela care a născut întreaga lume? Care pântec a fost mai puternic decât acela care a fost în stare ca, pe cei o dată născuți și crescuți, dar avortați, să-i nască iarăși și să-i plăsmuiască din nou? Asta n-o poate face nașterea trupească!

Dar pentru ce apostolul n-a spus: "Copiii mei, pe care vă nasc iarăși, din nou", ci: *"pentru care sufăr iarăși durerile nașterii"*, deși în altă parte spusese că-i naște: *în Hristos Iisus v-am născut*"?(I Corinteni 4,15)

În acest din urmă text, Pavel a vrut să arate numai înrudirea; în celălalt text, a căutat să arate și durerile nașterii.

Dar pentru ce-i numește copii, când încă nu i-a născut? Că dacă suferă durerile nașterii, înseamnă că încă nu i-a născut. Pentru ce, dar, îi numește copii?

Ca să arate că nu aceste dureri de naștere sunt durerile pe care le-a avut când i-a născut; iar cuvintele acestea erau îndestulătoare să-i rușineze. "V-am fost odată tată!, le spune Pavel. Am îndurat pentru voi durerile de naștere, pe care trebuia să le îndur. Ați fost odată copiii mei. Pentru ce, dar, mă siliți să sufăr a doua oară durerile nașterii? Destule sunt durerile nașterii celei de la început. Pentru ce mă chinuiți iarăși cu dureri de naștere?". Lui Pavel îi pricinuiău tot atât de mari dureri și cei care încă nu credeau, ca și credincioșii care cădeau. Era chinuitor să vadă că trec iarăși la necredință, după ce se împărtășiseră cu niște taine așa de mari. De aceea, pentru că durerea era ascuțită și strigătele de durere mai puternice decât ale unei femei ce naște, zicea: *"Fiii mei pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip*

în voi".(Galateni 4,19)

Grăia așa, pentru că voia să le și întărească încrederea, dar să-i și înfricoșeze, îi înfricoșa și le băga spaimă în suflet, spunându-le că Hristos n-a luat chip în ei; și iarăși căuta să întărească în ei încrederea, spunându-le că e cu putință ca Hristos să ia chip în ei. Cuvintele: "*până ce va lua chip în voi*" arată și una, și alta: și că n-a luat încă chip în ei, dar că e cu putință totuși să ia chip. Dacă n-ar fi fost cu putință, în zadar le-ar fi spus: "*până ce va lua Hristos chip în voi*"; i-ar fi nutrit cu speranțe deșarte.

Știind dar acestea, să nu deznădăjduim nici noi, dar nici să ne trândăvim. Amândouă sunt pierzătoare.

Deznădejdea nu-l lasă pe cel căzut să se scoale, iar trândăvia îl culcă la pământ pe cel în picioare. Una ne lipsește de bunătățile ce le putem avea; cealaltă nu ne lasă să scăpăm de păcatele ce ne apasă. Trândăvia ne aruncă jos, chiar de-am fi în cer; deznădejdea ne pogoară în adâncul păcatului; dar îndepărtarea deznădejdii ne face să ne ridicăm repede din adâncul acela.

Să-ti spun câtă putere au și una și alta! Diavolul la început a fost bun; trândăvinduse și deznădăjduind a ajuns atât de rău, că nu s-a mai putut ridica din răutatea lui. Că a fost bun, ascultă ce spune Hristos: "*Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer*".(Luca 10,18)

Comparația cu fulgerul arată și viețuirea lui strălucită de mai înainte, și iuțea căderii sale.

Pavel a hulit, a prigonit, a ocărât; dar pentru că s-a sârguit și nu a deznădăjduit, s-a ridicat și a ajuns egal cu îngerii; Iuda a fost apostol; dar pentru că s-a trândăvit, a ajuns vânzător.

Tâlharul, iarăși, după o atât de mare răutate, pentru că nu a deznădăjduit, a intrat înaintea tuturor celorlalți în rai.(Luca, 23, 43)

Fariseul, încrezându-se, a fost pogorât din înălțimea virtuții lui; vameșul, nepierzându-și nădejdea, așa s-a îndreptat, că a lăsat în urmă pe fariseu.(Luca 18,10-14)

Vrei sa-ti arăt chiar un oraș întreg care a făcut asta? Așa s-a mântuit întreg orașul ninivitenilor; și doar sentința pronunțată de Dumnezeu asupra ninivitenilor era de natură să-i ducă la deznădejde, că nu le spusese: "Dacă vă pocăiți, scăpați!", ci de-a dreptul: "*încă trei zile și Ninive va fi nimicită*".(Iona 3,4)

Dar cu toate că Dumnezeu îi amenințase, cu toate că profetul le strigase, cu toate că sentința nu îngăduia amânare, nici drept de apel, ninivitenii nu au deznădăjduit, nici nu și-au pierdut bunele nădejdi. De asta Dumnezeu nu le-a pus condiție, nici nu le-a spus: "Dacă vă pocăiți, scăpați", ca și noi, când auzim o sentință a lui Dumnezeu, pronunțată fără drept de apel, nici atunci să nu deznădăjduim, să nu ne descurajăm, având în față pilda ninivitenilor.

Iubirea de oameni a lui Dumnezeu o poți vedea nu numai de acolo că a făcut pace cu cei care s-au pocăit, deși sentința pronunțată asupra lor era fără drept de apel, ci și de acolo că sentința era definitivă.

Dumnezeu a făcut asta, voind să le mărească frica și să-i trezească din marea lor trândăvie; iar timpul pocăinței arată nespusa iubire de oameni a lui Dumnezeu. Căci, ce puteau face cele trei zile, ca să șteargă o atât de mare răutate? Vezi că și aici

se arată purtarea de grijă a lui Dumnezeu? Ea a ajutat mai mult la mântuirea oraşului.

Ştiindu-le pe acestea, să nu deznădăjduim niciodată.

Nici o armă a diavolului nu-i atât de tare ca deznădejdea.

Diavolul nu se bucură atâta când păcătuim, cât se bucură când deznădăjduim.

Ascultă! Pavel s-a temut mai mult de căderea în deznădejde a desfrânatului din Corint decât de păcatul lui. Scriindu-le corintenilor, le grăia așa: "*îndeobşte se aude că la voi este desfrânare, și așa desfrânare cum nici la păgâni nu se pomeneşte*". (I Corinteni 5, 1.)

N-a spus: "cum nici la păgâni nu se săvârşeşte", ci: "*nu se pomeneşte*": "fapta pe care păgânii n-o pot suferi nici cu numele, pe aceea voi îndrăzniți să o săvârșiți". "*Și v-ati semețit*". (I Corinteni 5, 2.)

Pavel n-a spus: "Acela s-a semețit", ci, lăsând la o parte pe cel ce a păcătuit, vorbeşte cu cei sănătoși. Așa cum fac și doctorii: lasă la o parte pe cei bolnavi și vorbesc mai mult cu rudele bolnavilor. Corinteni erau vinovați de semetie pentru că nu l-au muștră pe cel ce păcătuisese, nici nu l-au pedepsit. Pavel a făcut părtași și pe corinteni la păcat, pentru ca să vindece mai repede rana.

Cumplit lucru este să păcătuiești dar cu mult mai cumplit, să te lauzi cu păcatele.

Dacă laudându-te cu dreptatea, pierzi dreptatea, apoi cu mult mai multă pagubă ai dacă te lauzi cu păcatele; păcatul acesta e mai mare decât păcatele cu care te lauzi. De aceea spune Domnul: "*Când veți face totul spuneți: Slugi netrebnice suntem*". (Luca 17, 10).

Deci, dacă trebuie să se smerească cei care îndeplinesc toate poruncile, apoi cu mult mai mult cel ce păcătuiește trebuie să plângă și să se numere printre cei din urmă. Aceasta, arătând-o Pavel, spunea: "*N-ar fi trebuit, oare, mai degrabă să plângeți?*". (I Corinteni 5, 2)

- Ce spui. Pavele? A păcătuit altul și să plâng eu?

- Da, răspunde Pavel. Suntem legați unii de alții ca mădularele de trup. La trup, dacă e rănit piciorul, simte durerea și capul. Și ce este mai de preț decât capul? Și totuși capul uită de vrednicia sa în timp de nenorocire. Fă și tu tot așa!

De asta și Pavel ne îndeamnă "*să ne bucurăm cu cei ce se bucură și să plângem cu cei ce plâng*" (Romani 12, 15); de asta le și spune corintenilor: "*N-ar fi trebuit, oare, mai degrabă să plângeți, ca să fie scos din mijlocul vostru cel ce a făcut fapta aceasta?*". (I Corinteni 5, 2)

N-a spus: "N-ar fi trebuit, oare, mai degrabă să vă străduiți?".

- Dar ce?

- "*N-ar fi trebuit oare, mai degrabă să plângeți?*" ca și cum o boală obștească, ciurma, ar fi cuprins tot orașul. Aproape că le-a spus: "E nevoie de rugăciune și marturisire ca să piară boala din tot orașul". Ai văzut câtă frică a atârnat Pavel deasupra capetelor lor? Deoarece corinteni socoteau că răul se mărginește numai la cel ce săvârşește păcatul, de aceea Pavel îi face atenți, spunându-le: "*Oare, nu știți că puțin aluat dospește toată frământătura?*". (I Corinteni 5, 6)

Cuvintele lui Pavel au acest înțeles: "Dacă răul înaintează, va cuprinde și celelalte mădulare; trebuie deci să vă îngrijiți așa de păcatul acesta, ca și cum ați avea de luat hotărâri cu privire la niște rele obștești. Să nu-mi spui mie că numai acela a păcătuit, ci gândește-te la aceea că răul e un puroi, care amenință să se întindă în tot trupul".

Și după cum când arde o casă, sar în ajutor și se grăbesc și cei care n-au suferit nici un rău, nu mai puțin decât cei cu casa aprinsă, ca nu cumva focul să se întindă și să ajungă și la ușile lor, tot așa și Pavel îi trezește pe corinteni, spunându-le: "Păcatul săvârșit între voi e un foc; să ieșim întru întâmpinarea răului; să stingem focul, înainte de a cuprinde Biserica. Dacă nu-ti pasă de păcat, pentru că este în trupul altuia, află că și tu ești bolnav, căci acela este mădular al întregului trup".

Dar gândește-te și la aceea că, dacă trândăvești, dacă treci cu vederea răul, răul te va cuprinde și pe tine. Deci dacă nu pentru fratele tău, fii treaz măcar pentru tine! Oprește ciurma, pune stavilă puroiului, zăgăzuieste întinderea lui!

Acestea și mai multe ca acestea spunându-le Pavel și poruncindu-le să-1 dea satanei (I Corinteni 5, 5), mai târziu, pentru că s-a schimbat și a ajuns mai bun, le-a spus: "*Destul este pentru unul ca acesta pedeapsa aceasta de la cei mai mulți*"²² (II Corinteni 2, 6)

"*Întăriți în el dragostea*". (II Corinteni 2, 8) Uită-te câtă stăruință pune acum Pavel ca să-1 împreune și să-1 alipească iarăși de turmă, pentru că mai înainte îl arătase ca dușman și vrăjmaș obștesc tuturor, pentru că-1 izgonise din turmă și-1 tăiasse din trupul Bisericii! Nu le-a spus simplu: "Iubiți-1!", ci: "*întăriți în el dragostea!*", adică: "Arătați-i prietenie trainică și statornică, dragoste fierbinte, clocotitoare și înflăcărată, care să contrabalanseze ura voastră de mai înainte; purtați-vă cu el cu bunăvoință!".

- Spune-mi, Pavele, ce s-a întâmplat? Nu l-ai dat satanei?

- Da, dar nu ca să rămână în mâinile satanei, ci ca să-1 scap iute de tirania satanei.

Dar, după cum spuneam mai înainte, uită-te cât se teme Pavel de deznădejde ca de o armă puternică a diavolului. Spunând: "*întăriți în el dragostea*", a adăugat și pricina: "*Ca nu cumva să fie doborât de mai multă tristețe unul ca acesta*". (II Corinteni 2, 7)"

Oaia e în gura lupului, spune Pavel, să-1 ajungem! Să i-o luăm din gură înainte de a mânca și strica mădularul nostru! Corabia este în mijlocul furtunii, să ne grăbim s-o salvăm înainte de a se scufunda! După cum corabia se scufundă când marea se ridică și valurile se înaltă de pretutindeni, tot așa și sufletul se sufocă iute dacă nu are pe cineva să-i întindă mâna de ajutor, când e înconjurat de pretutindeni de tristețe; căci tristețea, mântuitoare pentru iertarea păcatelor, e pierzătoare când depășește măsura".

Uită-te cu câtă precizie a grăit Pavel! N-a spus: "Să nu-1 piardă diavolul!".

- Dar ce?

- "*Ca să nu ne lăsăm prinși de lăcomia satanei*". (II Corinteni 2, 11) Iar lăcomia este dorire de bunuri străine. Arătând deci că păcătosul din Corint a scăpat de diavol și că, prin pocăință, a ajuns iar în turma lui Hristos, Pavel a spus: "*Ca să nu ne lăsăm prinși de lăcomia satanei*". "Dacă diavolul mai pune gheara pe el, vrea să spună

Pavel, atunci răpește mădularul nostru, ia oaia turmei lui Hristos, că acela, prin pocăință, lepădase păcatul". Pavel știa ce a făcut diavolul cu Iuda; de aceea s-a temut să nu se întâmple același lucru și cu păcătosul din Corint.

- Dar ce a făcut diavolul cu Iuda?

- Iuda s-a pocăit, că a zis: "*Am păcătuit vânzând sânge nevinovat!*". (Matei 27,4)

Diavolul a auzit cuvintele acestea; știa că ele îl pun pe Iuda pe calea cea bună, că îl duc la mântuire și s-a temut să nu se schimbe. Că-și spunea diavolul: "Are Stăpân iubitor de oameni; a plâns pentru el și l-a sfătuit în fel și chip, când avea de gând să-L vândă. Oare nu-l va primi cu mult mai mult acum, când se pocăiește? îl trăgea la El și-l chema când n-avea de gând să se îndrepte. Oare nu-l va trage cu mult mai mult la El acum, când îl vede că se îndreaptă și-și recunoaște păcatul? Că pentru asta a și venit să Se răstignească!".

- Și ce-a făcut atunci diavolul?

- I-a tulburat sufletul lui Iuda; i-a întunecat mintea cu o tristețe peste măsură de mare; l-a prigonit, l-a alergat până l-a dus la spânzurătoare (Matei 27, 5). L-a scos din viața aceasta și l-a lipsit și de râvna de a se pocăi. Dacă trăia, s-ar fi mântuit și el. Dovadă, răstignitorii. Dacă Domnul a mântuit pe cei ce L-au ridicat pe cruce, dacă pe cruce fiind îl ruga pe Tatăl și-I cerea să le ierte fapta lor îndrăzneată (Luca 23, 34), este lămurit că l-ar fi primit și pe vânzător cu toată dragostea, dacă s-ar fi pocăit cum trebuie. Iuda, însă, doborât de o tristețe peste măsură de mare, n-a vrut să se folosească de leacul pocăinței. Pavel, deci, temându-se de asta, silește pe corinteni să smulgă pe om din gura diavolului.

Dar pentru ce trebuie să vorbesc eu de cele petrecute în Corint? Petru, după ce se împărtășise cu sfintele Taine, s-a lepădat de trei ori de Domnul (Matei 26, 69-74), dar, plângând, și-a șters tot păcatul (Matei 26. 75). Pavel a prigonit, a hulit, a ocărât; și nu numai pe Cel răstignit, ci a prigonit și pe toți cei ai lui Hristos; dar, pocăindu-se, a ajuns apostol. Dumnezeu ne cere să-I dăm numai puțin prilej și ne iartă mulțime de păcate.

Am să vă vorbesc și de o pildă care întărește spusesele mele.

Erau doi frați; și-au împărțit între ei averea părintească; unul a rămas acasă, iar celălalt s-a dus în altă țară, a mâncat partea lui de avere și nu mai putea îndura rușinea foamei. (Luca 15, 11-32)

M-a îndemnat gândul să vă spun această pildă, ca să vedeți că ni se iartă și păcatele săvârșite după botez, dacă suntem cu luare aminte. Nu vă spun asta ca să vă trândăviți, ci ca să alungați din sufletul vostru deznădejdea. Că deznădejdea aduce peste noi mai multe rele decât trândăvia. Fiul acesta este icoana celor ce au căzut în păcate, după ce s-au botezat. Că fiul cel plecat de acasă înfățișează pe cei căzuți după botez, se vede din acestea: este numit fiu; și nimeni nu-i numit fiu dacă nu-i botezat; locuia în casa părintească și i s-a împărțit toată averea părintească; înainte de botez, nimeni nu poate lua cele părintești, nici nu poate primi moștenire. Deci totul ne arată că fiul acesta făcea parte din ceata credincioșilor. Era apoi frate cu fiul cel bun; iar frate nu poate fi nimeni fără nașterea de a doua, cea duhovnicească.

- Ce-a spus, dar, fiul acela, care ajunsese atât de ticălos?
- *"Mă voi întoarce la tatăl meu!"* (Luca 15, 18).

Tatăl lui 1-a lăsat să plece în țară străină și nu l-a oprit, tocmai ca să cunoască bine, prin proprie experiență, de câte binefaceri nu s-ar fi bucurat de rămânea acasă. De multe ori Dumnezeu, când nu ne convinge cu cuvintele, ne lasă să ne învățăm minte cu faptele. Așa făcea cu iudeii. Când nu-i convingea și nici nu-i abătea de la răutatea lor cu miile de cuvinte grăite prin prooroci, îi lăsa să fie instruiți prin pedepse și le spunea: *"Lepădarea ta de credință te va pedepsi și răutatea ta te va mustra"*. (Ieremia 2, 19)

Ar fi trebuit ca iudeii să-L creadă pe cuvânt înainte de împlinirea amenințărilor; dar pentru că erau atât de nesimțiți că nu credeau în îndemnurile și sfaturile Lui, de aceea îngăduie să fie instruiți prin fapte, ca așa să-i redobândească iarăși.

Fiul cel risipitor a plecat deci în țară străină; acolo a învățat prin fapte ce mare rău este să pleci din casa părintească; de aceea, s-a întors. Tatăl lui nu i-a purtat ură, ei l-a primit cu brațele deschise.

- Pentru ce?
- Pentru că era tată, și nu judecător.

Și au fost în casă dansuri, ospete, sărbătoare. Toată casa era veselă și plină de bucurie.

- Ce spui? Acestea sunt răsplățile păcatului?

- Nu ale păcatului, omule, ci ale întoarcerii! Nu ale răutății, ci ale pocăinței! Nu ale desfrânării, ci ale schimbării în mai bine!

Mai mult! Fratele cel mai mare s-a supărat de toate acestea. Tatăl l-a potolit și pe el cu blândețe, spunându-i: *"Tu totdeauna ai fost cu mine; pe când acesta, pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat"* (Luca 15. 31. 32).

"Când trebuie să mântui pe un om pierdut, îi spune tatăl, nu-i timp de judecată, nici de cercetare amănunțită, ci numai de iubire de oameni, de iertare, nici un doctor nu cere unui bolnav socoteală de viata lui dezordonată și nici nu-l pedepsește, ci-i dă doctorii ca să-l vindece. Iar dacă ar fi trebuit totuși să-l pedepsesc pe fratele tău, apoi îndestulătoare pedeapsă i-a fost șederea lui în țară străină. A fost atâta vreme despărțit de noi; a avut de luptat cu foamea, cu disprețul, cu cele mai grele necazuri. De asta îți spun: *"Pierdut a fost și s-a aflat, mort a fost și a înviat"*, nu te uita la veselia și sărbătoarea din casa noastră, ci gândește-te la nenorocirea lui cea mare de mai înainte! Vezi un frate, nu un străin!"

Fiul s-a întors la tatăl lui; la tatăl lui, care nu-și putea aminti de nici una din faptele lui de mai înainte. Dar, mai bine spus, își amintea numai de acelea care-l puteau atrage spre compătimire, spre milă, spre dragoste, spre grija aceea pe care o au numai părinții. De asta nici n-a spus ce-a făcut fiul lui, ci ce-a pățimit; n-a adus vorba că a mâncat averea, ci că a îndurat mii și mii de necazuri.

Tot cu atâta râvnă a căutat Domnul și oaia cea pierdută. Dar, mai bine spus, cu mai multă râvnă. Acolo s-a întors fiul de capul lui; aici a plecat Păstorul după oaie; a găsit-o și a adus-o; și S-a bucurat de ea mai mult decât de toate cele din staul. Uită-te și cum a adus-o în staul! N-a bătut-o, ci a pus-o pe umerii Lui, a purtat-o și a adus-o iarăși în turmă. (Luca 15,4-5)

Știind dar că Dumnezeu nu numai că nu-Și întoarce fata de la cei ce se întorc la El, ci că-i primește tot așa de bine ca și pe cei virtuoși, că nu numai că nu-i pedepsește, ci că merge chiar în căutarea celor rătăciți și că Se bucură de găsirea acestora mai mult decât de cei care nu s-au rătăcit, să nu deznădăjduim când ne simțim încărcăți de păcate, nici să ne încredem când știm că facem fapte bune, ci să ne temem când le săvârșim, ca să nu cădem din pricina încrederii în noi; iar când păcătuim, să ne pocăim.

Vă spun și acum ce vă spuneam și la început. Amândouă acestea ne fac să ne pierdem mântuirea: încrederea, pe cel din picioare; deznădejdea, pe cel căzut. De aceea Pavel, ca să întărească pe cei din picioare, spunea: "*Celui ce i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă*" (I Corinteni 10, 12); și iarăși: "*Mă tem ca nu cumva, propovăduind altora, însumi să mă fac netrebnic*" (I Corinteni 9, 27). Ca să ridice pe cei căzuți și să-i îmboldească spre mai multă râvnă, Pavel le scria corintenilor, spunându-le: "*... ca nu cumva să plâng pe mulți din acei ce au păcătuit înainte și nu s-au pocăit*" (II Corinteni 12, 21). Prin aceste cuvinte a arătat că nu sunt vrednici atâta de plâns cei ce păcătuiesc cât cei care nu se pocăiesc de păcatele lor. Iar profetul le spunea acestora: "*Oare cel ce cade nu se scoală sau cel ce se abate nu se întoarce?*" (Ieremia 8, 4). De aceea și David îi îndemna pe aceștia, spunând: "*Astăzi, de veți auzi glasul Lui, să nu vă învârtoșați inimile voastre, ca în timpul răzvrătirii*" (Ps.94,8-9; Evrei 3,7-8).

Atâta vreme cât se spune "astăzi", să nu deznădăjduim, ci să avem bune nădejdi în Stăpânul nostru, gândindu-ne la noianul bunătății Lui. Să scuturăm de pe noi orice cuget rău; să începem să facem fapte bune cu multă râvnă și nădejde; să arătăm covârșitoare pocăință, ca, lăsând aici pe pământ toate păcatele, să putem sta cu îndrăznire înaintea scaunului de judecată al lui Hristos și (să putem) dobândi împărăția cerurilor, pe care, facă Dumnezeu ca noi toți să o dobândim, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui, împreună cu Sfântul Duh, slavă, putere, cinste, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

OMILIA A DOUA

Despre tristețea împăratului Ahab și despre Iona profetul

Ați văzut duminica trecută război și biruință? Războiul diavolului, biruința lui Hristos! Ați văzut cum a fost lăudată pocăința? Ați văzut cum diavolul n-a mai putut îndura lovitura, ci s-a temut și s-a cutremurat?

- Pentru ce te sperii, diavole, când este lăudată pocăința? Pentru ce te jelești, pentru ce te cutremuri?

- Da, pe dreptate mă jelesc și mă tângui, răspunde diavolul, pentru că mari trofee mi-a răpit pocăința asta!

- Care trofee?

- Pe desfrânată, pe vameș, pe tâlhar, pe hulitorul Pavel!

Cu adevărat, mari trofee i-a răpit pocăința! I-a dărâmat cetățuia. Lovitura pocăinței a fost mortală.

Cunoști, iubite, puterea pocăinței din faptele ce ti le-am arătat în predica trecută. Pentru ce, dar, nu culegem roadele unei astfel de predici? De ce nu ne întâlnim în biserică pentru ca să ne pocăim? Dacă ești păcătos, intră în biserică pentru a-ti mărturisi păcatele! Dacă ești drept, intră ca să nu-ti pierzi dreptatea! Pentru amândouă, biserica este port.

Ești păcătos? Nu deznădăjdui! Intră în biserică cu gând de pocăință! Ai păcătuțit? Spune lui Dumnezeu: "Am păcătuțit!". Ce oboseală, ce greutate, ce osteneală ca să spui acest cuvânt: "Am păcătuțit"? nici una!

Dacă spui tu însuți că ai păcătuțit, nu vei avea acuzator pe diavol. Ia-o înaintea diavolului! Răpește-i dregătoria lui! Că dregătoria lui este de a acuza. Pentru ce nu i-o iei înainte? Pentru ce nu-ti spui păcatul? Pentru ce nu-ti ștergi păcatul, când știi că ai un acuzator pe care nu-l poți face să tacă? Ai păcătuțit? Intră în biserică, spune lui Dumnezeu: "Am păcătuțit!". Nu-ti cer nimic altceva decât numai aceasta. Dumnezeiasca Scriptură spune: "*Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi*" (Isaia 43,26).

Spune păcatul, ca să scapi de păcat! Nu-i nevoie pentru asta nici de oboseală, nici de șiruri de cuvinte, nici de cheltuială de bani, nici de altceva de acest fel. Spune un cuvânt, fii sincer față de păcat și spune: "Am păcătuțit!".

- Dar de unde știu, mi se poate spune, că, dacă spun eu întâi păcatul, scap de păcat?

- Am în Scriptură exemple și de oameni care și-au spus păcatul și au scăpat de el, și de oameni care nu l-au spus și au fost osândiți.

Cain a ucis pe Abel, fratele său, pentru că îl pizmuia. Omorul a urmat invidiei. L-a luat cu el la câmp și l-a ucis. (Facere 4,8)

Ce i-a spus Dumnezeu?

- "*Unde este Abel fratele tău?*" (Facere 4,9)

Cel Care le știe pe toate întreabă; nu pentru că nu știe, ci ca să atragă pe ucigaș la pocăință. Că 1-a întrebat, știind de ucidere, o arată însăși întrebarea: "*Unde-i Abel fratele tău?*" .

Iar Cain i-a răspuns:

- "*Nu știu. Sunt eu oare păzitorul fratelui meu?*"(Facere 4,9).

Fie, nu ești păzitorul lui! Dar pentru ce ești ucigașul lui? Nu 1-ai păzit! Dar pentru ce 1-ai ucis? Mărturisești asta? Atunci ești vinovat și că nu 1-ai păzit.

- Ce i-a spus Dumnezeu?

- "*Glasul sângei fratelui tău strigă către Mine din pământ*" (Facere 4,10).

L-a muștrățat îndată și i-a dat și pedeapsa. Nu atât pentru omor, cât pentru îndrăzneală. Că Dumnezeu nu urăște atât de mult pe cel ce păcătuiește, cât pe cel ce se poartă cu nerușinare. Fără îndoială, Dumnezeu nu 1-a primit pe Cain când a venit la pocăință, pentru că nu și-a spus el întâi păcatul. Că, ce spune Cain? "*Mai mare este păcatul meu decât a mi se ierta*",(Facere 4,13) în loc să spună: "Am făcut mare păcat! Nu sunt vrednic să mai trăiesc!".

Și ce-i răspunde Dumnezeu? "*Gemând și tremurând vei fi pe pământ*".(Facere 4,13) Și i-a dat o pedeapsă cumplită și grea. "N-am să te ucid, i-a spus Dumnezeu, ca să nu se dea uitării adevărul, dar am să te fac lege, citită de toți, ca nenorocirea ta să ajungă mamă filosofiei!". Și pribegea Cain, lege însuflețită, stâlp mișcător și tăcut, dar slobozind glas mai puternic decât glasul trâmbiței, că spunea: "Să nu mai faci cineva aceasta, ca să nu pățească la fel!". A primit pedeapsă pentru nerușinarea lui; nu și-a spus păcatul, dar i-a fost dovedit și a fost osândit pentru păcat. Dacă și-ar fi mărturisit singur păcatul, și-ar fi șters el mai întâi păcatul.

Dar ca să vezi că așa stau lucrurile, să-ti spun de un altul care, spunându-și el mai întâi păcatul, și-a șters păcatul.

Să venim la David, proorocul și împăratul. Dar mie îmi place mai mult să-l numesc prooroc, împărat a fost în Palestina; prooroc însă, până la marginile lumii. Domnia lui a ținut câțeva vreme, dar profeția lui are cuvinte nemuritoare. Mai degrabă se va stinge soarele decât să fie date uitării cuvintele lui David. David a săvârșit și adulter, și omor. A văzut, spune Scriptura, pe o femeie frumoasă, făcând baie și s-a îndrăgostit de ea (II Regi 11,2).

Gândul și 1-a prefăcut apoi în faptă. Și a căzut proorocul în preacurvie, mărgăritarul în mocirlă. Și nu-și dădea seama că păcătuse. Atât era de împătimit. Vizitiul se îmbătase și trăsura mergea anapoda. Ceea ce sunt vizitiul și trăsura, aceea sunt sufletul și trupul.

De ti-este întunecat sufletul, trupul se rostogolește în mocirlă; câtă vreme vizitiul e treaz, aleargă și trăsura bine; când vizitiului i se slăbesc puterile și nu mai e stăpân pe hățuri, ajunge și trăsura în prăpastie. Așa și cu omul.

Atâta vreme cât sufletul e treaz și priveghează, este și trupul curat; dar când sufletul se întunecă, se rostogolește și trupul în mocirlă, în plăcere.

Ce a făcut David? A preacurvit! Nu și-a dat seama și nici altul nu i-a atras luarea-aminte. Și a făcut asta când era cu părul alb, ca să vezi că nici bătrânețea nu ti-e de folos de ești nepăsător, după cum nici tinerețea nu te poate vătăma de ești cu mintea trează. Fapta bună nu-i condiționată de vârstă, ci de voință și gând.

Daniel era de doisprezece ani și era judecător, iar bătrânii, învechiți în zile,

urzeau faptă de curvie¹(Istorie Suzanei 1,1-64.) Bătrânilor nu le-a folosit bătrânețea, nici pe Daniel nu l-a vătămat tinerețea. Și ca să vezi că nu vârsta, ci voința și gândul sunt totul, uită-te la David.

David era cu părul alb, și atunci a căzut în preacurvie și a săvârșit omor. Sufletul lui era într-o stare ca aceea, că nici nu-și dădea seama că a păcătuit. Minte conducătoare era beată de neînfrânare.

- Ce a făcut Dumnezeu?

- A trimis la el pe profetul Natan. Profetul se duce la profet. Așa se întâmplă și cu doctorii. Când un doctor se îmbolnăvește, e nevoie de alt doctor. Tot așa și aici. Un profet păcătuisese și un alt profet i-a adus doctoriile. A venit dar la el Natan. Nu l-a muștră de cum a intrat pe ușă și nu i-a spus: "Nelegiuirile, blestematele, preacurvarile, ucigașule! Ai primit de la Dumnezeu atât de mari cinstiri, și tu ai călcat în picioare poruncile Lui!", Natan nu i-a grăit așa, ca să nu-l facă mai îndărătnic. Că faci îndărătnic pe păcătos când îi dai în vileag păcatul. S-a dus dar la el și-i țese toată drama.

- Ce-i spune?

- "Am să-ti spun, împărate, o pricină de judecată! Erau un bogat și un sărac. Cel bogat avea multe turme și cirezi; săracul avea numai o mielușea, care bea din paharul lui, mânca la masa lui și dormea la șoldul lui"(II Regi 12, 1-3). Prin aceste cuvinte profetul voia să arate cât de mult ținea soțul la soția sa. "Și a venit un străin la bogat; bogatul și-a cruțat vitele sale și a luat mielușeaua săracului și a tăiat-o" (II Regi 12, 4). Ai văzut cum țese aici drama, ținând ascuns cuțitul?

- Ce a răspuns împăratul?

- Socotind că hotărăște împotriva altuia, a pronunțat o sentință foarte aspră. Așa sunt oamenii! împotriva altora pronunță cu plăcere și cu asprime sentințele.

- Ce sentință a dat David?

- "*Viu este Domnul, a spus el, vrednic de moarte este un om ca acesta! Să dea înapoi patru mielușele pentru una!*"(II Regi 12, 5-6).

- Natan ce-a făcut?

- N-a mai acoperit multă vreme buboiul, ci l-a descoperit îndată și-l taie repede cu cuțitul, ca să nu-i scape simțirea durerii. "Tu ești acela, împărate!, i-a spus profetul" II (Regi 12, 7).

- Ce-a răspuns împăratul?

- "*Am păcătuit înaintea Domnului!*" (II Regi 12, 13). N-a spus: "Cine ești tu de mă mustri pe mine? Cine te-a trimis să te răstești la mine? De unde îndrăzneala asta, ca să-mi vorbești așa?". N-a grăit așa, ci și-a recunoscut păcatul.

- Ce-a spus?

- "*Am păcătuit înaintea Domnului!*".

- Ce i-a răspuns natan?

- "*Și Domnul a iertat păcatul tău*" (II Regi 12, 13). "Pentru că te-ai osândit singur, îi spune Dumnezeu, îți iert vina; te-ai mărturisit din inimă; ti-ai șters păcatele, ti-ai dat singur osânda și Eu am anulat sentința!".

Ai văzut că s-a împlinit ce este scris: "*Spune tu păcatele tale întâi, ca să te îndreptezi!*"(Isaia 43,26). Ce oboseală este să-ti spui tu întâi păcatul?

Ai și o altă cale de pocăință!

- Care-i aceea?

- Să-ti plângi păcatul! Ai păcătuțit? Plângi, și ti-ai șters păcatul! Este vreo oboseală? Nu! Nu-ti cer mai mult decât să-ti plângi păcatul! Nu-ti spun să străbați oceane, nici să te cobori în porturi, nici să călătorești, nici să pleci la drum lung, nici să scoți din pungă bani, nici să traversezi valuri sălbatice.

- Dar ce?

- Plânge-ti păcatul!

- Dar de unde știi că, dacă-mi plâng păcatul, mi-1 și șterg?

- Ai și pentru asta dovadă din dumnezeiasca Scriptură. Era un împărat, Ahab. Om drept și acesta, după cum mărturisește Scriptura. Dar mânat de Izabela, femeia lui, a împărățit rău. Ahab a poftit via unui oarecare Nabot israeliteanul și a trimis la el zicând: "Dă-mi via ta, că o poftesc, și-ți dau pe ea sau bani, sau alt loc în schimb". Nabot i-a zis: "Să nu mi se întâmple să-ti vând moștenirea părinților mei!". Ahab poftea mai departe via, dar nu voia să-1 silească. Din pricina asta a căzut Ahab în mare tristețe. Izabela, femeie nerușinată și fără scrupule, necurată și blestemată, a venit la el și i-a spus: "Pentru ce ești trist și nu mănânci? Scoală și mănâncă! Te voi face eu să moștenești via lui Nabot israeliteanul!". Și a scris o scrisoare, ca din partea împăratului, către bătrâni, în care spunea: "Rânduiți post și puneți bărbați mincinoși împotriva lui Nabot, care să dea mărturie că Nabot a hulit pe Dumnezeu și pe împărat"(III Regi 21, 1-10). O, post plin de cumplită fărădelege! A rânduit post ca să săvârșeascăucidere!

- Și ce s-a întâmplat?

- Nabot a fost lovit cu pietre și a murit. Izabela, când a auzit, i-a spus lui Ahab: "Scoală-te, să moștenim via, că a murit Nabot". Ahab la început s-a întristat, dar mai pe urmă s-a dus și a luat în stăpânire via. Dumnezeu l-a trimis la Ahab pe Ilie proorocul. "Du-te, i-a spus Dumnezeu, și spune-i lui Ahab: "Pentru că ai ucis și ai moștenit, se va vărsa sângele tău și câinii vor linge sângele tău și desfrâdatele se vor spăla în sângele tău" (III Regi 21, 19). Mânia e dumnezeiască, sentința pronunțată, osânda, ca și împlinită.

Și uită-te unde-1 trimite Dumnezeu pe Ilie! La via luată de la Nabot (III Regi 21, 19). Unde s-a săvârșit nelegiuirea, acolo și pedeapsa.

- Și ce a spus Ahab?

- Când Ahab l-a văzut pe Ilie, i-a spus: "*M-a găsit dușmanul meu!*" (III Regi 21, 20), în loc de: "M-ai găsit vinovat că am păcătuțit! Acum ai pricină să mă ataci!". "*M-a găsit dușmanul meu!*". Mereu îl muștrase Ilie pe Ahab; acum, știind că a păcătuțit, i-a spus: "Mereu m-ai muștrat! Dar acum pe bună dreptate mă ataci!". Știa că păcătuise. Și Ilie îi citește cu voce tare hotărârea lui Dumnezeu: "*Acestea zice Domnul îi spune Ilie, pentru că ai ucis și ai moștenit și ai vărsat sânge de bărbat drept, tot așa se va vărsa sângele tău și câinii îl vor linge și desfrâdatele se vor spăla în sângele tău*".

La auzul acestor cuvinte, Ahab s-a întristat și a plâns pentru păcatul lui. Și-a recunoscut păcatul și a șters sentința pronunțată de Dumnezeu împotriva lui. Dar Dumnezeu l-a lămurit mai întâi pe Ilie pentru ce a schimbat sentința, ca să nu pară profetul mincinos și să pătească ce-a pățit Iona. Că la fel s-a întâmplat și lui Iona. Dumnezeu i-a spus: "Du-te, predică în cetatea Ninive în care locuiesc o sută douăzeci

de mii de oameni, fără femei și copii, și spune-le: *"încă trei zile și Ninive va fi distrusă"* (Iona 3,4).

Dar Iona n-a vrut să plece, că știa iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

- Și ce-a făcut?

- A luat-o la fugă! Că își spunea: "Eu, Doamne, am să mă duc să le predic; Tu însă ai să Te întorci, pentru că ești iubitor de oameni, iar eu am să fiu ucis ca profet mincinos".

Marea l-a primit pe Iona, dar nu l-a ascuns, ci l-a dat înapoi pământului și l-a adus iarăși sănătos și teafăr în Ninive; marea l-a apărât ca un prieten care-și apără prietenul. *"S-a coborât Iona să fugă, spune Scriptura, și a găsit o corabie care mergea la Tarsis; a plătit drumul și s-a suit în ea"* (Iona 1, 3).

Unde fugi, Iona? Te duci în alt pământ? Dar *"al Domnului este pământul și plinirea Lui"* (Ps. 23, 1). Sau în mare? Dar nu știi că *"a Lui este marea și că El a făcut-o"* (Ps. 94, 5). Sau în cer? Dar n-ai auzit pe David spunând: *"Voi vedea cerurile, lucrul degetelor Tale"* (Ps. 8, 3)?

Totuși, stăpânit de frică, lui Iona i se părea că fuge; dar nu-i cu putință să fugi de Dumnezeu. Și așa, după ce marea l-a dat înapoi și a venit în Ninive, a predicat spunând: *"încă trei zile și Ninive va fi distrusă"*. Și ca să vezi că asta avea Iona în minte când a luat-o la fugă, anume că lui Dumnezeu, fiind iubitor de oameni, îi va părea rău de răul ce-l grăise despre niniviteni și că el are să fie socotit profet mincinos, o arată Iona însuși. După ce a predicat în Ninive, a ieșit din oraș și se uita să vadă ce are să se întâmple; când a văzut că au trecut trei zile și amenințarea lui nu s-a împlinit, atunci a gândit ce gândise mai înainte și a spus: *"Oare, nu sunt acestea cuvintele pe care le spuneam eu, că Dumnezeu este milostiv și îndelung răbdător și-i pare rău de răutățile oamenilor?"*.

Deci, ca să nu pățească Ilie ce pășise Iona, Dumnezeu îi spune lui Ilie pricina pentru care l-a iertat pe Ahab.

- Ce-i spune Dumnezeu lui Ilie?

- *"Ai văzut cât a plâns Ahab și cât de trist a plecat din fața Mea? Tiu voi face după răutatea lui!"* (III Regi 21, 29).

Vai, Stăpânul se face avocatul robului! Dumnezeu își justifică înaintea unui om purtarea Lui față de alt om! "Să nu socotești, i-a spus Dumnezeu lui Ilie, că fără temei l-am iertat! Nu! Și-a schimbat purtarea. De aceea Mi-am schimbat și Eu mânia. Mi-am potolit-o. Nici tu să nu te socotești un profet mincinos! Ai grăit adevărul. Dacă Ahab nu-și schimba purtarea, avea să sufere sentința. Dar el și-a schimbat purtarea și Mi-am potolit și Eu mânia". Și a zis Dumnezeu către Ilie: *"Ai văzut cât a plâns Ahab și cât de îndurerat a plecat? Nu voi face după mânia Mea!"*. Ai văzut că plânsul șterge păcatele?

Ai și o a treia cale de pocăință. Ți-am vorbit de multe căi de pocăință, pentru ca, prin felurimea căilor, să-ți faci ușoară mântuirea.

- Care este aceasta, a treia cale de pocăință?

- Smerenia! Smereste-te și ți-ai șters șiruri de păcate. Ai și pentru aceasta dovadă din dumnezeiasca Scriptură, pilda vameșului și a fariseului (Luca 18, 10-14).

S-au suit, spune Domnul, fariseul și vameșul la templu să se roage. Și a început fariseul să-și înșire virtuțile: "Eu nu sunt un păcătos ca toată lumea, spune el, nici ca

vameșul acesta!". Suflete ticălos și nefericit! Ai osândit toată lumea! Pentru ce-1 mai îndurerezi pe cel de lângă tine? Nu te mulțumești cu întreaga lume decât dacă osândești și pe vameș? Pe toți cei de aici i-ai hulit! Pe nici un om n-ai cruțat! "Eu nu-s ca toată lumea, spui tu, nici ca vameșul acesta! Postesc de două ori pe săptămână; dau zeciuială din averile mele săracilor!". Cuvinte de laudă rostea! Om ticălos! Fie, ai osândit întreaga lume! Pentru ce lovești și în vameșul de lângă tine? Nu te saturi cu hulirea întregii lumi decât dacă osândești și pe cel de lângă tine?

- Ce-a făcut vameșul?

- A auzit tot ce spunea fariseul, dar n-a zis: "cine ești tu de spui unele ca acestea despre mine? De unde-mi știi viața? N-am crescut împreună! N-am trăit la un loc, n-am fost unul lângă altul! Cine dă mărturie de faptele tale bune? Pentru ce te lauzi singur? Pentru ce te cinstești singur?" Nici un cuvânt din acestea n-a grăit vameșul, ci, plecându-și capul la pământ, s-a închinat și a spus "Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!". Vameșul s-a smerit și a ajuns drept. Fariseul s-a pogorât de la templu pierzându-și dreptatea; vameșul s-a pogorât dobândind dreptatea. Cuvintele au biruit faptele. Unul, cu faptele, a pierdut dreptatea; altul, cu cuvânt de smerenie, a dobândit dreptatea. Și totuși aceea nu era smerenie. Atunci e smerenie, când unul mare se micșorează pe sine. Fapta vameșului nu era smerenie, ci adevăr. Adevărate erau cuvintele lui că era păcătos.

Spune-mi, te rog, poate fi om mai rău ca vameșul? Negutătorește nenorocirile altora, ia parte la roadele muncii altora; nu muncește, dar ia parte la câștig. Grozav e păcatul vameșului! Vameșul nu-i nimic altceva decât silnicie acceptată de toată lumea, păcat legalizat, lăcomie cu nume bun. Cine poate fi mai rău decât vameșul, care stă la drum și culege roadele muncii altora? Când e vorba de muncă, lui nici nu-i pasă! Când însă e vorba de câștig, își ia partea din cele ce n-a muncit. Deci dacă vameșul, care-i un păcătos, a dobândit un dar atât de mare când s-a smerit, cu atât mai mult omul virtuos când se va smeri! Dacă-ti vei mărturisi păcatele și te vei smeri, vei fi drept.

Vrei să vezi cine-i smerit? Uită-te la Pavel, cel cu adevărat smerit, la Pavel, dascălul lumii, oratorul cel duhovnicesc, vasul alegerii (Faptele Apostolilor 9, 15), limanul cel neînvințat, turnul cel neclătinat, omul cel mic la trup, care a înconjurat lumea, și a înconjurat-o ca și cum ar fi avut aripi; uită-te la cel smerit, la cel neiscusit (II Corinteni 11, 6) și filozof, la cel sărac și bogat!

Pe Pavel îl numesc cu adevărat smerit, pe cel care a trecut prin mii și mii de osteneți, pe cel care a avut mii și mii de biruințe împotriva diavolului, pe cel care propovăduia și zicea: "*Harul Lui în mine n-a fost zadarnic, dar m-am ostentat mai mult decât toți*" (1 Corinteni 14, 10). Omul care a îndurat închisori, lovituri, bătaii; omul care cu epistolele sale a vânat lumea; omul care a fost chemat cu glas ceresc; omul acela se smerește spunând: "*eu sunt cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol*" (I Corinteni 15, 9).

Ai văzut măreția smereniei? Ai văzut pe Pavel smerindu-se, numindu-se cel mai mic? "Eu sunt, spune el, cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol". Atunci e smerenie cu adevărat când te smerești în toate și te numești cel mai mic. Gândește-te cine a fost cel ce a spus aceste cuvinte! Pavel, cetățeanul cerului, cel de formă îmbrăcat cu trup, stâlpul Bisericii, îngerul cel pământesc, omul

cel ceresc! Cu cât drag zăbovesc lângă Pavel, contemplându-i frumusețea virtutii lui! Nu-mi veseleşte atât fața răsăritul soarelui și săgetarea razelor lui strălucitoare, cât îmi luminează mintea chipul lui Pavel! Soarele luminează fetele, Pavel, însă, ne urcă pe aripile lui la bolțile cerurilor; ne urcă sufletul mai sus decât soarele, mai sus decât luna!

Așa-i puterea virtuții! Face înger pe om, înaripează sufletul spre cer. Virtutea aceasta ne învață Pavel. Să ne sârguim să fim imitatori virtuții lui! Dar să nu mă abat de la subiect. Scopul meu era de a vă arăta smerenia, a treia cale a pocăinței, de a arăta că vameșul nu s-a smerit, ci a spus adevărul, și-a dezgolit păcatele lui și a ajuns drept; n-a dat bani, n-a străbătut oceane, n-a mers pe jos cale lungă, n-a traversat mări nemărginite, n-a rugat pe prieteni, n-a avut nevoie de mult timp, ci, prin smerenie, a dobândit dreptatea și a fost socotit vrednic de împărăția cerurilor, pe care facă Dumnezeu ca noi toți să o dobândim, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A TREIA

Despre milostenie și la Cele zece fecioare

Știți, oare, de unde am început predica de mai înainte sau unde am terminat-o, sau de la care subiect au plecat, sau la care subiect au ajuns vorbele cuvântării mele? Cred că ați uitat ideile cu care mi-am terminat cuvântul. O știu asta; dar nu vă caut pricină, nici nu vă învinuiesc.

Aveți soție, trebuie să vă ocupați de copii și să vă îngrijiți de toate cele din casă; unii dintre voi slujesc în armată, iar alții sunt meseriași. Fiecare dintre voi se îndeletnicește cu fel și fel de ocupații; eu însă mă îndeletnicesc numai cu propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, mă ocup numai cu predica și numai cu ea îmi cheltuiesc tot timpul. De aceea nici nu trebuie să fiți muștrați; dimpotrivă, trebuie lăudată râvna voastră, că nu m-ati părăsit nici o singură duminică, ci v-ati lăsat toate treburile și ați venit la biserică. Aceasta-i cea mai mare laudă a orașului nostru, nu că are mulțime mare de oameni și suburbii, nici că are săli strălucitoare de ospete și case cu acoperișuri de aur, ci că are locuitori râvnitori și cu mintea trează.

Pomii buni se cunosc după roade, nu după frunze. Pentru aceea suntem mai de preț decât viețuitoarele necuvântătoare, pentru că avem grai, pentru că ne slujim de cuvânt, pentru că ni-i drag cuvântul.

Un om care nu iubește cuvântul este mai necuvântător decât dobitoacele; că nu știe pentru ce a fost cinstit cu grai și de unde are această cinste. Bine spunea profetul: *"Omul în cinste fiind, n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor"*(Ps.48,12).

Ești om înzestrat cu cuvânt și nu iubești cuvântul? Spune-mi, ce iertare mai poți avea? De aceea îmi sunteți nespuse de dragi, că alergați ca înaripați să ascultați cuvânt despre virtute și puneți totul în urma ascultării dumnezeieștilor cuvinte. Haide, dar, ca și eu să-mi încep cuvântul și să continui șirul celor spuse în cea din urmă predică. Vă sunt dator și îmi plătesc cu drag datoria; nu mă sărăcește, ci-mi adaugă avere, în afacerile lumești datornicii fug de creditori, ca să nu le dea datoria; eu însă umblu după creditorii mei, ca să le-o plătesc; și pe bună dreptate; în afacerile lumești plata datoriei aduce sărăcie, pe când plata datoriei cuvântului naște bogăție. Iată ce vreau să spun: datorez cuiva niște bani; dacă-i dau datoria, banii nu pot fi și la el și la mine, ci au plecat de la mine și au intrat la punga lui; dar vă dau cuvântul de învățătură, cu care vă eram dator, cuvântul acesta rămâne și la mine, și-l aveți și voi cu toții; dacă țin la mine cuvântul și nu-l dau, atunci sunt sărac; dar când îl dau, ajung mai bogat; dacă nu-mi plătesc datoria cuvântului, atunci numai eu sunt bogat, dar dacă mi-o plătesc, culeg rod împreună cu voi toți.

Haide dar să vă plătesc datoria! Și care-i datoria? Vă vorbisem mai înainte despre pocăință și vă spuneam că multe și felurite sunt căile pocăinței, pentru ca să ne fie ușoară mântuirea. Dacă Dumnezeu ne-ar fi dat o singură cale de pocăință, n-am fi primit-o, ci am fi spus: "Nu putem merge pe această cale, nu putem să ne mântuim!". Dar așa. Dumnezeu ți-a tăiat cuvântul acesta, că nu ti-a dat numai o cale de pocăință,

nici două, nici trei, ci multe și felurite, ca, prin mulțimea lor, să-ti facă lesnicioasă suirea la cer. Și spuneam că pocăința e lesnicioasă și n-are nici o greutate. Ești păcătos? Intră în biserică și spune: "Am păcătuțit!" și ai scăpat de păcat. V-am dat pildă pe David, care a păcătuțit și și-a șters păcatul (II Regi 12, 1-14). V-am arătat apoi a doua cale de pocăință, aceea a plânsului pentru păcat, și spuneam: Ce greutate are această cale? N-ai nevoie să cheltuiești bani, n-ai nevoie să mergi cale lungă, nici altceva asemănător, ci numai să-ti plângi păcatul. Și v-am dat, din Scriptură, pildă și despre această cale; vă spuneam că Dumnezeu a schimbat hotărârea pronunțată asupra lui Ahab pentru că Ahab a plâns și s-a întristat; Insuși Dumnezeu i-a spus asta lui Ilie: "*Ai văzut cât a plâns Ahab și cât de trist a plecat din fata Mea? Nu voi face după mânia Mea*" (III Regi 21, 29). Apoi v-am dat și a treia cale de pocăință și v-am adus din Scriptură pildă pe fariseu și vameș: fariseul, lăudându-se cu îngâmfare, a pierdut toate faptele lui de dreptate; iar vameșul, smerindu-se, s-a pogorât de la templu cu rod de dreptate și a ajuns drept fără nici o osteneală; a spus cuvinte și a primit fapte (Luca 18, 10-14).

Haide dar acum să mergem mai departe și să vă pun în față a patra cale de pocăință.

- Care-i aceasta?

- Milostenia împărăteasa virtuților, aceea care duce iute pe oameni în bolțile cerurilor, apărătoarea noastră preabună.

Mare lucru este milostenia. De aceea și Solomon striga: "*Mare lucru este omul și de preț bărbatul milostiv*" (Pilde 20, 6). Mari sunt aripile milosteniei; străbate văzduhul, lasă în urmă luna, depășește razele soarelui, se urcă până în bolțile cerurilor. Dar nici acolo nu se oprește, ci lasă în urmă și cerul și popoarele de îngeri și cetele de arhangheli și toate puterile cele de sus și se înfățișează chiar înaintea tronului celui împărătesc.

Află asta chiar din Scriptură, care zice: "*Cornelie, rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu*" (Faptele Apostolilor 10, 4). Cuvintele: "*înaintea lui Dumnezeu*" înseamnă: "De-ai avea multe păcate, nu te teme, că ai milostenia apărătoare!". Nici una dintre puterile cele de sus nu-i va sta împotriva. Milostenia își cere datoria, stând cu polița în mână. Insuși Stăpânul ne-o spune: "*Cel care va face unuia dintre aceștia preamici. Mie Mi-a făcut*" (Matei 25, 40). Milostenia deci îți ușurează toate păcatele tale, oricâte ai avea.

Nu știi oare din Evanghelie pilda celor zece fecioare, cum cele care n-au avut milostenie au rămas afară de camera de nuntă, deși trăiseră în feciorie? "*Erau zece fecioare*, spune Hristos, *cinci nebune și cinci înțelepte*" (Matei 25, 2); cele înțelepte aveau untdelemn, iar cele nebune nu aveau și se stingeau candelilele lor.

Și venind cele nebune la cele înțelepte le-au spus: "*Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre*" (Matei 25, 8).

Mă rușinez, roșesc și plâng când aud că o fecioară e nebună; roșesc când aud că o fecioară poartă acest nume, după atâta virtute, după ce a trăit în feciorie, după ce a zburat cu trupul la cer, după ce s-a luat la întrecere cu puterile cele de sus, după ce a îndurat arșița, după ce a călcat în picioare cuptorul plăcerii. Li s-a spus nebune, și pe bună dreptate nebune, că au săvârșit o virtute mare, dar au fost biruite de una mică.

"Și s-au apropiat cele nebune, spune Hristos, și au zis celor înțelepte: *"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre"*. Iar acelea au spus: *"Nu putem să vă dăm, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă"* (Matei 25, 8-9). N-au făcut asta pentru că nu le era milă de ele, nici din răutate, ci din pricina scurtimii timpului: avea să vină Mirele.

Aveau și fecioarele cele nebune candelile, dar nu aveau untdelemn în candelile lor, pe când celelalte fecioare aveau untdelemn. Lumină este fecioria, iar milostenia untdelemn. După cum lumina candelilei se stinge de nu are untdelemn, tot așa se stinge și fecioria de nu are milostenie. *"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre"*. Iar acelea le-au răspuns: *"Nu putem să vă dăm"*. Răspunsul lor nu-i pornit din răutate, ci din teamă: *"Ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă"*; ca nu cumva să rămânem toate pe dinafară, când căutăm cu toate să intrăm. Ci *"mergeți la cei ce vând și vă cumpărați"* (Matei 25, 9).

- Cine-s negustorii acestui untdelemn?
- Săracii! Cei ce stau la ușa bisericii și cer milostenie.
- Și cât untdelemn cumpăr?

- Cât vrei! Nu spun cât, ca să nu-mi spui că ești sărac! Atâta cumpără, câți bani ai! Ai un bănuț? Cumpără cerul cu el! Nu că cerul e ieftin, ci că Stăpânul e bun! Nu ai un bănuț? Dă un pahar de apă rece. *"Cel ce va da un pahar de apă rece unuia dintre aceștia prea mici, pentru Mine, nu-și va pierde plata lui"* (Matei 10, 42). Cerul e negutarie și afacere bună, iar noi o neglijăm. Dă o bucată de pâine și ia raiul; dă lucruri mici și ia lucruri mari; dă cele pieritoare și ia pe cele nepieritoare; dă pe cele stricacioase și ia pe cele nestrucacioase. Dacă ar fi iarmaroc și toate mărfurile din iarmaroc ar fi ieftine, de-ar fi acolo belșug de bucate și toate la preț de nimica, oare n-ai vinde tot ce ai, n-ai nesocoti toate celelalte treburi și nu te-ai duce să faci în iarmaroc bune afaceri? Arătați atâta grabă pentru niște lucruri pieritoare, dar vă trândăviți atâta și vă descurajați când e vorba să cumpărați lucruri nemuritoare? Dă săracului, pentru ca, chiar dacă tu vei tăcea, să vorbească pentru tine mii și mii de guri; să stea de față milostenia și să te apere! Răscumpărare de suflet este milostenia! De aceea, după cum înaintea ușilor bisericii sunt vase pline cu apă, ca să vă spălați mâinile, tot așa, în afara bisericii, stau săracii, ca să vă spălați mâinile sufletului. Ți-ai spălat mâinile trupului cu apă? Spală-ți și mâinile sufletului cu milostenia! Nu-mi spune că ești sărac. O văduvă, săracă lipită pământului, a găzduit pe Ilie (III Regi 17, 9-24); sărăcia nu i-a fost piedică, ci l-a primit cu multă bucurie; de aceea a și primit în schimb roade frumoase și a secerat spicul milosteniei.

Dar poate că unul dintre cei ce mă ascultă îmi va spune:

- Adă-mi și mie în casă pe Ilie!
- Pentru ce ceri pe Ilie? Iți aduc în casă pe Stăpânul lui Ilie și totuși nu-I dai de mâncare! Dacă ar veni Ilie, cum l-ai găzduit? Porunca lui Hristos, Stăpânul tuturor, este aceasta: *"Cel care va face unuia dintre aceștia preamici. Mie Mi-a făcut"* (Matei 25, 40).

Dacă un împărat ar chema pe cineva la masă și ar spune slugilor din jurul lui: *"Mulțumiti-l pe omul acesta cu de toate ca pe mine; că omul acesta mi-a dat de mâncare și m-a găzduit, pe când eram în sărăcie; mi-a făcut mult bine în vremea strâmtorării mele!"*, care din cei din jurul împăratului nu și-ar cheltui toți banii cu

omul acela, căruia împăratul îi era dator să-i mulțumească? Oare, n-ar căuta fiecare să-i pună totul înaintea lui și să se împrietenească cu el?

Ați văzut puterea cuvântului împărătesc? Dacă are atâta preț cuvântul unui împărat muritor, gândește-te ce preț va avea în ziua aceea cuvântul lui Hristos! În fata îngerilor și a tuturor puterilor cerești, Hristos va spune: Omul acesta M-a găzduit pe pământ; omul acesta Mi-a făcut de mii și mii de ori bine; omul acesta m-a adunat de pe drumuri, pe când eram străin!".

Gândește-te la îndrăznirea omului acestuia înaintea îngerilor, la lauda lui înaintea puterilor celor de sus! Cum să nu aibă îndrăznire mai mare decât îngerii, acela despre care Hristos dă mărturie?

Mare lucru este dar milostenia, fraților! Să o îmbrățișăm că n-are seamăn pe lume. E în stare să șteargă păcatele și să alunge de la noi osânda! Pe când tu taci, ea e de față și te apără. Dar, mai bine spus, pe când tu taci, mii și mii de glasuri mulțumesc pentru tine. Atâtea bunătăți avem de pe urma milosteniei și noi o neglijăm și ne trândăvim! Dă pâine, după puterea ta! N-ai pâine? Dă un bănuț! N-ai nici un bănuț? Dă un pahar cu apă rece! N-ai nici atât? Plângi împreună cu cel îndurerat și ți-ai luat plata. Fapta făcută de silă n-are plată, ci fapta făcută de bunăvoie.

Dar tot vorbind despre milostenie, cuvântul m-a dus departe de pilda celor zece fecioare. Haide dar să ne întoarcem la această pildă.

"Dați-ne nouă untdelemn din vasele voastre", au spus ele. *"Nu putem să vă dăm, au răspuns celelalte, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; ci mergeți și vă cumpărați de la cei ce vând".* *"Mergând ele să cumpere, a venit Mirele; și cele ce aveau candele aprinse au intrat cu El și s-a închis ușa cămării de nuntă"* (Matei 25, 8-10). Au venit atunci și cele cinci fecioare nebune și au bătut la ușa cămării de nuntă, strigând: *"Deschide-ne nouă!"*. Și glasul dinăuntru al Mirelui le-a spus: *"Plecați de la Mine. Nu vă știu pe voi!"* (Matei 25, 11-12).

Și au auzit, după atâta osteneală: *"Nu vă știu pe voi!"*. Aceasta vă spuneam și mai înainte: în zadar și fără de folos au avut fecioarele acelea marea avuție a fecioriei! Gânditi-vă, au fost izgonite după atâtea și atâtea ostenele: după ce pusese rău neînfrânării, după ce se luaseră la întrecere cu puterile cele de sus, după ce-și răsese de lucrurile cele pământești, după ce înduraseră arșița cea mare, după ce trecuseră cu bine toate încercările, după ce zburaseră de pe pământ la cer, după ce nu stricaseră pecetea trupului, după ce dobândiseră marea frumusețe a fecioriei, după ce se întrecuseră cu îngerii, după ce călcaseră în picioare cerințele trupului, după ce uitaseră că sunt femei, după ce trăiseră în trup ca și cum ar fi fost fără de trup, după ce agonisiseră marea și nebiruita avuție a fecioriei. După toate acestea, au auzit: *"Plecați de la Mine! Nu vă știu pe voi!"*.

Să nu-mi socotești puțin lucru fecioria. Atât e de mare, că nici unul dintre cei vechi n-a putut s-o păstreze. De aceea e mare harul lui Hristos, că au ajuns acum ușoare cele ce spăimântau pe profeți și pe toți cei din vechime. Ce era înainte foarte greu și cu neputință de făcut? Fecioria și disprețul morții. Acum, însă, copile de rând chiar le socotesc nimica. Atât de grea era înainte fecioria, că nici unul dintre cei vechi n-a putut-o săvârși. Noe era drept și Dumnezeu dăduse mărturie despre el, dar a avut femeie; la fel Avraam, la fel și Isaac, moștenitorii făgăduinței Lui, au avut femei. Iosif cel înțelept a fugit de marele păcat de adulter, dar a avut și el femeie. Era grea

porunca fecioriei! Dar de când a înflorit floarea fecioriei, a început să împăratească fecioria, nimeni dintre cei vechi n-a putut trăi în feciorie; că greu lucru este să-ți înfrânezi trupul.

Voi zugrăvi cu cuvântul frumusețea fecioriei, ca să cunoști măreția acestei virtuți, în fiecare zi i se dă lupta fecioriei, iar lupta nu contenește niciodată. E mai grea lupta aceasta ca lupta dată de barbari. Lupta cu barbarii mai are un răgaz, în timp de armistițiu; uneori se dau lupte, alteori nu; sunt vremi și reguli de luptă; în lupta dusă împotriva fecioriei nu-i vreme de liniște. Diavolul duce lupta, iar diavolul nu știe că trebuie păzit un timp când nu trebuie să atace, nici nu acceptă ordine de bătaie; totdeauna stă gata de luptă și caută să găsească neatentă pe fecioară, să-i dea lovitură de moarte.

Fecioara, la rândul ei, nu poate pune capăt niciodată războiului acestuia, ci poartă în ea și tulburarea, și dușmanul, nici osânditii nu sunt atât de frământați; văd rar pe judecător; fecioara însă, oriunde ar merge, poartă cu ea pe judecător, duce cu ea pe vrăjmaș; iar vrăjmașul nu-i dă pace nici seara, nici noaptea, nici dimineața, nici în amiază-zi; mereu îi duce război; o face să se gândească la plăcere, îi zugrăvește căsătoria, ca să-i izgonească din ea virtutea și să zămislească în ea păcatul, ca să-i alunge cumințenia și să semene desfrâu, în fiecă clipă cuptorul plăcerii arde; arde mocnit sub spuză. Gândește-te cât de grea este nevoița și lupta fecioarei! Iar fecioarele acelea, după toate luptele acestea, au auzit: *"Plecați de la Mine! Nu vă știu pe voi!"*.

Iată ce mare lucru este fecioria!! Când are însă ca soră milostenia, nici o primejdie n-o doboară, e mai presus de toate! De aceea fecioarele acelea n-au intrat în camera de nuntă, pentru că n-au avut și milostenia pe lângă feciorie.

Vrednice de multă rușine sunt cuvintele ce vi le spun, fecioarelor: Ați biruit plăcerea, dar n-ați disprețuit banii! V-ați lepădat de lume, dar vi-s dragi banii chiar când sunteți răstignite pentru lume! De-ați fi poftit bărbat, păcatul nu v-ar fi fost atât de mare! Pofteți ceva ce era de aceeași ființă cu voi. Dar așa, vina vi-i mai mare, că ați poftit ceva străin de voi.

Fie, femeile măritate își mai găsesc în copii o scuză pentru nemilostivirea lor! Când le spui: "Dă-mi milostenie!", pot să-ți răspundă: "Am copii și nu pot". Totuși, gândește-te, femeie, Dumnezeu ți-a dat copii și ai primit rod al pântecelui tău, ca să fii omenoasă, nu neomenoasă! Nu face din temeiul omeniei temei de neomenie! Vrei să lași frumoasă moștenire copiilor tăi? Lasă-le milostenia, ca toți să te laude și să lași pe toate buzele amintirea ta. Dar tu, fecioară, care n-ai copii, ci te-ai răstignit pentru lume, pentru ce strângi bani?

Mi-e însuflețit cuvântul când vorbesc de calea pocăinței și de milostenie. Vă spuneam că mare avuție este milostenia; și de la milostenie, cuvântul m-a dus pe oceanul fecioriei.

Ai, dar, iubite, milostenia primită și mare cale de pocăință, în stare să te izbăvească de șiruri de păcate.

Dar mai ai și o altă cale de pocăință, tot atât de lesnicioasă prin care poți scăpa de păcate. Ruăciunea! Roagă-te în fiecare clipă! Nu pregeta a te ruga, nici nu cere cu trândăveală iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Dumnezeu nu-ți întoarce spatele de-L rogi cu stăruință, ci-ți iartă păcatele și-ți împlinește cererea. De-ți împlinește cererea,

când îl rogi, continuă să-I mulțumești, rugându-te! De nu ți-o împlinește, stăruie, rugându-te, ca să ți se îplinească. Să nu spui: "M-am rugat mult și nu mi-a dat ce I-am cerut!". Și asta, de multe ori, se întâmplă în folosul tău.

Dumnezeu știe că ești trândav și nepăsător; știe că dacă ti se împlinește cererea pleci și nu I te mai rogi; te amână, tocmai pentru că știe că ai nevoie să vorbești mai des cu El și să zăbovești la rugăciune. Dacă atunci când ești în atâta nevoie și ai atâta trebuință, te trândăvești și nu stăruie în rugăciune, ce ai face dacă n-ai avea nevoie de nimic? Deci și Dumnezeu face asta tot pentru folosul tău: vrea să nu te depărteze de rugăciune. Continuă dar să te rogi și nu te trândăvi! Multe poate săvârși, iubite, rugăciunea! Nu te îndrepta spre rugăciune ca spre un lucru de mic preț! Rugăciunea ne iartă păcatele. Dumnezeieștile Evanghelii ne dau învățătura asta.

- Ce spun ele?

- Asemănatu-s-a împărăția cerului cu un om care a închis ușa casei sale și s-a culcat cu copiii lui. Și a venit cineva la el noaptea, vrând să-i ceară pâine, și a bătut zicând: "Deschide-mi, că am nevoie de pâine". Stăpânul casei i-a răspuns: Nu pot să-ți dau acum! Ne-am culcat și eu, și copiii mei!". Acela a continuat să bată. Și iarăși i-a răspuns: "Nu pot să-ți dau! Ne-am culcat și eu, și copiii mei!". Cel de afară, deși auzise acestea, continua să bată și n-a plecat până ce stăpânul casei nu a spus: "Sculați-vă! Dați-i și lăsați-l să plece!" (Luca 11, 5-8).

Cuvintele acestea ale dumnezeieștii Evanghelii te învață să te rogi mereu, să nu te descurajezi nicicând; chiar de nu primești, să stăruie până ce primești.

Vei găsi încă și multe alte căi de pocăință în Sfânta Scriptură. Pocăința a fost predicată și înainte de venirea lui Hristos, prin Ieremia, care zice: "*Oare cel ce cade nu se scoală? Sau cel ce se abate nu se întoarce?*" (Ieremia 8, 4); și iarăși: "*După acestea i-am spus ei: "După ce te-ai desfrânat, vino și întoarce-te la Mine!"*" (Ieremia 3, 7).

Dumnezeu ne-a dat multe și felurite căi de pocăință, ca să ne taie orice pricină de trândăvie. Dacă am fi avut numai o singură cale, n-am fi putut intra pe ea.

De această sabie, de pocăință, fuge totdeauna diavolul. Ai păcătuit? Intră în biserică și șterge-ți păcatul! Nu-i așa că de câte ori cazi când mergi pe drum tot de atâtea ori te și ridici? Fă tot așa de câte ori păcătuiești, pocăiește-te de păcat. Nu deznădăjdui! Ai păcătuit a doua oară, pocăiește-te a doua oară, ca nu cumva, din pricina trândăviei, să cazi desăvârșit din nădejdea bunătăților ce-ți stau în față. De ești la adânci bătrâneți și păcătuiești, intră în biserică, pocăiește-te! Biserica-i spital, nu tribunal! Nu-ți da pedeapsă pentru păcate, ci iertare de păcate! Spune-I Unuia Dumnezeu păcatul tău așa: "*Ție Unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut*" (Ps. 50, 5), și Dumnezeu îți va ierta păcatul.

Ai și altă cale de pocăință, nu grea, ci chiar foarte ușoară.

- Care?

- Plânge-ti păcatul! Tot dumnezeieștile Evanghelii îți arată și calea aceasta!

Petru cel vestit, verhovnicul apostolilor, primul în Biserică, prietenul lui Hristos, cel ce a primit descoperirea, nu de la oameni, ci de la Tatăl, după cum a mărturisit-o Stăpânul, când i-a spus: "*Fericit ești, Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ci Tatăl Meu cel ceresc*" (Matei 16, 17); acest Petru - iar când zic Petru, zic stânca cea tare, temelie cea neclintită, apostolul cel mare, cel dintâi

dintre ucenici, cel dintâi chemat, cel dintâi care a ascultat -, acest Petru n-a făcut un păcat mic, ci unul foarte mare: s-a lepădat chiar de Stăpânul său. Nu spun asta ca să-l învinuiesc pe Petru, ci ca să-ti dau ție temei de pocăință: s-a lepădat de Stăpânul lumii, de Apărătorul, de Mântuitorul tuturor.

Dar să iau cuvântul mai de sus. În timpul vânzării, Mântuitorul a văzut pe unii că-L părăsesc și i-a spus lui Petru: *"Oare și tu vrei să pleci? Petru i-a spus: "Chiar de-ar trebui să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine"*(Ioan 6, 67; Matei 26, 35). Ce spui, Petre? Dumnezeu o spune și tu spusei Lui i te împotrivești? Voința lui Petru și-a arătat înflăcărea, dar slăbiciunea firii s-a vădit. Și când s-a lepădat Petru de Hristos? În noaptea în care Hristos a fost vândut! Atunci, spune Scriptura, stătea Petru lângă jăratec și se încălzea; și s-a apropiat o slujnică de el, zicând: *"Teri și tu erai cu omul acesta"* (Matei 26, 69); iar Petru i-a spus: *"Nu-L cunosc pe omul acesta"* (Luca 22, 57). S-a lepădat apoi și a doua oară, și a treia oară; și s-a împlinit ceea ce spusese Hristos; și Hristos S-a uitat la Petru (Luca 22, 61); i-a vorbit cu privirea; nu i-a vorbit cu gura, ca să nu-l mustre înaintea iudeilor și să rușineze pe ucenicul Lui, ci a slobozit glas cu privirea. I-a spus adică: *"S-a făcut, Petre, ce am spus!"*.

Atunci Petru a înțeles și a început să plângă. Și a plâns, nu plâns obișnuit, ci plâns cu amar (Matei 26, 75). Și, cu lacrimile ochilor lui. Petru s-a botezat a doua oară. Plângând așa cu amar, și-a șters păcatul său; iar după plânset i s-au încredințat cheile Cerurilor. Dacă plânsul lui Petru a șters un păcat așa de mare, cum nu-ți vei șterge și tu păcatul, de vei plânge? Nu era mic păcatul lepădării sale de Stăpânul, ci mare și cumplit; totuși lacrimile au șters păcatul. Plânge-ți, dar, și tu păcatul tău! Nu de mântuială, nici de formă, ci plângi cu amar, ca Petru! Scoate din adâncul sufletului izvoare de lacrimi, ca, înduplecat fiind spre milă Stăpânul, să-ți ierte greșala. Stăpânul este bun și iubitor de oameni, însuși a spus-o: *"Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă, să se pocăiască și să fie viu"* (Iezechiel 18, 23).

Mică e oboseala ce o vrea de la tine; iar El îți dă bunătați mari; îți cere să-I dai prilej ca să-ti dea comoara mântuirii. Pune-I înainte lacrimile tale, și El îți dă iertare. Pune-I înainte pocăința ta, și El îți dă iertare de păcate. Dă-I numai puțin prilej, ca să ai cuvânt de apărare vrednic de crezare. Unele sunt ale noastre, altele ale Lui. Dacă-I dăm pe ale noastre, ne dă și El pe ale Lui. Chiar până acum El ne-a dat pe cele ale Lui: a întemeiat soarele, luna, ceata frumoasă și felurită a stelelor, a revărsat văzduhul, a întins pământul, a pus mării ziduri, ne-a dat munții, dealurile, pădurile, izvoarele, lacurile, râurile, nenumăratele feluri de pomi și de ierburi, grădinile și pe toate celelalte, îți spun din nou: Dă-I Lui puțin, ca, în schimbul acestui puțin, să-ti dăruiască bunătațile cele de sus.

Să nu fim, dar, nepăsători față de noi înșine, nici să ne depărtăm singuri de mântuirea noastră, când avem noianul cel mare de iubire de oameni a Stăpânului tuturor. Căruia îi pare rău de păcatele noastre. Ne stau în față împărăția cerurilor, Raiul și bunătațile *"pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El"* (I Corinteni 2, 9).

Nu suntem, oare, datori să facem totul, ca să-I dăm ceva, ca să nu pierdem aceste bunătați? Sau nu știi ce spune Pavel, cel ce s-a ostenit mult, cel ce a avut

nenumărate biruințe asupra diavolului, cel ce a străbătut cu trupul toată lumea, cel ce a înconjurat pământul, marea și văzduhul, cel ce a cutreierat lumea ca un înaripat, cel ce-a fost lovit cu pietre, cel ce-a fost ucis, cel ce-a suferit toate pentru numele lui Dumnezeu (II Corinteni 11, 23-27), cel ce-a fost chemat de sus cu glas din cer?(Faptele Apostolilor 9, 3-9).

Iată ce spune Pavel, iată ce glas a scos: *"Am primit har de la Dumnezeu, a spus el, dar și eu m-am ostenit, și eu am dat ceva lui Dumnezeu. Și harul Lui, care este în mine, n-a fost în zadar; dar m-am ostenit mai mult decât ei toți"* (I Corinteni 15, 10). "Știu, spune Pavel, știu măreția harului pe care l-am primit, dar harul nu m-a găsit trândav, iar faptele pe care l-am adus lui Dumnezeu sunt învederate".

Tot așa și noi să deprindem mâinile noastre spre milostenie, ca să aducem și noi ceva lui Dumnezeu! Să plângem păcatul, să jelim fărădelegea, ca să dăm și noi ceva lui Dumnezeu, că sunt mari, într-adevăr, bunătățile ce ni se vor da și depășesc puterea noastră. Sunt Raiul și împărăția cerurilor, pe care facă Dumnezeu ca noi toți să le dobândim, cu harul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui împreună cu Sfântul Duh, slavă, putere, cinste, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A PATRA

Despre pocăință și rugăciune

Păstorii duc des oile acolo unde văd că iarba e mai mare și nu le mută până ce oile nu pasc toată iarba. Voi face și eu ca și păstorii. Iată, azi e a patra zi de când pasc turma aceasta pe imașul pocăinței și nici astăzi nu mă pregătesc să-mi duc în altă parte turma. Mai văd încă belșug de iarbă pe imaș și multă desfătare și folos. Frunzișul copacilor - acoperiș și odihnă oilor în nămiaza zilei - nu le dă o umbră atât de plăcută și de folositoare și nu le face odihna atât de dulce, cât de întăritoare și de odihnitoare este citirea dumnezeieștilor Scripturi pentru sufletele cuprinse de tristețe.

Citirea dumnezeieștilor Scripturi alungă din sufletul nostru tăria și fierbințeala durerii și ne mângâie mai dulce și mai plăcut ca umbra; ne dă mare mângâiere nu numai când avem pagubă de bani, nici numai când ne mor copiii, nici în alte necazuri asemănătoare, ci și când păcătuim. Când un om cade, fiind cuprins și doborât de păcat, când îl muștră conștiința, amintindu-și neconținut păcatul, când este sufocat de tăria tristeții, când arde în fiecare zi și nu găsește nici o mângâiere, deși îl mângâie mulți, atunci, dacă intră în biserică, pe nesimțite se mângâie și pleacă liniștit, auzind că mulți sfinți au căzut și s-au ridicat și au ajuns din nou la cinstea de mai înainte.

Ne rușinăm de multe ori să spunem oamenilor păcatele noastre; dar chiar dacă le-am spune, mângâierea lor nu ne e de mare folos; dar când ne mângâie Dumnezeu și ne atinge inima, atunci e izgonită iute toată tristețea adusă de satana. De aceea ne-au fost lăsate în scris căderile dreptilor, ca să câștige din ele și cei ce fac fapte bune, și cei ce săvârșesc păcate.

Păcătosul nu-și pierde nădejdea și nu se descurajează când vede că un altul a căzut, dar a putut să se ridice iarăși; dreptul ajunge mai râvnitor și mai întărit când vede că mulți alții, cu mult mai buni ca el, au căzut; atunci, înțeleptit de teama căderii acelora, va fi totdeauna gata de luptă și va avea mare grijă de el. Astfel, unul săvârșește virtutea, iar celălalt scapă de deznădejde; unul stă tare, celălalt se ridică iute din cădere.

Când un om ne mângâie tristețea, părem pentru o clipă ușurați; dar mai pe urmă tristețea ne cuprinde iarăși; când însă ne mângâie Dumnezeu, prin pilda altora ce au păcătuțit și s-au mântuit pocăindu-se, atunci ni se face vădită bunătatea Lui, ca să nu ne mai îndoim de mântuirea noastră; pentru că mângâierea ce o primim e trainică și adevărată. Ca și în cazuri de păcate, tot așa și în vreme de primejdie, vechile istorii ale Scripturii dau bune leacuri celor întristați, tuturor celor ce vor să tină seamă de ele.

De ni s-ar confisca averile, de-am fi calomniați, de-am fi băgați la închisoare, de-am fi biciuiți, de-ar veni peste noi orice altă primejdie, iute putem să ne recăpătăm curajul când ne uităm la dreptii din Scriptură, care au îndurat aceleași suferințe.

Când ești bolnav și te uiți la alți bolnavi, boala ti se înrăutățește, iar adeseori capeți o boală pe care n-o aveai. Unii, de pildă, s-au îmbolnăvit de ochi numai pentru că s-au uitat la cei bolnavi de ochi. Cu sufletul nu-i așa, ci cu totul dimpotrivă; dacă te

gândești mereu la cei care au trecut prin aceleași suferințe ca și tine, ti se ușurează tristețea pricinuită de necazuri. De aceea și Pavel îi mângâie pe credincioși în acest chip, dându-le pildă nu numai pe sfinții din viață, ci și pe cei răposați.

Vorbind evreilor, care erau gata să se împiedice și să cadă, le aduce înaintea pe bărbații sfinți, pe Daniel, pe cei trei tineri, pe Ilie, pe Elisei, grăindu-le așa: *Au închis gurile leilor, au stins puterea focului au scăpat de ascuțișul săbiei, au fost uciși cu pietre, au suferit batjocuri și biciuiri, încă și lovituri și temniță; au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, fiind lipsiți strâmtorați îndurând rele, ei, de care nu era vrednică lumea.*

Suferințele împărtășite ușurează suferința; și, după cum atunci când suferi singur un necaz, necazul este fără mângâiere, tot așa, când găsești pe un altul care a căzut în același necaz, necazul ajunge mai ușor.

Deci, ca să nu cădem doborâți de toate necazurile ce vin peste noi, să fim cu mare luare-aminte la istoriile din Scriptură. Vom lua din ele temei de mare răbdare; ne vor mângâia nu numai prin aceea că cei din vechime au îndurat aceleași suferințe ca și noi, ci și prin aceea că ne vor învăța și cum să scăpăm de nenorocirile ce vin asupra noastră; ne vor mai învăța ca, după trecerea furtunii, să ne păstrăm tihna, să nu ne trândăvim, dar nici să ne mândrim. Nu-i deloc de mirare ca un om lovit de necazuri să fie smerit și evlavios; așa e natura încercărilor; îi silește să facă asta, să se întristeze, chiar pe cei cu inima de piatră.

Dar un suflet cu adevărat evlavios, care are neconținut în fata ochilor pe Dumnezeu, nu-l uită niciodată pe Dumnezeu după ce a scăpat de încercări, așa cum îl uitau adesea iudeii; de aceea și profetul își bate joc de ei, spunându-le: *"Când îi ucidea pe ei îl căutau; se întorceau și veneau la Dumnezeu";* iar Moise, cunoscându-le năravul, îi îndemna adesea cu cuvintele: *"Când mănânci, când bei când te saturi, ia aminte de tine însuși, să nu uiți pe Domnul Dumnezeul tău".*

Și aceasta s-a și întâmplat; că spune Scriptura: *"A mâncat Iacov, s-a îngrășat, s-a lătit și a zvârlit din picioare cel iubit"*.

De aceea, sfinții trebuie admirați nu numai pentru că au fost așa de evlavioși și de filozofi în vremea când strâmtorarea era în toată puterea ei, ci și pentru că au rămas tot așa de sânguitori și tot așa de vrednici și după trecerea furtunii, când s-au liniștit lucrurile.

Un cal atunci e de admirat, când poate merge frumos fără frâu; dar nu-i deloc de admirat când merge frumos stăpânit cu frâu și cu zăbale; mersul lui frumos trebuie pus pe seama frâului, nu pe seama firii deosebite a animalului. Tot așa se poate spune și despre suflet, nu-i deloc de admirat un suflet care-i liniștit din pricina fricii ce-l amenință; atunci să-mi arăți filozofia sufletului și toată buna lui rânduială, după ce au trecut încercările, după ce i-ai luat frâul fricii.

Dar tare mi-e teamă ca nu cumva, vrând să învinuiesc pe iudei, să nu învinuiesc felul nostru de viețuire. Că și noi facem la fel. Nu-i, oare, biserica prea strâmtă din pricina mulțimii credincioșilor în zilele când suntem zguduți de foamete, de ciumă, de grindină, de secetă, de foc, de năvala vrăjmașilor?

Atunci filozofia noastră e mare, și mare e și disprețuirea lucrurilor din lumea aceasta; atunci nu ne mai supără nici dragostea de avere, nici dorința de slavă, nici dorul și pofta de desfrânare, nici vreun alt gând păcătos, ci toți cinstim pe Dumnezeu

cu rugăciuni și lacrimi; atunci desfrânatul se cumițește, cel cu dor de răzbunare caută să se împace cu vrăjmașul său, zgârcitul se pleacă spre milostenie, mâniosul, și arțăgosul, ajunge smerit și bun; dar, după ce Dumnezeu împrăște mânia aceea, după ce a îndepărtat furtuna și a făcut liniște după atâtea valuri, atunci ne întoarcem iarăși la gândurile și faptele de mai înainte. Eu, pe vremea încercărilor, nu încetam de a vă prezice toate acestea și de a vi le mărturisi mai dinainte; dar cuvintele mele nu v-au folosit la nimic; au trecut ca umbra și ca visul. Atât de repede ați izgonit din minte toate încercările acelea.

De aceea mă tem acum, mai mult decât atunci, să nu atragem asupra-ne nenorociri mai mari decât cele dinainte și să nu primim de la Dumnezeu o lovitură de care n-am mai putea scăpa. Când un om păcătuiește des și Dumnezeu îi trece cu vederea păcatele lui, dar el nu câștigă nimic de pe urma îndurării lui Dumnezeu și nu se depărtează de păcat, atunci atrage asupra lui cea mai mare nenorocire, care-l strivește desăvârșit, că nu mai are vreme de pocăință.

Așa cum s-a întâmplat cu Faraon. Faraon s-a bucurat de îndelunga răbdare a lui Dumnezeu și la întâia plagă, și la a doua, și la a treia, și la a patra, și la plăgile de mai târziu; dar pentru că n-a ajuns mai bun, a fost în sfârșit strivit și a pierit cu toată oastea lui.

Așa au pățit și iudeii. De aceea și Hristos, vrând să arate că locuitorii Ierusalimului au să piară și că Ierusalimul are să fie pustiit, a spus: „*De câte ori am voit să adun pe fiii tăi și n-ai voit. Iată vi se lasă casa voastră pustie*”. Mă tem să nu pățim și noi așa.

Nu ne învățăm minte nici din suferințele altora, nici din suferințele noastre. Nu vă spun aceste cuvinte doar vouă, celor acum de față, ci și celor care și-au pierdut zelul lor de fiecare zi, celor care au uitat necazurile de mai înainte, celor cărora nu încetam a le spune, spărgându-mi pieptul: "După ce vor trece încercările, să rămână în sufletele noastre amintirea încercărilor, pentru ca, amintindu-ne neconținut de binefacerea lui Dumnezeu, să mulțumim neîncetat Celui ce ne-a făcut această facere de bine".

Acestea vi le spuneam atunci; vi le spun și acum; iar prin voi, aceluia. Să imităm pe sfinții care n-au fost doborâți de necazuri; dar nici n-au ajuns trândavi când au avut iarăși viață liniștită, așa cum au ajuns mulți dintre noi, ca niște corăbii ușoare, scufundate de orice val. Când a bântuit sărăcia, eram smeriți și cu capul plecat; dar după ce ne-am îmbogățit, iarăși ne-am îngâmfat și am ajuns neînchipuit de nepăsători.

De aceea vă rog să lăsăm la o parte totul și să ne punem în rânduială sufletele spre mântuirea fiecăruia dintre noi.

Dacă sufletul este în bună rânduială, îndurăm cu ușurință, de dragul poruncii Stăpânului și al nădejzii în El, foametea, fie boala, fie calomnia, fie pierderea averilor, fie orice altceva; după cum iarăși, dacă sufletul nostru nu-i împăcat cu Dumnezeu, grijile și multele supărări ne vor sfâșia viața, de-ar curge bogăția pârâu, de-am avea copii, de-am avea bani cu nemiluita.

Să nu umblăm dar după bogăție, nici să fugim de sărăcie; ci fiecare să ne îngrijim înainte de toate de sufletul nostru; să-l facem destoinic și pentru chivernisirea vieții de aici, și pentru plecarea de aici. Încă puțin și se va face

cercetarea fiecăruia dintre noi, când toți ne vom înfățișa înaintea înfricoșătorului scaun de judecată al lui Hristos, însoțiți de faptele noastre, când cu ochii noștri vom vedea aici, lacrimile orfanului, colo desfrânările noastre nerușinate, cu care ne-am înnebunit sufletele; ici suspinele văduvelor, colo purtarea nemiloasă față de săraci, jefuirea sărmanilor; și nu numai acestea și cele asemenea acestora, ci și faptele noastre netrebnice, pe care le-am săvârșit cu mintea.

Că Hristos a spus că este *Judecător al gândurilor. Judecător al cugetelor* și iarăși că *cercetează "inimile și răunchii"* și că *răsplătește "fiecăruia după faptele lui*.

Cuvintele acestea le spune nu numai celor care trăiesc în lume, ci și celor care și-au ridicat chiliile în munți, ca să ducă acolo viață singuratecă; că unii ca aceștia nu sunt datori să-și păzească numai trupurile lor de întinăciunea desfrânării, ci și sufletul, de orice poftă drăcească.

Apostolul Pavel nu vorbește numai femeilor, ci și bărbaților și întregii Biserici, spunând că cel ce trăiește în feciorie trebuie să fie sfânt și cu trupul, și cu duhul; și iarăși: *înfățișați trupurile voastre fecioară curată. Cum curată? Neavând pată sau zbârcitură.*

Că și fecioarele acelea, care au avut candelile stinse, erau fecioare la trup, dar nu erau curate la inimă; chiar dacă nu le stricase bărbatul le stricase dragostea de bani; trupul le era curat, dar sufletul le era plin de desfrânare, de gânduri rele cuibărite în el, de dragostea de avuții, de neomenie, de mânie, de invidie, de lene, de uitare, de mândrie; toate acestea pângăreau sfințenia fecioriei lor.

De aceea și Pavel spunea: *Fecioara să fie sfântă și cu trupul și cu duhul; și iarăși: Să se înfățișeze fecioară curată lui Hristos.*

După cum trupul se strică de desfrânare, tot așa și sufletul se pângărește de gânduri drăcești, de învățături rele, de cugete netrebnice. Cel care spune: "Sunt curat la trup", dar poartă în suflet pizmă fratelui său, acela nu-i curat.

Pizma i-a stricat fecioria.

Tot așa nu-i curat nici cel care umblă după slavă deșartă.

Dorința de slavă i-a stricat fecioria.

Odată intrată această patimă în suflet, fecioria sufletului s-a dus. Cel care urăște pe fratele său este mai degrabă ucigaș decât curat la trup și suflet, decât fecior.

Pe scurt, își pierde fecioria orice om stăpânit de o patimă rea. De aceea Pavel a izgonit toate aceste amestecuri rele și ne-a poruncit să fim feciorelnici în așa chip, ca să nu primim de bunăvoie nici un gând vrăjmaș în sufletul nostru.

Ce să vă mai spun pe lângă acestea? Să vă spun cum putem fi miluiți de Dumnezeu, cum să ne mântuim? Să vă spun! Să suim totdeauna în inima noastră rugăciunea și roadele ei, adică smerenia și blândețea, *"învățați de la Mine, spune Hristos, că sunt blând și smerit cu inima și veți avea odihnă sufletelor voastre"*; iar David spune: *"Jertfa lui Dumnezeu, duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi"*.

Nimic nu laudă și iubește atâta Dumnezeu ca sufletul blând, smerit și recunoscător.

Ia și tu aminte, frate! Când vezi că te lovește și te supără o nenorocire la care

nu te așteptai, nu alerga la oameni, nu umbla după ajutor omenesc, ci lasă la o parte pe toți și aleargă cu mintea la Doctorul sufletelor. Numai Cel ce a plăsmuit inimile noastre deosebi și cunoaște toate lucrurile noastre, numai Acela poate vindeca inima; El poate să intre în conștiința noastră, să ne atingă inima și să ne mângâie sufletul. Dacă nu ne mângâie El inimile, mângâierile omenești sunt zadarnice și fără de folos; după cum, iarăși, când ne mângâie Dumnezeu, nu ne poate vătăma nimeni, de ne-ar necăji mii și mii de oameni. Când Dumnezeu întărește inima, nimeni n-o poate clătina.

Știind acestea, iubiților, să alergăm totdeauna la Dumnezeu, Care vrea și poate să ne scape de necazuri și nenorociri. Când e vorba să rugăm pe oameni, trebuie neapărat să dăm mai întâi ochii cu portarii lor, să rugăm pe favoriții și pe lingușitorii lor, să batem cale lungă; dar când e vorba să rugăm pe Dumnezeu, nimic din toate acestea; pe Dumnezeu îl rugăm fără mijlocitori, fără bani; El ne ascultă rugămintea fără cheltuieli.

E de-ajuns numai să strigăm din inimă și să vărsăm lacrimi, ca să intrăm îndată la Dumnezeu și să-L atragem spre milă. Când rugăm pe un om, de multe ori ne temem ca nu cumva să fie de față un dușman sau unul dintre potrivnicii noștri, să audă cererea noastră și să înfățișeze spusele noastre altfel și să strice dreptatea. Când însă rogi pe Dumnezeu nu poți bănui nimic din acestea.

Dumnezeu ne spune: "Când vrei să Mă rogi, vino singur la Mine, fără să fie cineva de față, strigă cu inima, fără să miști buzele!". *"Intră, spune Hristos, în camera ta! închide ușa și te roagă Tatălui tău întru ascuns; și Tatăl tău. Care vede întru ascuns, îți va răsplăti la arătare"*.

Vezi ce cinste covârșitoare? Dumnezeu îți spune: "Când Mă rogi, să nu te vadă nimeni! Dar când te cinstesc Eu, aduc martoră întreaga lume pentru binefacerea ce-ti fac.

Să ne convingă aceste cuvinte să nu ne rugăm de ochii lumii, nici împotriva dușmanilor noștri și nici să-L învățăm pe Dumnezeu cum să ne ajute.

Dacă apărătorilor și avocaților le spunem numai pricina pentru care ne judecăm și lăsăm pe seama lor chipul apărării, să rânduiască ei lucrurile noastre cum vor, apoi cu mult mai mult trebuie să facem asta cu Dumnezeu.

I-ai spus Lui pricina ta? I-ai spus ce ai pățit? Nu-I mai spune cum să te ajute! Dumnezeu știe bine folosul tău. Sunt mulți oameni care pun în rugăciunile lor mii de cereri, spunând: "Doamne, dă-mi sănătate trupului, îndoiește-mi averile, pedepsește pe dușmanul meu!", cereri pline de multă nesocotință. Trebuie să lași la o parte toate aceste cereri și să te rogi lui Dumnezeu așa cum s-a rugat vameșul: *"Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!"*, și Dumnezeu știe cum să te ajute. *"Căutați, spune Domnul, mai întâi împărăția lui Dumnezeu, și toate acestea se vor adăuga vouă"*.

Așadar, iubiților, așa să filozofăm: să ne rugăm cu durere în suflet și cu smerenie, bătându-ne pieptul ca și vameșul și vom dobândi ceea ce cerem; dar dacă ne rugăm plini de mânie și de furie, Dumnezeu se va scârbi de noi și ne va ura.

Să ne zdrobim dar inima, să ne smerim sufletele; să ne rugăm și pentru noi, dar și pentru dușmanii noștri.

Dacă vrei să îndupleci pe Judecător ca să vină în ajutorul sufletului tău și

să-L faci să fie de partea ta, nu-L ruga niciodată împotriva dușmanului tău. Așa este felul de judecată al Judecătorului nostru.

Face dreptate și împlinește cererile acelor care se roagă pentru dușmani, care nu poartă în suflet dor de răzbunare, care nu se ridică împotriva dușmanilor lor. Și cu cât se roagă mai mult lui Dumnezeu așa, cu atât Dumnezeu îi pedepsește mai cumplit pe dușmanii lor, dacă ei nu se lasă de răutățile lor, dacă nu se pocăiesc.

Căutați, iubiților, să nu vă necăjiți îndată și să nu vă supărați când vă ocărăște cineva, ci, filozofând, să mulțumiți, așteptând ajutorul Domnului.

N-ar putea oare Dumnezeu să ne dea cele bune înainte de a-L ruga? N-ar putea oare să ne dăruiască o viață lipsită de dureri și fără de neazuri? Da, dar n-o face, din dragoste pentru noi.

- Dar pentru ce îngăduie să avem neazuri și nu ne scapă iute de neaz?

- Pentru ca noi să stăruim, cerându-I sprijinul Lui, ca să alergăm la El și să-L chemăm mereu în ajutor. Dumnezeu trimite peste noi dureri trupești, lipsă de roade, foamete, pentru ca, siliți de aceste strâmtorări, să stăm totdeauna cu ochii ațintiți spre El și așa, datorită unor neazuri trecătoare, să moștenim viața cea netrecătoare.

Suntem deci datori ca și pentru neazuri să-I mulțumim lui Dumnezeu, Care pe multe căi ne vindecă și ne mântuie sufletul.

Dacă oamenii ne fac un bine cât de mic și apoi fără voia noastră îi supărăm puțin, se supără că ne-au făcut bine și își blestemă zilele; Dumnezeu însă nu este așa; ci, când e disprețuit și ocărat după ce a făcut bine, se apără îndată și dă socoteală celor ce L-au ocărat, grăind așa: "*Poporul Meu, ce ți-am făcut ție?*". Iudeii nu voiau să-L numească Dumnezeul lor, iar El nu înceta a-i numi popor al Său; iudeii respingeau stăpânirea Lui, iar El nu-i tăgăduia, ci căuta să Și-i facă prieteni, îi trăgea la El, spunându-le: "*Poporul Meu, ce ți-am făcut ție?*".

Ți-am fost, oare, împovăraător, greoi, de nesuferit? Dar nici asta n-o poți spune! Chiar dacă aș fi fost așa, nici atunci n-ar fi trebuit să te abați! Care e fiul pe care nu-l ceartă tatăl?

Totuși nici asta n-o puteți spune!". Și iarăși, în altă parte. Dumnezeu le spune: "*Ce greșeală au găsit părinții voștri întru Mine?*".

Mari și minunate sunt cuvintele acestea. Iată ce vrea să spună Dumnezeu cu cuvintele: "Ce am greșit?". Da, Dumnezeu îi întreabă pe oameni: "Cu ce am greșit?", întrebare pe care nici robii nu îndrăznesc s-o pună stăpânilor lor. Și Dumnezeu nu le spune: "Cu ce v-am greșit?", ci: "Cu ce am greșit părinților voștri?". "Dar voi, le spune Dumnezeu iudeilor, nici asta n-o puteți spune, pentru că îmi păstrați ură strămoșească.

Că n-am dat prilej strămoșilor voștri să-Mi învinuiască purtarea Mea de grijă, că i-aș fi trecut cu vederea în vreo împrejurare mare sau mică". Și Dumnezeu n-a spus: "Ce au avut părinții voștri?", ci: "Ce au găsit?". "Multe au căutat ei, spune Domnul, mult au răscolit ei în atâția ani cât au fost sub călăuzirea Mea, dar n-au găsit greșeală întru Mine".

Pentru toate acestea, dar, să alergăm neconținut la Dumnezeu; în orice neaz să căutăm mângâierea Lui; în orice nenorocire, mila Lui, izbăvirea Lui; în orice încercare, ajutorul Lui.

Oricât de mare ar fi răul, oricât de mari nenorocirile. Dumnezeu le poate pune capăt, le poate îndepărta, nu numai atât, ci bunătatea Lui ne va da și toată tăria, și puterea, și slava cea bună, și sănătatea trupului, și filozofia sufletului, și bunele nădejdi, și puțința de a nu păcătui iute. Să nu murmurăm, dar, ca robii cei nerecunoscători, nici să învinuim pe Stăpân, ci în toate să-I mulțumim și o singură faptă să o socotim rea: păcatul față de El.

Dacă vom fi însuflețiți de astfel de gânduri față de Dumnezeu, nu vor veni peste noi nici boala, nici sărăcia, nici necinstea, nici lipsa de roade, nimic din cele ce par a fi pline de tristețe, ci vom avea neconținut bucurii curate și sfinte și vom dobândi și bunătățile cele viitoare, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui slava, împreună cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A CINCEA

La Profeții Iona, Daniel și la Cei trei tineri (rostită la începutul Postului Mare)

Veselă ne este astăzi sărbătoarea, iar biserica mai strălucită ca de obicei! Care-i, oare, pricina? E isprava postului! Știu și eu că nu suntem încă în post și că îl așteptăm; dar postul ne-a adunat în casa părintească. Postul a adus astăzi din nou în brațele maicii și pe cei trândavi mai înainte de post. Dacă ne-a umplut de atâta râvnă numai când îl așteptăm, câtă evlavie nu ne va cuprinde la arătarea și venirea lui? Așa se întâmplă și cu un oraș în care are să vină un conducător înfricoșător, leapădă toată nepăsarea și ajunge mai sânguitor.

Dar să nu vă speriați când auziți că postul este un conducător înfricoșător! Nu ni-i nouă înfricoșător, ci dracilor! Arată-i unui lunatic chipul postului și rămâne ținut de frică, mai nemișcat ca pietrele; iar, mai ales, când vede că postul e unit cu rugăciunea, sora și tovarășa postului, atunci este prins ca de un lat. De aceea și firistos a spus: *"Neamul acesta nu iese decât cu rugăciune și cu post"* (Matei 17,21). Când postul alungă așa pe dușmanii mântuirii noastre, când este atât de înfricoșător vrăjmașilor vieții, nu trebuie, oare, să-l iubim și să-l îmbrățișăm, și nu să ne temem de el? Iar dacă trebuie să ne temem de ceva, apoi trebuie să ne temem de beție și de îmbuibare, nu de post.

Beția și îmbuibarea, prin tirania patimii, ne leagă mâinile la spate și ne dau patimii, ca unei cumplite stăpâne, prizonieri și robi; postul, însă, găsindu-ne legați și înrobiți, ne dezleagă legăturile, ne scapă de tiranie și ne readuce la libertatea de mai înainte. Așadar, când postul luptă cu dușmanii noștri, când ne scapă de robie și când ne duce din nou la libertate, ce altă dovadă mai mare cauți de prietenia postului, de prietenia lui pentru neamul omenesc? Iar dovada cea mai mare de prietenia postului este că iubește pe cei ce îl iubesc și urăște pe cei ce îl urăsc.

Vrei să afli câtă podoabă este pentru oameni postul, câtă pază și câtă siguranță? Gândește-te la fericitul și minunatul neam al monahilor! Aceștia au fugit de zgomotele lumii, s-au suit în vârfulurile munților, și-au făcut chilii în liniștea pustiei, ca într-un port liniștit, și și-au luat postul tovarăș și împreună-locuitor pentru întreaga lor viață. Și i-a făcut din oameni îngeri.

Dar nu numai pe aceia! Mu, ci postul ridică la înălțime pe toți cei pe care-i găsește cu dragoste de post. Moise și Ilie, turnurile profeților din Vechiul Testament, deși erau mari și străluciți și prin celelalte fapte ale lor și aveau multă îndrăznire către Dumnezeu, totuși, când voiau să se apropie de Dumnezeu și să vorbească cu El, atât cât omeneste este cu putință, la post fugeau; și, prin mâinile postului, se apropiau de Dumnezeu. De asta și Dumnezeu, la început, când a făcut pe om, l-a dat îndată în brațele postului, încredințând postului, ca unei mame pline de iubire și unui preabun dascăl, mântuirea omului.

Porunca dată omului: *"Din tot pomul din rai să mâncați, dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mâncați"*, (Facere 2, 16-17) este poruncă de post. Dacă în rai a fost de neapărată trebuință postul, cu mult mai mult în afară de rai; dacă

leacul a fost folositor înainte de rănire, apoi cu mult mai mult după rănire; dacă arma ne-a fost bună când încă nu se pornise împotriva noastră războiul dat de poftă, apoi cu mult mai mult ne este de neapărată trebuință ajutorul dat de post după ce a început lupta aceasta atât de mare, și a poftelor, și a dracilor. Dacă Adam ar fi ascultat de această poruncă, n-ar mai fi auzit a doua poruncă, care zice: "*Pământ ești și în pământ te vei întoarce!*" (Facere 3, 19); dar pentru că n-a ascultat de porunca postului, pentru aceasta: moarte, griji, osteneți, supărări și o viață mai împovăraătoare decât moartea; pentru aceasta, spini și ciulini; pentru aceasta, oboseli, dureri și o viață plină de chin.

Ai văzut cum se supără Dumnezeu când este nesocotit postul? Cunoaște și cum se bucură când este cinstit! După cum, pentru nesocotirea postului, Dumnezeu a dat ca pedeapsă moartea celui ce l-a nesocotit, tot așa, iarăși, pentru cinstirea postului, moartea a fost îndepărtată.

Dumnezeu, vrând să arate tăria postului, i-a dat postului puterea ca, după pronunțarea poruncii și a osândeii, să-i smulgă din mijlocul căii pe cei duși la moarte și să-i readucă la viață. Și postul a făcut aceasta nu cu doi sau trei sau douăzeci de oameni, ci cu un popor întreg, cu cetatea cea mare și minunată a ninivitenilor. Ninive fusese îngenuncheată, capul i se înclinase spre prăpastie; avea să primească lovitura de moarte, venită de sus; dar postul, ca o putere coborâtă din cer, a smuls-o din porțile morții și a readus-o la viață.

Dar, dacă vrei, să ascultăm și istoria cetății Ninive. "*Și a fost, spune Scriptura, cuvântul Domnului către Iona zicând: "Scoală-te și du-te în Ninive, cetatea cea mare"* (Iona 1, 1-2). Dumnezeu voiește să-l înduplece de la început pe Iona cu măreția cetății, pentru că știa mai dinainte că profetul avea să fugă. Dar să auzim și predica lui Iona! "*Încă trei zile, și Ninive va fi nimicită*". (Iona 3, 5)

- Dar pentru ce, Doamne, spui mai dinainte nenorocirile pe care ai să le aduci asupra cetății?

- Ca să nu fac ceea ce prezic.

De aceea Dumnezeu ne-a amenințat cu iadul, ca să nu ne ducă în iad. "Vă înfricoșez cu cuvântul, ne spune Domnul, ca să nu vă întristez cu fapta!".

- Dar pentru ce ai dat ninivitenilor un răgaz așa de scurt?

- Ca să afli și virtutea barbarilor, adică a ninivitenilor, care au putut, în trei zile, să pună capăt unei urgii atât de mari venite asupra-le din pricina păcatelor lor, dar ca să te și minunezi de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Care s-a mulțumit cu o pocăință de trei zile pentru un noian atât de mare de păcate și, în sfârșit, ca tu să nu cazi în deznădejde, chiar de-ai păcătuit de mii de ori. După cum cel cu suflet trândav și nepăsător nu face mare lucru chiar dacă ar avea mult timp de pocăință și nici nu se împacă cu Dumnezeu, din pricina trândăviei lui, tot așa cel cu minte trează și cu râvnă clocotitoare, cel care se pocăiește cu mult zel poate șterge într-o clipită păcatele a ani întregi. Nu s-a lepădat Petru de trei ori? (Matei 26, 69-74). Nu cu jurământ, a treia oară? Nu s-a temut el de cuvintele unei slujnice de rând? Și ce s-a întâmplat? A avut nevoie de mulți ani pentru pocăință? Deloc, ci în aceeași noapte a și alunecat și s-a și ridicat; a primit și lovitura, și a primit și leacul; s-a și îmbolnăvit, și s-a și vindecat!

- Cum? în ce chip?

- Plângând și tânguindu-se. Dar, mai bine spus, nu plângând ca să plângă, ci cu multă râvnă și mare zdrobire de inimă. De aceea și evanghelistul n-a spus atât: "a plâns", ci: "a plâns cu amar"(Matei 26, 75), nici un cuvânt nu poate înfățișa cât de mare a fost puterea lacrimilor lui; dar o arată lămurit deznodământul lucrurilor. Mare, într-adevăr, a fost căderea lui Petru, că lepădarea de Hristos este un păcat fără asemănare; totuși, după un păcat atât de mare, Hristos l-a pus din nou în cinstea de mai-înainte și i-a încredințat conducerea Bisericii. Și, ceea ce-i mai mult decât orice, este că Petru ne-a arătat că are pentru Stăpân o dragoste mai mare decât toți apostolii: "*Petre, îl întreabă Domnul, Mă iubești tu mai mult decât aceștia?*". (Ioan 21, 15)

Nimic nu poate egala o astfel de virtute! Și ca să nu spui că Dumnezeu a iertat pe niniviteni pentru că erau barbari și neștiutori -că a spus Domnul: "*Robul care nu cunoaște voia stăpânului și nu o face, se va bate puțin*" (Luca 12, 48) , deci ca să nu spui asta, de aceea ti-am dat ca pildă și pe Petru, un rob care mai ales cunoștea voia Stăpânului. A păcătuit și el, săvârșind cel mai mare păcat; și iată la ce înălțime de îndrăznire l-a ridicat Hristos!

Nici tu dar nu-ti pierde nădejdea din pricina păcatelor tale, că mai grozav decât păcatul este rămânerea în păcat, mai cumplită decât căderea este neridicarea din cădere. Aceasta și Pavel o jelește și o plânge, spunând că este vrednică de plâns o astfel de stare: "*nu cumva venind la voi, să mă umilească Dumnezeu și să plâng pe mulți - nu din cei care au păcătuit, ci din cei care nu s-au pocăit de necumpătarea, de necurăția și de desfrânarea pe care au făcut-o*"(II Corinteni 12, 21). Și care timp poate fi, oare, mai potrivit pentru pocăință decât timpul postului?

Dar să ne întoarcem la istoria ninivitenilor. "*Auzind profetul cuvintele acestea, s-a coborât în lope ca să fugă în Tars de la fața Domnului*"(Iona 1, 3).

Unde fugi, omule? M-ai auzit pe proorocul David spunând: "*Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi?*"(Ps. 138, 6). In pământ? Dar "*al Domnului este pământul și plinirea lui*"(Ps. 23, 1). In iad? Dar "*de mă voi coborî în iad. Tu de față ești*"(Ps. 138, 8). In cer? Dar "*de mă voi sui în cer, Tu acolo ești*" (Ps. 138, 8). In mare? Dar "*și acolo mă va apuca dreapta Ta!*"(Ps. 138, 10).

Și așa s-a întâmplat și cu Iona. Că așa e păcatul! Ne năucește sufletul. După cum cei cu mari dureri de cap sau cei beți merg împleticindu-se și la întâmplare și cad, fără să se păzească, în gropile și prăpăstiile dinaintea lor, tot așa și cei alunecați în păcat, stăpâniți de dorința păcatului, ca de o beție, nu mai știu ce fac, nu văd nici ce-i în fata lor, nici ce are să li se întâmple.

Spune-mi, proorocule, fugi de Stăpân? Așteaptă însă puțin și ai să afli din fapte că nu poți scăpa nici măcar din mâinile mării, roaba Stăpânului.

Da, îndată ce s-a urcat Iona în corabie, marea a și început să-și înalte valurile și se ridice la mare înălțime, întocmai ca o roabă credincioasă, care găsește pe un alt rob fugit cu lucruri furate de la stăpân și care nu se oprește până ce nu-l ia cu ea, făcându-le celor ce l-au primit mii și mii de greutate; tot așa și marea, găsim pe Iona, rob ca și ea, și cunoscându-l, le-a făcut corăbierilor mii și mii de greutate, învăluindu-i și strigându-le. Nu i-a dus înaintea tribunalului, dar i-a amenințat că are să scufunde corabia cu oameni cu tot dacă nu-l dau în mâna ei pe cel care-i rob ca și ea.

- Ce au făcut corăbierii când s-au întâmplat acestea?

- *Au aruncat lucrurile din corabie, dar corabia nu se ușura*(Iona 1, 5); că toată

povara trupului profetului rămăsese încă înăuntru; povară grea, nu din pricina firii trupului, ci din pricina greutății păcatului. Că nimic nu-i atât de greu și de împovăraător ca păcatul și neascultarea! De aceea și Zaharia a spus că păcatul e ca plumbul de greu(Zaharia 5, 7), iar David, descriind natura păcatului, spunea: "*Fărădelegile mele au covârșit capul meu, ca o sarcină grea s-au îngreuiat peste mine*"(Ps. 37, 4); iar Hristos striga celor ce trăiau în multe păcate: "*Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni*"(Matei 11, 28). Păcatul dar a împovărat atunci corabia, și aceasta era să se scufunde. Iar Iona dormea și sforăia(Iona 1, 5). Greu îi era somnul; nu din pricina desfătării, ci a supărării; nu din pricina trândăviei, ci a tristeții. Slugile cele cu bun simț își simț îndată păcatele, așa cum a simțit și Iona. După ce a săvârșit păcatul, a cunoscut grozăvia păcatului. Așa e păcatul. După ce se naște, umple de dureri sufletul care l-a născut; nașterea lui e cu totul altfel decât legea nașterii noastre. Noi, după ce ne naștem, punem capăt durerilor nașterii; păcatul însă, după ce se naște, sfâșie de dureri gândurile celor ce l-au născut.

- Ce-a făcut căpitanul corăbiei?

- S-a dus la Iona, spune Scriptura, și i-a zis: "*Scoală-te și roagă pe Domnul Dumnezeul tău!*"(Iona 1, 6). Știa din experiență căpitanul că furtuna de pe mare nu era o furtună obișnuită, ci o nenorocire trimisă de Dumnezeu; știa că furtuna de pe mare era mai presus de măiestria omenească și că mâna cârmaciului nu era de vreun folos; cele ce se petreceau aveau nevoie de un alt cârmaci, mai mare, de Cel ce cârmuiește lumea toată; aveau nevoie de ajutorul cel de sus. De aceea corăbierii au lăsat la o parte vâslele, vintrele, frânghiile; au lăsat totul; și-au luat mâinile de pe vâsle, le-au ridicat la cer și au rugat pe Dumnezeu. Dar nici așa n-au folosit nimic. Și atunci, spune profetul, au aruncat sorti(Iona 1,7); iar sortii l-au dat în mâna lor pe vinovat. Dar nici așa nu l-au luat ca să-l înece; ci, cu toate că era atâta tulburare și frământare, corăbierii, ca și cum s-ar fi bucurat de multă liniște, au făcut pe corabie scaun de judecată; i-au dat lui Iona cuvântul și i-au cerut să se apere; au cercetat totul cu de-amănuntul, ca și cum aveau să dea socoteală cuiva de hotărârea ce o vor lua. Ascultă-i pe corăbieri, că le cercetează pe toate, ca la tribunal, îl întreabă: Ce meserie ai? De unde vii? Unde mergi? Din ce țară și din ce popor ești?(Iona 1, 8) Și au făcut asta cu toate ca marea striga împotriva lor, cu toate că sortii îl vădiseră și dăduseră mărturie; totuși corăbierii n-au pronunțat încă sentința, deși marea striga, iar sortii dăduseră mărturie împotriva lui; ci, după cum la tribunal judecătorii nu pronunță sentința până ce vinovatul însuși nu se învinuiește singur de păcat, deși pârâșii îl paraseră, martorii dăduseră mărturii, iar probele făcuseră dovada, tot așa și acum, corăbierii, oameni barbari și nepricepuți, au urmat buna rânduială a tribunalului; și doar erau înconjurați de atâta groază, de atâta vijelie, de atâta vifor, iar marea nu le îngăduia nici să răsufle; atâta mugea și se năpustea înnebunită și urla și ridica valuri după valuri!

De unde, iubiților, atât de multă purtare de grijă pentru profet? De unde? Din rânduială dumnezeiască! Că Dumnezeu a rânduit să se întâmple toate acestea, ca, prin tot ce s-a întâmplat, să-l învețe pe profet să fie blând și iubitor de oameni. Strigând către el, aproape că i-a spus: "Fă și tu ca și corăbierii, niște oameni nepricepuți! Ei n-au disprețuit un singur suflet, nici nu s-au purtat fără de milă cu trupul tău!

Tu însă, atât cât a stat în puterea ta, ai dat pieirii un întreg oraș cu atâtea mii și

mii de suflete. Corăbierii descoperiseră pricina nenorocirii lor, dar nici așa nu s-au pornit să te osândească. Tu însă, fără să le poți aduce vreo vină celor din Ninive, i-ai înecat și i-ai pierdut. Tu n-ai ascultat când ti-am poruncit să te duci la ei, ca să-i chemi la mântuire cu predica ta; corăbierii însă, deși nu auziseră de la nimeni vreo poruncă, au făcut și au lucrat totul ca să te scape de pedeapsa de care erai vinovat!...". Intr-adevăr, corăbierii nu s-au pornit să-l piardă pe profet nici după ce marea îl învinuise, nici după ce sortii îl vădiseră, nici după ce el însuși se osândise și mărturisise fuga, ci se străduiau, se sileau și făceau totul ca, în ciuda tuturor dovezilor, să nu-l dea furiei mării. Dar marea nu le-a îngăduit-o; mai bine spus însă, nu le-a îngăduit-o Dumnezeu, voind să-l înțeleptească pe Iona și prin chit după cum l-a înțeleptit prin corăbieri. Intr-adevăr, corăbierii, după ce auziseră din gura lui Iona: "*Luați-mă și aruncați-mă în mare și se va liniști marea deasupra voastră*" (Iona 1, 12), se sileau să ducă corabia la țarm, dar valurile nu le îngăduiau (Iona 1, 13).

Tu însă, după ce ai văzut pe profet fugind, ascultă-i și mărturisirea lui din pânțele chitului. Fuga a săvârșit-o, ca om; mărturisirea însă l-a arătat ca profet.

Luându-l deci marea, l-a pus în pânțele chitului ca într-o închisoare, păstrând Stăpânului pe fugar nevătămat. Nici valurile sălbaticе, când l-au luat, nu l-au înecat, nici chitul, mai sălbatic decât valurile, când l-a primit în pânțele nu l-a stricat, ci l-a păstrat viu și l-a dus iarăși în oraș. Și marea și chitul, împotriva firii lor, au ascultat, ca prin toate să primească profetul învățătură.

Ajuns în oraș, Iona a citit hotărârea lui Dumnezeu ca pe o scrisoare împărătească ce cuprindea pedeapsă; și striga, zicând: "*încă trei zile și Ninive va fi nimicită*" (Iona 3, 5). Ninivitenii au auzit aceste cuvinte, le-au crezut și nu le-au disprețuit; ci îndată drumul tuturor a fost unul, spre post: bărbați, femei, robi, stăpâni, conducători, supuși, copii, bătrâni. Nici dobitoacele n-au fost scutite de această slujire. Pretutindenii sac, pretutindenii cenușă, pretutindenii vaiet și jale. Chiar cel cu coroană pe cap s-a pogorât de pe tronul cel împărătesc, s-a îmbrăcat în sac, și-a presărat cenușă pe cap și așa a smuls cetatea din ghearele primejdiei. Și puteai vedea lucru preaminunat: porfira a fost întrecută în cinste de sac.

Ce n-a putut face porfira, a făcut sacul; ce n-a reușit coroana, a săvârșit cenușă. Vezi că nu în zadar am spus că nu de post trebuie să ne temem, ci de beție și de îmbuibare? Beția și îmbuibarea aveau să zguduie și să dărâme un oraș ce stătea în picioare; postul însă l-a ținut în picioare când era să se zguduie și să se dărâme.

Insoțit de post a intrat și Daniel în groapa cu lei și a ieșit de acolo ca și cum ar fi fost între oi blânde (Daniel 6, 16-28). Și doar leii fierbeau de furie când au văzut prada; masa le era în față, și nu s-au atins de ea; cu toate că și firea îi atâta (că nu sunt fiare mai sălbaticе ca leii) și-i atâta și foamea (că nu mâncaseră de șapte zile), au respectat hrana ce li se dăduse, ca și cum ar fi stat în groapă cu un călău, care le striga să nu se atingă de trupul profetului.

Tot însoțiți de post au intrat și cei trei tineri în cuptorul cel din Babilon (Daniel 3, 8-28). I-a învăluit multă vreme focul și au ieșit din cuptor cu trupurile mai strălucitoare decât focul. Deși focul acela era foc, cum de nu și-a făcut lucrarea sa? Deși trupurile lor erau trupuri, cum de n-au ars cum ard trupurile? Cum? Intreabă postul și-ti va răspunde; îți va dezlega taina aceasta. Că este cu adevărat taină! Natura trupurilor s-a luat la luptă cu natura focului și biruința a fost de partea trupurilor. Ai

văzut ce ciudată luptă? Ai văzut vreo biruință mai ciudată ca aceasta? Admiră dar postul și primește-1 cu brațele deschise!

Când și în cuptor te ajută și în groapa cu lei te păzește, când alungă demoni, când schimbă hotărârea lui Dumnezeu, când potolește furia patimilor, când ne aduce din nou libertatea, când face multă liniște în gândurile noastre, cum să nu fie, oare, cea mai mare nebunie să fugim și să ne temem de post, care are în el atât de multe bunătăți?

Vrei să spui că ne slăbănogeste trupul? Dar "*cu cât se strică omul nostru dinafară, cu atât se înnoiește cel dinăuntru, zi de zi*" (II Corinteni 4, 16). Dar, mai bine spus, dacă ai vrea să cercetezi cu de-amănuntul postul, vei vedea că este mama bunăstării trupului nostru. Dacă nu crezi cuvintelor mele, întreabă pe doctori și te vor lămuri deplin. Doctorii numesc postul mama sănătății și spun că guta, durerile grozave de cap, apoplexia, dropica, umflăturile, furunculele și alte nenumărate boli vin din trai bun și din îmbuibare; sunt ca niște pârâiașe rele dintr-un izvor foarte rău, care vătăma și bunăstarea trupului, și curățenia sufletului.

Să nu ne temem dar de post, care ne scapă de atâtea rele. Nu vă îndemn la asta fără rost, ci pentru că văd că mulți oameni pregetă și se feresc de post ca și cum ar fi vorba să fie dați pe mâna unei femei arțăgoase, așa că astăzi, în ajunul postului, se strică de beție și de îmbuibare.

De asta vă îndemn să nu stricați mai dinainte, prin ghiftuire și beție, folosul ce vi-l va da postul! Dacă oamenii cu dureri de stomac n-ar lua doctoriile pe stomacul gol, ar simți numai amărăciunea doctoriilor, dar ar pierde folosul lor, că ar îngreuna lupta doctoriilor cu sucurile rele din stomac.

De aceea doctorii poruncesc bolnavilor să se culce nemâncați, pentru ca toată puterea doctoriilor să lupte de la început direct cu sucurile stomacale pricinuitoare de boală. Tot așa și cu postul. Dacă azi te îmbeti, iar mâine ieși doctoria postului, ai făcut nefolositoare și zadarnică doctoria; înduri osteneala postului, dar nu culegi folosul postului, că s-a irosit toată puterea lui din pricina proaspătului păcat pricinuit de beție. Dar dacă îți faci ușor trupul și primești doctoria cu mintea trează, vei putea curăți multe din vechile păcate.

Să nu intrăm dar în post cu beție și nici să ieșim din post tot cu beție, ca să nu ni se întâmple la fel ca unui om bolnav care, vrând să se ridice în picioare, este trântit iarăși jos. Asta se întâmplă și cu sufletul nostru când, din două părți și la începutul și la sfârșitul postului, umbrim trezvia pricinuită de post cu norul beției. După cum cei ce vor să lupte cu fiarele sălbatice, înainte de începerea luptei își acoperă mădularele mai de seamă cu multe arme și apărători, tot așa sunt acum mulți oameni care, când încep postul, ca și cum ar avea de luptat cu postul ca și cu o fiară sălbatică, își înarmează stomacul, mănâncă de plesnesc, își întunecă mintea și întâmpină cu multă nebunie fata liniștită și pașnică a postului.

Dacă te-aș întreba: Pentru ce te duci la baie astăzi?", ai să-mi răspunzi: "Ca să intru în post cu trupul curat". Dacă te-aș întreba din nou: "Pentru ce te îmbeti?", ai să-mi răspunzi iarăși: "Pentru că am să intru în post!". Nu-i, oare, o nebunie să întâmpini această preafrumoasă sărbătoare (Este vorba de praznicul învierii Domnului, de la sfârșitul Postului Mare) cu trupul curat, dar cu sufletul necurat și beat?

Ar fi trebuit să vă spun mai multe decât v-am spus, dar pentru cei înțelepți sunt

de-ajuns și acestea pentru îndreptare. De aceea e nevoie să termin cuvântul meu, că doresc să ascult și glasul părintelui nostru(Al lui Flavian, episcopul Antiohiei).

Eu, ca un copil de cioban, așezat la umbra acestui sfânt locaș ca la umbra unui stejar sau fag, am cântat dintr-un mic fluier; părintele nostru însă, ca un maestru cântăreț care, cu chitara de aur acordată, deșteaptă întreg teatrul cu simfonia cântecului său, tot așa și el, nu cu simfonia sunetelor coardelor chitarei, ci cu simfonia cuvintelor și faptelor sale ne va da mult folos.

Că niște învățători ca aceștia caută și Hristos, când spune: "*Cel care va face și va învăța, acela mare se va chema în împărăția cerurilor*"(Matei 5, 19). Așa este părintele nostru. De aceea și mare este în împărăția cerurilor. Facă Dumnezeu ca noi, cu rugăciunile lui și ale tuturor celor dimpreună cu el întâistători, să putem a ne învrednici de împărăția cerurilor, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Care Tatălui slava, împreună cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A ȘASEA

Rostită în a șasea săptămână a Sfântului Post de patruzeci de zile

Cât de plăcute-mi sunt valurile acestei mări duhovniceștii Mai plăcute decât valurile mării! Valurile mării sunt ridicate de neorânduiala vânturilor, valurile acestea, de dorința ascultării predicii. Acelea, când se umflă, bagă spaima în sufletul cârmaciului, acestea, când se arată, dau multă îndrăznire predicatorului. Acelea sunt dovezi de mare furtunoasă, acestea, semne de suflete pline de veselie. Acelea, izbindu-se de stânci, scot sunete nedeslușite, acestea, izbindu-se de cuvântul de învățătură, slobozesc glasuri plăcute la auz. Așa-s și adierile zefirului: când trec peste holde, apleacă și înaltă capetele spicelor, iar holdele ajung, pe uscat, valuri ale mării. Dar valurile acestea de oameni sunt mai plăcute decât valurile holdelor. Dar nu adierile zefirului, ci harul Duhului a ridicat sufletele voastre; le-a încălzit focul acela de care vorbea de demult Hristos: *"Foc am venit să aduc pe pământ; și ce voiesc decât să și fie aprins acum."*(Luca 12, 49)

Acest foc îl văd pogorându-se și arzând în sufletele voastre. Așadar, pentru că frica de Hristos a aprins atâtea candelă în noi, haide să picurăm în ele untdelemnul învățaturii, pentru ca lumina să rămână în noi mai multă vreme.

Timpul postului se grăbește spre sfârșit. Am ajuns la mijlocul drumului și ne îndreptăm spre sfârșit. După cum cel care a început postul ajunge la mijlocul lui, tot așa și cel ce a ajuns la mijloc să caute să ajungă la sfârșit. Timpul se grăbește spre sfârșitul postului, iar corabia vede portul; dar ceea ce căutăm nu-i să ajungem în port, ci să nu ajungem la țărm cu corabia goală de mărfuri.

Vă rog, dar, pe toți și mă cuceresc vouă, să se uite fiecare în conștiința lui să vadă ce a neguțătorit de pe urma postului. De vede că a câștigat mult, să mai adauge câștig la câștig; de vede că n-a adunat nimic, să folosească pentru neguțătorie timpul ce i-a mai rămas. Atâta vreme cât iarmarocul e în toi, să facem bune afaceri, ca să nu plecăm cu mâinile goale, ca să nu îndurăm osteneala postului, dar să pierdem plata postului. Că se poate să înduri osteneala postului și să nu iei plata postului.

- Cum?

- Când ne abținem de la mâncări, dar nu ne abținem de la păcate; când nu mâncăm carne, dar mâncăm casele săracilor; când nu ne îmbătăm cu vin, dar ne îmbătăm cu poftă rele; când stăm toată ziua nemâncăți, dar ne petrecem toată ziua la spectacole pline de desfrânare. Iată osteneală pentru post, dar fără plată pentru post! Da, atunci când ne ducem la spectacolele teatrale cele nelegiuite! Nu spun asta despre voi! Știu că nu vă atinge această învinuire! Dar este obiceiul celor îndurerati sa-și verse focul pe cei de față, când nu pot pune mâna pe vinovați. Care e câștigul celor ce postesc, când se duc la spectacole teatrale nelegiuite, când intră în școala obștească a desfrânării, în locul cel public de deprindere a desfrâului, ca să șadă pe scaunul ciumaților?(Ps. 1, 1)

N-ai greși dacă ai da teatrului, locului aceluia prearău, plin de tot felul de boale, cuptorului din Babilon, toate aceste nume preaurâte: scaun de ciumați, școală

de desfrânare, loc de deprindere a desfrâului. Când diavolul duce pe locuitorii oraşului la teatru (Este vorba despre teatrul care promovează imoralitatea; Sf. Ioan Gură de Aur a luat atitudine atât împotriva reprezentațiilor obscene, cât și împotriva actorilor care le dădeau), îi azvârle ca într-un cuptor! Așa îi arde! Nu pune dedesubt vreascuri, ca atunci barbarul acela din Babilon, nici păcură, nici căiți, nici smoală, ci alte materii, cu mult mai cumplite: chipuri desfrânate, cuvinte de rușine, trupuri dezgolite, cântece pline de păcate.

Cuptorul cel din Babilon a fost aprins de mâini barbare; cuptorul acesta este aprins de gânduri mai nesocotite decât mâinile barbarilor. Mai cumplit este cuptorul acesta decât cel din Babilon, pentru că și focul e mai cumplit; nu arde trupul, ci buna stare a sufletului; iar grozăvia e că cei care ard nici nu-și dau seama; că de și-ar da seama, n-ar râde cu gura plină de cele ce văd pe scenă.

Grozăvia cea mai mare e atunci când cel bolnav nu știe că-i bolnav, când cel ce arde în chip ticălos și netrebnic nu simte că stă pe jăratec. Care-i folosul postului, când oprești trupul de la mâncările legiuite, dar dai sufletului hrană nelegiuită, stând toată ziua în teatru, ca să vezi cum se schimonosesc și se fac de răs oamenii, ca să vezi femei desfrânate, ca să vezi oameni care adună păcatele din fiecare casă și joacă scene de adulter?

La teatru vezi și desfrânări și adultere, și auzi și hule, ca boala să-ți intre în suflet și prin ochi, și prin urechi. Actorii prezintă lucruri de rușine; de aceea și numele ce-l poartă e nume de rușine. Ce câștig ai de pe urma postului când îți hrănește sufletul cu o hrană ca aceasta? Cu ce ochi te vei mai uita la soția ta, când te întorci de la astfel de spectacole? Cu ce ochi vei privi pe copilul tău, pe sluga ta, pe prietenul tău?

Trebuie neapărat să te schimonosești, dacă vrei să povestești cele înfățișate pe scenă, sau să taci și să-ți acoperi fața de rușine. De aici, din biserică, nu pleci așa: ci te duci acasă ca să povestești cu multă îndrăznire toate cele spuse aici: cuvintele profetilor, învățăturile apostolilor, legile Stăpânului, și ca să întinzi masa întregii virtuți; cu istorisirile auzite aici vei face mai cuminte pe soție, mai înțelept pe copil, mai ascultător pe vecin, mai iubitor pe prieten, iar pe dușman îl vei îndupleca să pună capăt vrajbei.

Vezi că cele auzite aici în biserică sunt pentru toți învățături mântuitoare, iar cele auzite la teatru pentru toți nefolositoare?

Spune-mi, te rog, ce folos ai de pe urma postului, când postești cu trupul, dar te desfrânezi cu ochii? Că desfrânare nu-i numai împreunarea trupurilor, ci și privirea desfrânată. Ce folos ai de pe urma postului când vii și la biserică, și te duci și la teatru? Eu te învăț, acela te strică. Eu îți dau doctorii pentru boala ta, acela îți mărește boala. Eu îți sting aprinderea trupului, acela îți aprinde flacăra poftei.

Spune-mi, care-i folosul? "*Când unul zidește, iar altul dăruiește, ce folos au mai mult decât osteneală?*" (Isus Sirah 34, 25). Să nu fim dar, și aici și acolo, ci numai aici să stăm, ca să ne fie de folos venirea aici, ca să nu venim în zadar aici, ca să nu venim fără câștig, nici spre osândă.

"*Când unul zidește, iar altul dăruiește, ce folos au mai mult decât osteneală?*". Chiar de-ar fi mulți cei ce zidesc și numai unul cel care dăruiește, ușurința dăruirii biruiește mulțimea mâinilor ziditorilor.

Mare-i într-adevăr rușinea, și pentru tineri, și pentru bătrâni, să alerge la teatru cu zor. Dar de s-ar mărgini răul numai la rușine! Deși nici asta nu-i de îndurat pentru un bărbat liber, ci rușine, blam și cea mai mare pagubă pentru un om cu judecată!

Dar răul nu se mărginește numai la rușine, ci atrage și mare pedeapsă și mare osândă. Că toți cei care se duc la teatru sunt neapărat cuprinși de păcatul desfrânării; nu pentru că fac desfrânare cu femeile de acolo, ci pentru că le privesc cu ochi desfrânați. Că și aceștia sunt cuprinși de desfrâu! Nu vă voi spune cuvântul meu, ca să nu-mi disprețuiți cuvântul, ci vă voi citi Legea dumnezeiască pe care n-o puteți dispretui.

- Ce spune dar Legea cea dumnezeiască?

- *"Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare. Iar Eu vă spun vouă: Oricine se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui"*(Matei 5, 27-28). Ai văzut că desfrânarea s-a săvârșit deplin? Ai văzut că păcatul s-a împlinit? Și ceea ce-i mai cumplit e că cel ce a săvârșit desfrânarea va da socoteală de păcatul său nu în fata unui tribunal omenesc, ci înaintea tribunalului lui Dumnezeu, unde pedepsele sunt veșnice: *"Oricine se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui"*. Legea aceasta nu stârpește numai boala, ci și rădăcina bolii; iar rădăcina desfrânării este pofta desfrânată. De aceea Dumnezeu pedepsește nu numai desfrânarea, ci și pofta, mama desfrânării. Așa fac și doctorii. Nu vindecă numai bolile, ci și cauzele bolilor. Când vindecă pe cei bolnavi de ochi, îndepărtează tumoarea cea rea, care-i mai sus de ochi, din tâmplă. Hristos face la fel. Desfrânarea este o boală rea de ochi; nu a ochilor trupului, ci a ochilor sufletului mai întâi. De asta Domnul îndepărtează din suflet tumoarea desfrânării cu frica de Lege; de asta a pedepsit nu numai desfrânarea, ci și pofta: *"...a și făcut desfrânare cu ea în inima lui"*.

Când inima ti-e stricată, ce folos de restul trupului? Ca și cu plantele și cu arborii: când vedem că măduva le e putredă, restul e de aruncat. Tot așa și cu omul: când inima e pierdută, în zadar e sănătos restul trupului. Când vizitiul a pierit, căzând de pe capră, în zadar mai aleargă caii. Legea aceasta a lui Hristos este grea și tare împovărătoare, dar are și mare cunună. Așa sunt lucrurile pline de osteneală! Au mare răsplată. Tu însă nu te uita la osteneală, ci gândește-te la răsplată. Să faci cum faci cu lucrurile din viața de toate zilele! Dacă te uiți la osteneala celor ce ai de săvârșit ti se pare greu și împovărător; dar dacă te uiti la răsplată, treaba ce-ti stă în fafă este ușoară, lesnicioasă. Așa e și cu cel care face comerț pe mare. Dacă s-ar uita numai la valuri, niciodată n-ar mai scoate corabia din port; dar, înainte de valuri, se uită la câștig, și de aceea îndrăznește să străbată întinsul oceanului. Tot așa și ostașul. Dacă s-ar uita la răni, la moarte, n-ar mai îmbrăca niciodată platoșa; dar, înainte de răni, se uită la trofee și la biruință, și de aceea aleargă pe câmpul de luptă ca și cum s-ar duce într-o grădină cu flori.

Cele grele prin fire ajung ușoare când nu ne gândim la ostenele, ci ne uităm la răsplata ostenelelor. Vrei să afli cum ajung ușoare cele grele prin firea lor? Ascultă-1 pe Pavel, care spune: *"Necazul nostru trecător și ușor ne aduce mărime veșnică de slavă mai presus de măsură"*(II Corinteni 4, 17). Cuvintele acestea sunt o enigmă. Dacă e necaz, cum e ușor? Dacă e ușor, cum e necaz? Acestea sunt contradictorii! Dar Pavel a dezlegat enigma, arătând, prin cele ce adaugă, cum ajunge necazul ușor.

- Cum?

- "*Neprivind noi la cele ce se văd*"(II Corinteni 4, 18). A pus înainte cununa, și a făcut ușoară lupta. A arătat răsplata, și a ușurat sudorile.

Și tu, dar, când vezi o femeie frumoasă la chip și minunat îmbrăcată, când vezi că pofta te atâta, când vezi că sufletul dorește s-o privească, ridică atunci ochii la cununa ce ti-e gătită sus, ca să treci cu vederea peste un astfel de chip!... Copiii, când sunt însoțiți de pedagog, nu aleargă de colo-colo, nu stau pe drum cu gurile căscate, nici nu se minunează de orice; cu atât mai mult tu n-ai să faci asta când vezi că Hristos este alături de gândurile tale! "*Cel care se uită la o femeie ca să o poftască a și făcut desfrânare cu ea în inima lui*".

Imi place să vă citesc mai des cuvintele Legii! O, de-aș putea să vi le citesc toată ziua! Dar, mai bine spus, nu vouă, ci celor vinovați de păcate; dar și vouă, că și voi veți ajunge mai întăriți, iar cei bolnavi își vor redobândi iute sănătatea. "*Cel care se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui*".

E de-ajuns numai simpla citire a acestor cuvinte, ca să curățiți tot puroiul păcatului. Dar, iertati-mă! Eu caut să curăț răni; iar cel ce curăță răni trebuie neapărat să pună pe răni și doctorii usturătoare. Cu cât veți auzi mai mult cuvintele acestea, cu atât mai mult se va curăți și veninul păcatului. După cum focul, cu cât stă mai mult lângă aur, cu atât mai mult macină zgura din aur, tot așa și frica de aceste cuvinte, cu cât glăsuiește mai mult în sufletul nostru, cu atât mai mult curățește tot păcatul desfrânării. Să ardem aici desfrânarea cu cuvântul învățaturii, ca să nu fim siliți să o ardem acolo cu focul gheenei. Dacă plecăm de aici cu sufletul curat, focul acela nu ne va vătăma; dar dacă plecăm de aici cu sufletul plin de păcate, focul acela ne va primi. "*Lucrul fiecăruia*, spune Pavel, *il va încerca focul, ca să arate ce fel este*" (I Corinteni 3, 13). Să ne punem la probă acum, fără durere, ca să nu fim puși atunci la probă, cu durere.

- Orice-ai zice, mi se poate spune, Legea este greu de împlinit!

- Și ce-i cu asta? Oare, Dumnezeu ne poruncește lucruri cu neputință de împlinit?

- Nu spun asta!

- Atunci, taci! nu învinui pe Stăpân. Aceste cuvinte nu-s cuvinte de apărare, ci adaos de păcat, mai cumplit decât cel dintâi. Mulți păcătoși au obiceiul să dea vina pe Dumnezeu pentru păcatele lor. Ascultă! A venit la stăpân cel ce primise cinci talanti și a mai adus alți cinci; a venit și cel ce primise doi talanti și a mai adus alți doi(Matei 25, 14-23); a venit și cel ce primise un talant; și pentru că n-a avut să mai aducă încă un talant, a adus în locul talantului învinuire.

- Ce-a spus?

- "*Am știut că ești om aspru*" (Matei 25, 24). Ce slugă nerecunoscătoare! Nu-i este de-ajuns păcatul! Mai și învinuiește pe Stăpân, spunându-i: "*Seceri de unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai risipit!*"(Matei 25, 24). Tot așa și în viata cea de toate zilele; totii câți nu fac nimic bun își înmulțesc păcatele învinuind pe Stăpân.

Nu învinui dar Stăpânul! Nu ti-a dat porunci cu neputință de îndeplinit. Vrei să afli că nu ti-a poruncit lucruri imposibile? Iată, mulți au făcut mai mult decât li s-a poruncit; dacă poruncile ar fi fost cu neputință de îndeplinit, nu le-ar fi depășit prin propria lor voință. Dumnezeu n-a poruncit fecioria și totuși mulți trăiesc în feciorie.

Dumnezeu n-a poruncit sărăcia de bunăvoie și totuși mulți aruncă averile lor, mărturisind cu fapta cât de ușoare sunt poruncile. Nu le-ar fi depășit dacă poruncile n-ar fi fost ușoare.

Dumnezeu n-a poruncit fecioria; poruncind-o, ar fi adus sub constrângerea Legii și pe cel care n-ar fi vrut s-o păzească; îndemnând însă la feciorie, lasă pe om stăpân pe voia lui. De aceea și Pavel a spus: "*Despre fecioare nu am poruncă a Domnului dar dau sfat*" (I Corinteni 7, 25). Vezi că nu-i poruncă, ci sfat? Vezi că nu-i lege, ci îndemn? E mare deosebirea între una și alta: una e constrângătoare, cealaltă e de bunăvoie. "Nu poruncesc, spune Pavel, ca să nu îngreunez, îndemn și sfătuiesc, ca să atrag". Tot așa, nici Hristos n-a spus: "Trăiți toți în feciorie!". Dacă ar fi poruncit ca toți oamenii să trăiască în feciorie și ar fi făcut din asta lege, cel care ar fi îndeplinit porunca nu s-ar fi bucurat de atâta cinste ca acum, iar cel care ar fi călcat porunca ar fi primit cea mai mare pedeapsă.

Ai văzut cum ne cruță Legiitorul și cum se îngrijește de mântuirea noastră? N-ar fi putut oare să facă și din asta o poruncă și să spună: "Cei ce trăiesc în feciorie să fie încărcăți de cinste, iar cei care nu trăiesc în feciorie să fie osândiți"? Ar fi pus însă mare povară pe oameni; dar El ne cruță. A lăsat fecioria în afară de stadion, a pus-o în afara luptelor din stadion, pentru ca cei care păzesc fecioria să-și arate măreția sufletului lor, iar cei care n-o păzesc să se bucure de îngăduința Stăpânului.

Tot așa și cu sărăcia de bunăvoie. N-a făcut din ea o poruncă. N-a spus atât: "Vinde-ti averile tale!", ci: "*Dacă vrei să fii desăvârșit, mergi, vinde-ți averile tale!*" (Matei 19, 21). Stă în voia ta! Tu ești stăpân pe hotărârea ta! Nu te silesc, nu te împovărez! Incununez pe cel care o face, dar nu-l osândesc pe cel ce nu o face! Faptele săvârșite din poruncă și din datorie n-au atâta plată; dar cele săvârșite din proprie voie și din mărinimie sufletească au cununi strălucitoare. Aduc pe Pavel ca martor: "*Dacă binevestesc, spune el, nu-mi este mie laudă*" (I Corinteni 9, 16).

- Pentru ce?

- „*Pentru că stă deasupra mea datoria. Și, vai mie dacă nu binevestesc*" (I Corinteni 9, 16).

Vezi că nu are multă plată cel ce împlinește legea - că este obligat s-o împlinească -, dar cel care nu o împlinește este supus pedepsei și osândei. "*Vai mie, spune Pavel, dacă nu binevestesc!*". Cu celelalte fapte, cu cele ce stau în voia noastră, nu-i așa.

- Dar cum?

- "*Care este deci plata mea?*" (I Corinteni 9, 18), spune Pavel. "*Ca, binevestind, să pun fără plată Evanghelia lui Dumnezeu, ca să nu mă folosesc de dreptul meu*", într-un caz era lege, de aceea nu avea plată mare; în celălalt caz, fapta lui era pornită din propria sa voie, de aceea avea mare plată.

N-am spus toate acestea fără rost, ci ca să arăt că Legea dumnezeiască nu e grea, nu e împovărătoare, nu e plină de osteneli și nici cu neputință de îndeplinit.

Haide acum să arăt aceasta chiar cu cuvintele lui Hristos: "*Cel care se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui*". A văzut și Hristos că mulți au să învinuiască Legea Sa că e grea; de aceea n-a spus numai Legea Sa, ci a amintit și Legea Veche, ca prin comparația uneia cu cealaltă să iasă la iveală și ușurința Legii Sale, și iubirea Lui de oameni. Și ascultați cum. M-a spus atât: "*Cel*

care se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui” - aici fiți cu mare luare-aminte -, ci mai întâi a amintit Legea Veche, grăind așa: "Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare(Ieșire 20, 14). Iar Eu vă spun vouă: Cel care se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui"(Matei 5, 27-28). Ai văzut cele două legi, pe cea veche și pe cea nouă, pe aceea pe care a dat-o Moise și pe aceea pe care a dat-o El? Dar, mai bine spus, și pe aceea tot El a dat-o, că El a grăit prin Moise.

- De unde știm că El a dat-o și pe aceea?

- Nu vă voi aduce mărturia de la Ioan Botezătorul, nici de la Apostoli, ci de la profeți; din profeți voi dovedi că Vechiul și Noul Testament au un singur Legiuitor.

Ce spune dar Ieremia? "*Voi face cu voi legământ nou*"(Ieremia 31, 31). Ai văzut în Vechiul Testament numele Noului Testament? Ai văzut că acest nume strălucește cu multă vreme înainte?" *Voi face cu voi legământ nou*".

- Dar de unde se vede că Hristos a dat și Legea Veche?

- După ce a spus: "*Voi face cu voi legământ nou*", a adăugat: "*Nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții voștri*"(Ieremia 31, 32).

Da! Dar n-am făcut încă dovada deplină. Trebuie să aduc înaintea voastră toate obiecțiile și să le fac cunoscute, pentru a fi limpede cuvântul meu în toate privințele. "*Voi face cu voi legământ nou, nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții voștri*". A făcut un legământ cu Noe, când a fost potopul. Prin acest legământ a voit să ne scape de frică, ca să nu ne mai așteptăm la un prăpăd ca acela, când vedem că plouă fără încetare, când vedem furtună neîntreruptă. De asta a spus: "*Voi face legământ cu tine și cu tot trupul*"(Facere 9, 9). A mai făcut apoi un legământ cu Avraam, legământul tăierii împrejur(Facere 17, 10). A mai făcut apoi un legământ cu Moise, legământul cunoscut de toți(Ieșire 6, 4). A spus Ieremia: "*Voi face cu voi legământ nou, nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții voștri*".

- Spune-mi, cu care părinți? Că și Noe era părinte, și Avraam era părinte! Așadar, de care părinți vorbește prorocul? Că neprecizarea persoanei dă naștere la confuzie!

- Aici, fiți cu luare-aminte: "*...nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții voștri*". Ca să nu spui că vorbește de legământul de pe timpul lui Noe, ca să nu spui că vorbește de legământul de pe timpul lui Avraam, profetul a amintit chiar de timpul legământului. Că după ce a spus: "*Voi face cu voi legământ nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții voștri*", a adăugat și timpul: "*...în ziua în care i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului*"(Ieremia 31,32). Ai văzut, câtă lumină a făcut precizarea timpului? Adu-ti aminte de timp și ai aflat și legământul: *în ziua în care i-am luat de mână*.

- Dar pentru ce vorbește și de chipul scoaterii din Egipt: "*Când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului*"?

- Ca să arate dragostea Sa părintească. Nu i-a scos ca pe niște robi, ci, precum ia un părinte pe copilul său, așa i-a slobozit. Nu i-a mânat din urmă, poruncindu-le ca unei slugi, ci ca un părinte i-a luat de mână; ca pe un fiu de bun neam și liber, așa i-a scos.

Ai văzut că unul este Legiuitorul celor două Testamente? Acum să-ti dovedesc acest lucru și cu texte din Noul Testament, ca să vezi armonia dintre cele două

Testamente.

Ai văzut profeția prin cuvinte? Ascultă acum o profeție prin tipuri. Dar pentru că acești termeni îți sunt iarăși nelămuriiți, îți voi lămuri, în puține cuvinte, ce este o profeție prin cuvânt și ce este o profeție prin tipuri.

Profeția prin tipuri este o profeție prin fapte; cealaltă profeție este o profeție făcută cu cuvântul. Pe oamenii mai pricepuți Dumnezeu îi convinge cu cuvântul; pe cei mai puțin pricepuți îi înduplecă și prin vederea faptelor. Pentru că avea să se săvârșească un lucru mare, anume că Dumnezeu avea să ia trup; pentru că pământul avea să ajungă cer, anume că firea omenească avea să se urce la noblețea îngerilor; pentru că învățătura despre bunătățile viitoare avea să depășească orice nădejde și așteptare, de aceea, pentru ca noutatea aceasta, faptul acesta nemaivăzut și nemaiauzit să nu tulbure prin apariția lui neașteptată pe cei ce-l vor vedea și-l vor auzi, l-a preînchipuit mai dinainte prin fapte și prin cuvinte, în felul acesta ne-a obișnuit auzul și văzul și ne-a pregătit pentru primirea lui la înfăptuirea lui.

Acestea sunt cele două feluri de profeții de care vorbeam: profeția prin tipuri și profeția prin cuvânt; una se face prin fapte, cealaltă prin cuvinte.

Să-ti dau pildă de o profeție prin fapte și de o profeție prin cuvânt, care să profetească același lucru. "*Ca o oaie lajunghiere s-a adus și ca un miel înaintea celui ce-l tunde pe el*" (Isaia 53, 7). Aceasta este o profeție prin cuvânt. Iar când Avraam a adus jertfă pe Isaac, a văzut o oaie încurcată într-un tufiș și a adus-o pe ea jertfă, prin faptă, vestindu-ne mai dinainte, ca în tip, mântuitoarea Patimă.

Vrei să-ti arăt, după cum spuneam, o profeție prin fapte despre aceste două Testamente? După cum ai văzut, profeția despre "oaie" arătată în cuvânt, afl-o arătată și în faptă. Pavel a spus: "*Spuneți-mi voi, care vreți să fiți sub lege*" (Galateni 4, 21). Bine a spus: "*Care vreți să fiți*", că nu erau; că dacă erau sub lege, Pavel n-ar fi spus: "*care vreți să fiți sub lege.*" Cuvintele acestea sunt poate o enigmă.

Iată explicația: legea trimitea pe cei ce țin legea la Hristos (Galateni 3, 24); că cel care nu tine seamă de dascăl, nu tine seamă nici de pedagog. De aceea spune Pavel: "*Spuneți-mi, voi, care vreți să fiți sub lege, nu auziți legea, că Avraam a avut doi fii: unul din roabă, iar altul din cea slobodă...; acestea au un înțeles alegoric*" (Galateni 4, 21-24). Ai văzut profeția în faptă?

Că Avraam a avut două femei nu sunt cuvinte, ci fapte; și ti-am arătat prin cuvânt pe cea roabă și pe cea slobodă, și că unul este Legiuitorul celor două Testamente. Află și prin tipuri același lucru! Avraam a avut două femei; acestea erau cele două Testamente, iar Legiuitorul, unul. După cum acolo a fost vorba de oaie și oaie, o dată în cuvânt, iar altă dată în faptă (și mare este armonia între profeția în cuvânt și profeția în faptă), tot așa și aici este vorba de două Testamente; pe acestea le-a profetizat Ieremia cu cuvântul, iar Avraam le-a profetizat cu fapta, prin aceea că a avut două femei. După cum au fost un singur bărbat și două femei, tot așa sunt un singur Legiuitor și două Testamente. Lucrurile stau deci așa cum vă spuneam; că pentru asta am vorbit despre toate acestea.

Totuși nu trebuie să ne abatem de la firul prediciei. "*Cel ce se uită la o femeie, ca să o poștească, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui?*" (Matei 5, 28). Da! Dar pentru ce Hristos citează Legea Veche (că pentru asta am făcut digresiunea de mai înainte)? Că a spus: "*Ați auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu faci desfrânare"*

(Matei 5, 27).

Hristos știa că porunca aceasta e grea, nu prin natura ei, ci din pricina trândăviei ascultătorilor. Multe lucruri, chiar ușoare prin firea lor, ajung foarte grele când ne trândăvim; după cum altele, care sunt chiar grele, ajung lesnicioase și ușoare când le facem cu tragere de inimă.

Greutatea nu stă în natura lucrurilor, ci în voința celor ce fac un lucru sau altul. Că acesta e adevărul, se va vedea din cele ce-am să spun.

Mierea, prin natura ei, este dulce și foarte plăcută; celor bolnavi însă le este amara și neplăcută, nu din pricina naturii mierii, ci din pricina bolii acestora. Tot așa și cu porunca aceasta! Dacă pare a fi împovărătoare, apoi nu-i din pricina naturii ei, ci din pricina trândăviei noastre. Și nu mi-e mare oboseala să arăt că porunca asta se îndeplinește ușor. Ca să o facă grea, Hristos ar fi trebuit să grăiască altfel. Așa însă a spus: "Fugi din fața femeii! Depărtează-te de desfrânare!". Deci, ca să o facă grea, ar fi trebuit să spună cu totul altfel: "Uită-te la femei! Iscodește frumusețile cele străine! Și, totuși, căuta de-fi înfrânge pofta!". De ne-ar fi dat o astfel de porunca, porunca asta ar fi fost grea! Dar când ne spune: "Fugi de cuptor, depărtează-te de foc, nu te apropia de văpaie, ca să rămâi nevătămat!", atunci porunca e tare ușoară. Că porunca este potrivită firii.

"Ați auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu faci desfrânare".

- Dar pentru ce ne amintește de Legea cea Veche, o dată ce avea să ne dea alta?

- Ca din comparație să afli că nu se contrazice o lege cu alta. Când le compari, atunci le poți judeca mai bine.

Pentru că unii aveau să-I aducă vina că da legi potrivnice Legii Vechi, Domnul le spune: "Iată, pun una lângă alta amândouă legile! încercați-le și cunoașteți armonia dintre ele!". Dar nu numai din pricina asta, ci ca să și arate că e ușoară porunca Lui și că e dată la timp. De aceea a spus: *"Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare. Ați învățat atâta vreme Legea cea Veche!"*.

Domnul, voind să-i ridice la niște porunci mai înalte, le grăiește cum ar grăi un dascăl unui copil leneș, care vrea să rămână încă la lecțiile cele vechi: *"Gândește-te de câtă vreme înveți lecția asta!"*. Tot așa și Hristos, amintindu-le că au învățat și au practicat multă vreme Legea Veche, le spune că a sosit timpul să se ridice la una mai înaltă. De aceea le pune în față legiuirea dată părinților, spunând: *"Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu faci desfrânare"*. Porunca aceea s-a dat celor de demult, *"dar Eu vă spun vouă: cel care se uită la o femeie, ca să o poftască, a și făcut desfrânare cu ea în inima lui"*.

Dacă Domnul ar fi grăit așa celor de demult, pe bună dreptate te-ai fi supărat, zicând: "Cum, atunci când firea omenească nu era desăvârșită?". Dar acum, când omul s-a mai deșteptat, când a ajuns mai desăvârșit, acum a venit vremea unor învățături mai desăvârșite. De aceea Domnul, chiar la începutul legiurii Sale, ca nu cumva cineva, văzând înălțimea filozofiei Sale, să se trândăvească și să pregete, a spus: *"Dacă nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor"* (Matei 5, 20).

Deci, ca să nu spună cineva: "îmi ceri mai multă osteneală? Pentru ce? N-am și eu aceeași fire ca și cei de demult? Nu sunt și eu om ca și aceia?". Deci, ca să nu spună oamenii: "Pentru ce ne mărești ostenelele? Pentru ce ne faci mai grele luptele?",

Domnul le-a vorbit de împărăția cerurilor și cu asta a zdrobit mai dinainte orice obiecție, spunându-le: "Vă aduc mai mare răsplată!".

După ce a vorbit de lupte, după ce a vorbit de înălțimea noii legiuri, a amintit și de răsplăți, spunându-le: "Nu vă dau Palestina, nici un pământ în care curg miere și lapte(Ieșire 3, 8), ci vă aduc însuși Cerul!".

Acum nu ne este numai răsplata mai mare pentru faptele noastre bune, ci și pedeapsa mai aspră pentru căderile în păcate. După cum cei care au trăit înainte de Lege sunt pedepsiți mai blând decât cei din timpul Legii (că *"toți câți au păcătuit fără Lege vor și pieri fără Lege"*(Romani 2, 12), adică nu îi învinuiește Legea, ci-i osândește firea lor, pentru că *"gândurile lor se învinuiesc sau chiar se apără între ele"* (Romani 2, 15), după cum spune Pavel, tot așa și cei care au păcătuit în timpul harului vor suferi o pedeapsă mai cumplită decât cei care au păcătuit în timpul Legii. Pavel a arătat deosebirea dintre aceste diferite categorii de păcătoși, grăind așa: *"De calcă cineva Legea lui Moise, este omorât fără milă pe mărturia a doi sau trei martori. Gândiți-vă cu cât mai aspră va fi pedeapsa cuvenită celui ce a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, care a socotit ceva de rând sângele Legământului și a făcut de ocară darul harului?"*(Evrei 10, 28-29).

Vezi că, pe timpul harului, mai mare e pedeapsa, după cum mai mari sunt și rasplatile?

Dar pentru că am amintit de înfricoșătoarele și duhovniceștile Taine, vă rog, mă cuceresc vouă și vă cer să lepădați de la voi orice păcat și așa să vă apropiați de această înfricoșătoare Masă.

"Căutați pacea cu toți, spune Pavel, si sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul"(Evrei 12, 14).

Cel care nu-i vrednic să vadă pe Domnul, nu-i vrednic nici de împărtășirea cu Trupul Stăpânului. De aceea spune Pavel: *"Fiecare să se cerceteze pe sine si așa să mănânce din pâine și să bea din pahar"*(I Corinteni 11, 28).

Nu-ti spune să descoperi tuturor rana, nu te pune să te învinuiești în sobor de oameni, nu-ti cere să chemi în jur martori ai păcatelor tale, ci înăuntru, în conștiința ta, fără să fie nimeni de față, afară de Dumnezeu, Care le vede pe toate, judecă-te, cercetează-ti păcatele, treci prin fata mintii toată viața ta și du-ti păcatele în fata Scaunului de judecată, îndreapta-ti greșelile, și așa, cu conștiința curată, apropie-te de Sfânta Masă și împărtășește-te cu Sfânta Jerftă.

Având acestea în cuget, să ne aducem aminte de cele spuse despre neînfrânare, să ne aducem aminte de pedeapsa mare ce stă înaintea celor ce se uită din curiozitate și cu poftă la chipurile femeilor, să avem înaintea ochilor, înainte de gheenă, frica și dragostea de Dumnezeu, să ne curățim în toate privințele și așa să ne apropiem de Sfintele Taine, ca să ne împărtășim cu aceste mântuitoare Taine nu spre judecată și osândă, ci spre mântuirea și sănătatea sufletului și spre îndrăznire neîntreruptă, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă și putere, în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A ȘAPTEA

Dumnezeu este grabnic la mântuire și zăbavnic la mânie. In acest cuvânt și minunata istorie a lui Rahav

Totdeauna dumnezeiescul Apostol folosește o limbă dumnezeiască și cerească și țese, cu multă știință, cuvântul evanghelic. Nu grăiește numai de la el, ci rostește învățăturile sale din autoritate împăratească; în chip deosebit folosește această știință când vorbește celor păcătoși despre pocăință. Și eu vă voi vorbi astăzi tot despre pocăință!

Ați auzit, ca să amintesc câteva din cuvintele lui, ce spunea de curând Pavel, acest vrednic și minunat bărbat, scriind corintenilor: *“Ca nu cumva, venind, să plâng pe mulți care au păcătuit înainte și nu s-au pocăit”* (II Cor. 12, 21).

Om era cu firea acest mare dascăl, dar cu voința slujitor al lui Dumnezeu; de aceea folosește o limbă cerească; și, ca și cum ar grăi chiar din ceruri, așa îi amenință pe păcătoși și făgăduiește îndurare celor ce se pocăiesc. Când spun aceasta, nu atribui autoritatea aceasta limbii lui Pavel, ci atribui totul harului lui Dumnezeu, despre care el însuși spunea: *“De vreme ce căutați dovadă a lui Hristos, Care grăiește în mine”* (II Cor. 13, 3).

Dar astăzi, o dată cu citirea din Apostol, s-au citit și cuvintele evanghelice pline de autoritate ale Mântuitorului, Care a dăruit cu îmbelșugare iertare de păcate. Vindecând pe slăbănog, așa precum de curând ați auzit, Mântuitorul spunea: *“Fiule, iertate îți sunt păcatele tale cele multe”* (Marcu 2, 5).

Iertarea păcatelor este izvor al mântuirii și răsplată a pocăinței; că pocăința este spital ce curăță păcatul, este dar ceresc, putere minunată care biruie, cu harul ei, șir de legi. De aceea Hristos nu doboară pe desfrânat, nu alungă pe cel ce face adulter, nu întoarce spatele bețivului, nu Se îngrețosează de închinătorul la idoli, nu izgonește pe hulitor, nici pe îngâmfat, ci pe toți îi schimbă. Pocăința este un cuptor în care păcatul se topește.

Este de neapărată trebuință să cunoaștem mai întâi care este scopul lui Dumnezeu. N-am să arăt acest lucru cu vorbele mele, ci am să înfățișez adevărul așa cum este mărturisit de dumnezeieștile Scripturi.

Dumnezeu, răbdând îndelung pe păcătoși, are un îndoit scop, propriu mântuirii: dorește mântuirea celor ce se pocăiesc și pregătește binefaceri urmașilor păcătoșilor, acelor urmași care au să trăiască virtuoși. Să repet, cu alte cuvinte, ce am spus: Dumnezeu rabdă îndelung pe păcătoși, ca și păcătosul să se mântuiască, dar și ca să nu-i excludă de la mântuire pe urmașii lui.

Chiar dacă păcătosul nu se pocăiește, Dumnezeu de multe ori cruță rădăcina, ca să ferească roadele; adeseori schimbă chiar rădăcina, după cum am spus mai înainte; iar când rădăcina se înrăutățește desăvârșit, Dumnezeu întârzie cu folos pedeapsa, așteptând mântuirea celor ce au să se pocăiască.

Și acum, ascultă! Terah(Facere 11, 24-32), tatăl lui Avraam, era închinător la

idoli. Cu toate acestea nu l-a pedepsit aici pentru necredința sa; și pe bună dreptate.

Dacă Dumnezeu ar fi tăiat mai înainte această rădăcină, cum ar mai fi dat un fruct de credință atât de mare? Cine a fost mai rău ca Isav? Vezi-mi aici temeiul unei alte iubiri de oameni a lui Dumnezeu! Ce răutate este mai mare ca răutatea lui Isav? Nu era el desfrânat și spurcat, precum spune Apostolul?(Evrei 12, 16). Nu era, cu gândul, ucigaș de mamă, ucigaș de tată, ucigaș de frate? Nu era urât de Dumnezeu? Scriptura o mărturisește spunând: *"Pe Iacov l-am iubit, iar pe Isav l-am urât"*(Maleahi 1, 2; Romani 9, 13). Pentru ce nu l-a nimicit Dumnezeu dacă era desfrânat, ucigaș de frate, spurcat și urât de Dumnezeu? Pentru ce nu i-a curmat viața? Pentru ce nu i-a dat îndată pedeapsa ce i se cuvenea? Pentru ce? E bine, într-adevăr, să va spun și pricina. Dacă i-ar fi curmat viața, lumea ar fi pierdut, o dată cu el, cel mai mare fruct de dreptate. Și care fruct, ascultă: *"Isav a născut pe Raguel; Raguel a născut pe Zara; Zara a născut pe Iov"*(Facere 36, 1-34). Vezi, dar, ce minunată floare de răbdare ar fi pierit dacă Dumnezeu tăia mai dinainte rădăcina?

În interpretarea tuturor faptelor din Scriptură să ai în vedere deci acest principiu. Pentru aceasta i-a răbdat îndelung pe egipteni, care huleau pe Dumnezeu cum nu se putea mai mult; i-a răbdat pentru bisericile care înfloresc acum în Egipt, pentru mănăstirile de acolo și pentru cei care au îmbrățișat viața îngerească.

Și după cum spun cei ce cunosc legile civile și după cum hotărâsc legile romane, o femeie însărcinată, condamnată la moarte, nu este executată înainte de a naște copilul; și pe bună dreptate; că au judecat drept cei ce au făcut legile, că nu trebuie să dispară o dată cu cea vinovată și cel nevinovat.

Deci dacă legile omenești cruță pe cei care n-au păcătuit cu nimic, apoi pe bună dreptate cu mult mai mult va păstra Dumnezeu rădăcina pentru a păstra, pentru roadele ei, binefacerile pocăinței. Vezi dar că și asupra celor păcătoși se revarsă binefacerile pocăinței, că și ei au parte de iubirea de oameni a lui Dumnezeu!

Dacă judecata lui Dumnezeu ar fi luat-o înainte îndreptării oamenilor, lumea ar fi pierit în întregime; dacă Dumnezeu ar fi fost grabnic la pedeapsă, Biserica n-ar fi avut pe Pavel, n-ar fi primit în sânul ei un om atât de mare, un om ca acesta.

De aceea Dumnezeu a amânat pedepsirea celui ce a hulit, ca să arate pe cel ce s-a pocăit, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a făcut pe prigonitor propovăduitor; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a schimbat pe lup în păstor; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu a făcut din vameș, evanghelist; îndelunga răbdare a lui Dumnezeu ne-a miluit pe toți, pe toți ne-a schimbat, pe toți ne-a întors la Dumnezeu. Dacă vezi pe vreunul, care era altădată bețiv, că postește; dacă vezi pe vreunul, care altădată hulea, că vorbește despre Dumnezeu; dacă vezi pe vreunul, care altădată își murdărea gura cu cântece rușinoase, că acum își curăță sufletul cu cântece dumnezeiești, admiră îndelunga răbdare a lui Dumnezeu și laudă pocăința; iar din schimbarea aceasta ia prilej ca să zici: *"Aceasta este schimbarea dreptei Celui Preaînalt"*(Ps. 76, 10).

Dumnezeu este bun cu toți, dar în chip deosebit își arată îndelunga Lui răbdare cu păcătoșii.

Și dacă vrei să auzi un cuvânt nemaiîntâlnit - nemaiîntâlnit în ce privește obișnuința, dar adevărat în ce privește credința -, ascultă!

Dumnezeu pare totdeauna aspru cu dreptii, dar cu păcătoșii, bun și grabnic în iubire de oameni. Ridică pe cel ce păcătuiește, pe cel ce cade, și-i spune: *“Oare, cel ce cade nu se scoală? Sau cel ce se abate nu se întoarce?”* (Ier. 8, 4). Și: *“Pentru ce s-a abătut cu abatere fără de rușine fiica lui Iuda cea nepricepută?”*(Ier. 8, 5).

Și iarăși: *“întoarceți-vă la Mine și Mă voi întoarce la voi”*(Zaharia 1, 3). Iar în altă parte, din pricina mării Lui iubiri de oameni, întărește cu jurământ mântuirea prin pocăință: *“ Viu sunt Eu, zice Domnul: Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu”*(Iez. 33, 11).

Dreptului însă îi spune: *“Dacă va face omul toată dreptatea și tot adevărul și dacă, întorcându-se, va păcătui, nu-Mi voi aduce aminte de dreptatea lui, ci în păcatul lui va muri”*(Iez. 18, 24).

Cât de mare asprime cu omul drept! Cât de multă bunătate cu omul păcătos! Așa de felurit și așa de deosebit lucrează cu măiestrie Dumnezeu, fără să Se schimbe, ci împărțind cu folos darurile bunătății Lui. Și cum, ascultă! Dacă Dumnezeu ar înfricoșa pe cel păcătos, pe cel ce cade în păcate, l-ar împinge la deznădejde; dacă l-ar ferici pe omul drept, i-ar slăbi tăria virtuții lui, l-ar face să nu mai fie atât de sârguincios, o dată ce se și vede fericit de Dumnezeu.

De aceea pe păcătos îl miluiește, iar pe cel drept îl înfricoșează. *“Infricoșător este pentru toți cei din jurul Lui”*(Ps. 88, 8) și: *“Bun este Domnul cu toți”*(Ps. 144, 9). A spus: *“infricoșător este pentru toți cei din jurul Lui.”*

Și cine sunt aceia decât sfinții? David spune: *“Dumnezeu cel preaslăvit în sfatul sfinților, mare și înfricoșător este pentru toți cei din jurul Lui”*(Ps. 88, 8).

Dacă vede pe cineva căzând, Dumnezeu îi întinde mâna iubirii de oameni; dacă vede pe altul stând, îi bagă frica în oase. Aceasta este o faptă de dreptate și de dreptă judecată. Pe omul drept îl întărește prin frică, iar pe cel păcătos îl ridică prin iubire de oameni. Vrei să cunoști bunătatea Lui venită la timp și asprimea Lui folositoare și potrivită nouă? Fii cu mare luare-aminte, ca să nu-ți scape măreția acestui principiu. Femeia aceea păcătoasă(Luca 7, 37-50), știută de toți că a săvârșit tot păcatul și toată nelegiuirea, femeia aceea care a păcătuit atât și s-a înglodat în atâtea fapte de păcate, aceea, însetând după mântuirea prin pocăință, s-a strecurat la ospățul sfinților; îl numesc ospăț al sfinților, pentru că era de față Sfântul sfinților, în timp ce Mântuitorul Se afla la masă, în casa lui Simon fariseul, s-a strecurat femeia aceea păcătoasă și s-a atins de picioarele Mântuitorului; a spălat cu lacrimi picioarele Lui și le-a șters cu părul capului ei.

Și pe această femeie, acoperită cu atâtea păcate, o ridică Iubitorul de oameni, spunându-i: *“Iertate sunt păcatele ei!”*(Luca 7, 47). N-am de gând acum să spun toată istoria acestei femei, ci să dau numai mărturia. Uită-te la dărnicia Mântuitorului: *“De aceea îți spun ție: Iertate sunt păcatele ei cele multe, că a iubit mult”*(Luca 7, 47). Femeia păcătoasă a primit iertarea atâtor păcate; dar Maria, sora lui Moise, numai pentru că a cântit puțin, a fost osândită cu lepră(Numeri 12, 1-10).

Celor păcătoși Dumnezeu le spune: *“De vor fi păcatele voastre stacojii ca zăpada le voi înălbi”*(Is. 1, 18); preface întunericul în lumină, prin schimbarea ce o face pocăința în sufletul păcătosului și risipește atâta noian de păcate prin glasul bunătății Sale; dar celor care merg pe calea dreptății le spune: *“Cel care va zice fratelui său: ‘nebunule’, vinovat va fi de gheena focului”*(Matei 5, 22).

Atâta asprime pentru un singur cuvânt și atâta dărnicie pentru atâtea păcate!
Uită-te și la alt lucru minunat!

Dumnezeu socotește păcatele noastre ca o datorie ce o avem de plătit; păcătoșilor care se pocăiesc, le iartă și capitalul; dreptilor însă, le cere și dobânda. S-a apropiat de El unul, care-I era dator mulți talanti; prin pocăință și prin multă rugămintă, a împlânzit judecata, zicând: *"Doamne, îngăduiește-mi și-ți voi plăti toată datoria"* (Matei 18, 26).

Iubitorul de oameni Dumnezeu n-a mai așteptat plata datoriei, ci a făcut din mărturisirea lui temei de iertarea datoriei și celui dator cu zece mii de talanti i-a iertat totul, chiar și capitalul; celor drepti însă, le spune că le va cere și dobânda: *"Pentru ce n-ați dat argintul Meu la zarafi și, venind, Eu l-aș fi luat cu dobândă?"* (Matei 25, 27).

Când spun asta, nu vreau să spun că Dumnezeu urăște pe drepti - că nimic nu-i mai plăcut lui Dumnezeu ca omul drept -, ci că Dumnezeu, așa cum am spus și mai înainte, mângâie pe păcătos, ca să-l ridice din păcate, și înfricoșează pe drept, ca să-l întărească; unora le iartă multele lor greșeli, ca unor dușmani și încrezuți, altora le cere socoteală exactă și de cele mai mici păcate, pentru ca să nu le lipsească nimic din desăvârșire.

Ceea ce este bogatul în lumea aceasta, aceea este dreptul înaintea lui Dumnezeu; și ceea ce este săracul în lumea aceasta, aceea este păcătosul înaintea lui Dumnezeu, nimeni nu-i mai sărac decât păcătosul și nimeni nu-i mai bogat decât făcătorul de dreptate. De aceea Pavel spune despre cei ce trăiesc în credință și în bogăție de fapte bune: *"Mulțumesc lui Dumnezeu că în toate v-ați îmbogățit în El, în tot cuvântul și în toată cunoștința"* (I Cor. 1,4-5).

Iar despre cei necredincioși, fericitul Ieremia spune: *"Poate că sunt săraci, de aceea n-au putut să asculte cuvântul Domnului"* (Ier. 5, 4).

Vezi că numește săraci pe cei ce stau departe de dreapta credință?

Dumnezeu miluiește, deci, pe păcătoși ca pe niște săraci și cere celor drepti ca unor bogați; unora le dăruiește din pricina sărăciei lor, altora le cere socoteală, cu multă asprime, chiar pentru cuvintele lor, din pricina bogăției credinței lor.

Ceea ce face cu dreptii și păcătoșii, aceea face și cu bogații și cu săracii. Și, după cum ridică pe cel păcătos pentru iubirea Sa de oameni, iar pe drept îl înfricoșează prin asprimea Sa, tot așa orânduiește și lucrurile din lumea aceasta. Dacă vede pe cei puternici, mândri de dregătoriile lor, pe împărați, pe boieri, pe toți cei care se laudă cu averea lor, tuturor le vorbește înfricoșându-i și pune, spre folosul lor, frica peste puterea lor: *"Și acum, împărați, înțelegeți! învățați-vă toți cei ce judecați pământul! Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați Lui cu cutremu"* (Ps. 2, 10-11), că este *"împăratul împăraților și Domnul domnilor"* (I Tim. 6, 15).

Unde este o conducere silnică, Dumnezeu pune frica de împărăția Lui; unde este smerenia nimicniciei, dă leacul iubirii Sale de oameni. Că acest Dumnezeu mare este împăratul împăraților și Domnul domnilor. Dar tot El, coborându-Se din slava Lui, este, după cum spune Sfânta Scriptură, Tatăl orfanilor și Judecătorul văduvelor (Ps. 67, 5).

Vezi marea bogăție a iubirii Lui de oameni?

Vezi frica de Dumnezeu, folositoare și omului credincios și omului cu

stăpânire?

Acolo unde vede că stăpânirea e de ajuns spre mângâiere, a pus frica spre folos; acolo unde vede că orfanul se pierde din pricina nimicniciei sale, iar văduva din pricina sărăciei, adaugă iubirea Sa de oameni spre mângâiere.

Eu sunt Tatăl orfanilor! Prin asta face două lucruri: își arată și iubirea Sa de oameni, și pedepsește și împilarea. Se numește Tatăl orfanilor, ca să și mângâie pe cei sărmani, dar să și lovească pe cei ce împilează, spre a nu mai face rău orfanilor și văduvelor. Pe unul moartea l-a lipsit de tată, pe cealaltă a lipsit-o de bărbat; de aceea marea Lui iubire de oameni ridică în picioare pe aceia pe care legea firii i-a doborât la pământ.

Același har a dat pe împăratul sfinților unuia Judecător, iar altuia Tată. Incât Dumnezeu spune: "Omule nedrept, dacă faci rău văduvelor, mâinii pe Cel ce poartă grijă de văduve! Dacă nedreptățești pe orfani, nedreptățești pe fiii lui Dumnezeu! Eu sunt Tatăl orfanilor și Judecătorul văduvelor!". Cine este atât de îndrăzneț în necredință, încât să nedreptățească pe fiii lui Dumnezeu și să facă rău văduvelor, de care Dumnezeu are grijă?

Vezi cum Dumnezeu întrebuițează mijloacele credinței? Pe unii îi înfricoșează, pe alții îi miluiește. Asta nu înseamnă că este părtinitor, ci că dă leacuri potrivite sufletului fiecărui om.

Să ne aducem, dar, fraților, nouă înșine leac de mântuire, pocăința! Dar, mai bine spus, să primim de la Dumnezeu pocăința, care ne vindecă pe noi! Că nu noi i-o aducem Lui, ci El ne-a dat-o nouă! Uită-te cât de aspru era El pe vremea legii vechi! Uită-te cât de iubitor de oameni este pe vremea harului! Când vorbesc de asprimea de pe timpul legii vechi nu hulesc judecata lui Dumnezeu, ci propovăduiesc iubirea de oameni a harului evanghelic.

Legea veche pedepsea fără nici o milă pe păcătoși; harul însă amână, cu multă îndelungă răbdare, pedeapsa, ca să aducă îndreptarea. Să primim, dar, fraților, pocăința, leac spre mântuire. Să primim leacul care ne șterge păcatele. Iar pocăința nu-i cea spusă cu cuvântul, ci cea întărită cu fapta!

Pocăința cea din toată inima șterge murdăria necredinței. "*Spălati-vă, spune Dumnezeu, curățiți-vă! Ștergeți răutățile din inimile voastre, dinaintea ochilor Mei*" (Is. 1, 16).

- Ce vor să spună cuvintele acestea de la urmă, care par de prisos? N-au spus, oare, totul cuvintele: "*Ștergeți răutățile din inimile voastre*"? Pentru ce a mai adăugat: "*dinaintea ochilor Mei*"?

- Pentru că altfel văd ochii oamenilor și altfel vede ochiul lui Dumnezeu. "*Omul vede la față, iar Dumnezeu în inimă*" (I Regi 16, 7). "Nu vă pocăiți de formă, zice Dumnezeu, ci arătați roadele pocăinței înaintea ochilor Mei, care cercetează cele ascunse!".

După ce ne-am curățit de păcate, trebuie să păstrăm înaintea ochilor păcatele acestea. Dumnezeu, din iubirea Sa de oameni, îți iartă păcatul, dar tu, pentru siguranța sufletului tău, să ai înaintea ochilor păcatul. Amintirea păcatelor trecute este oprire a păcatelor viitoare. Cel care se întristează de păcatele trecute este mai hotărât să nu le mai repete. De asta și David spunea: "*Si păcatul meu înaintea mea este pururea*" (Ps. 50, 4). Avea înaintea ochilor păcatele trecute, ca să nu cadă în altele viitoare.

Că o stare sufletească ca aceasta cere Dumnezeu de la noi, ascultă că Insuși o spune: *"Eu sunt Cel ce șterg păcatele tale și nu-mi voi aduce aminte de ele! Tu însă adu-ți aminte de ele și să ne judecăm, zice Domnul. Spune tu mai întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi!"* (Is. 43, 25-26).

Dumnezeu nu cere mult timp de pocăință! Ți-ai spus păcatul, te-ai îndreptat! Te-ai pocăit, ai fost miluit! Nu timpul te îndreptățește, ci chipul cum te pocăiești îți stinge păcatul. Se poate ca timpul cât te pocăiești să fie lung și să nu capeți mântuire; și se poate ca, în scurtă vreme, mărturisindu-te din inimă, să lezezi păcatul.

Mult timp a irosit fericitul Samuel rugându-se pentru Saul și multe nopți a petrecut priveghind pentru mântuirea celui ce păcătuisese! Dar Dumnezeu n-a primit timpul; (că pocăința păcătosului nu însoțea rugăciunea profetului) și i-a spus profetului Său: *"Până când vei plânge pentru Saul, că Eu l-am lepădat?"* (I Regi 16, 1).

Cuvintele "până când" arată timpul și stăruința celui ce se ruga. Dumnezeu însă n-a primit timpul rugăciunii profetului, că pocăința împăratului nu însoțea rugăciunea dreptului. Fericitul David însă, care a primit prin profetul Natan mustrarea pentru păcat, în fața amenințării a arătat îndată întoarcere sinceră și a spus: *Am păcătuit Domnului* (II Regi 12, 12); ei bine, acest singur cuvânt a adus fericitului David, care s-a pocăit din toată inima, într-o clipită, întreaga mântuire. Pocăința a schimbat îndată hotărârea, că Natan i-a spus: *"Și Domnul a iertat păcatul tău"* (II Regi 12, 13). Vezi, dar, că Dumnezeu este zăbavnic la pedeapsă și grabnic la mântuire? Mai întâi, gândește-te că iubitorul de oameni Dumnezeu a mustrat pe împăratul David după ce trecuse multă vreme de la săvârșirea păcatului. David a păcătuit; femeia rămasese grea și nici o mustrare nu urmase păcatului; ci, după ce se născuse copilul cel din păcat, este trimis doctorul păcatului.

- Dar pentru ce Dumnezeu n-a mustrat pe păcătos îndată?

- Pentru că Dumnezeu știe că sufletul păcătoșilor e orb când păcătoșii sunt în furiile păcatelor, pentru că surde sunt urechile celor cufundați în adâncul păcatului. De asta Dumnezeu întârzie să dea ajutor celui aprins de patimă și mustră după atâta vreme. Dar într-o clipită de vreme este și pocăință, și iertare: *"Și Domnul a iertat păcatul tău!"*. Cât este de mare înțelepciunea Celui ce amenință!

Ai văzut că Dumnezeu este grabnic la mântuire? Aceasta o face și cu toate cele din jurul nostru. Zăbovește când este vorba să dărâme și zorește când e vorba să dea ajutor.

Iată ce vreau să spun: Noi, oamenii, avem nevoie de mulți ani ca să ridicăm niște clădiri și de multă vreme ca să zidim o casă; ca să zidim ne trebuie mult timp, dar ca să dărâmam, puțin. La Dumnezeu lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă; când zidește Dumnezeu, zidește degrabă; când dărâmă, dărâmă cu zăbavă. Iute este Dumnezeu la zidit, zăbavnic la dărâmat! Pentru că acestea două sunt potrivite lui Dumnezeu: iuteala, potrivit puterii Lui; zăbava, potrivit bunătății Lui. Din pricina covârșitoarei Lui puteri, este iute; din pricina mării Lui bunătăți, este zăbavnic. Dovada spuselor mele sunt faptele!

În șase zile a făcut Dumnezeu cerul și pământul, măreția munților, câmpiile, văile, dealurile, copacii, plantele, izvoarele, râurile, grădinile, toată varietatea pe care o vedem, marea aceasta cea mare și lată, insulele, țările de la marginea mărilor și cele

dinăuntru; toată lumea aceasta văzută, și frumusețea din ea, a făcut-o Dumnezeu în șase zile. Ființele cele cuvântătoare și cele necuvântătoare din lume, toată întocmirea aceasta văzută, în șase zile a făcut-o. Ei bine, acest Dumnezeu, Care e iute la zidit, când a fost vorba să dărâme o cetate, S-a aflat zăbavnic, din pricina bunătății Lui. Vrea să dărâme Ierihonul și spune lui Israel: *"înconjurați cetatea timp de șapte zile și în a șaptea zi va cădea zidul"*(Iosua Navi 6, 2-5).

- Cum, Doamne, ai făcut lumea toată în șase zile, și o cetate o dărâmi în șapte zile? Ce pune piedică puterii Tale? Pentru ce nu o dărâmi dintr-o dată? Nu strigă despre Tine profetul, spunând: *"De vei deschide cerul se vor cutremura de Tine munții și se vor topi ca ceara de la fața focului"*?(Is. 64, 1)

Nu spune, oare, David, vorbind de lucrurile puterii Tale: *"Nu ne vom teme când se va tulbura pământul și se vor muta munții în inimile mărilor"*(Ps. 45, 2)? Poți, Doamne, să muți munții și să-i arunci în mare și nu vrei să dărâmi un oraș care Ți se împotrivește, ci dai răgaz de șapte zile pentru dărâmarea lui? Pentru ce?

- Nu Mi-a slăbit puterea, răspunde Dumnezeu, ci iubirea Mea de oameni îndelung rabdă, îi dau răgaz șapte zile, cum am dat și cetății ninive, trei zile. Poate va primi predica de pocăință și se va mântui.

- Dar cine-i pentru locuitorii Ierihonului predicatorul pocăinței? Dușmanii înconjuraseră cetatea; generalul supraveghea zidurile cetății! Frica era mare, tulburarea multă! Ce cale de pocăință le-ai deschis? Le-ai trimis vreun profet? Le-ai trimis vreun binevestitor? Era, oare, cineva între ei care să le arate care le este folosul?

- Da, răspunde Dumnezeu, aveau în mijlocul lor un dascăl al pocăinței, pe minunata Rahav(Iosua Navi 2, 1-21; 6, 22-25), pe care am mântuit-o prin pocăință. Era și ea din același aluat ca și ei; dar pentru că nu era de același gând cu ei, n-a luat parte la păcatul lor, de vreme ce nu luase parte nici la necredința lor.

Vezi cât e de neobișnuită predica iubirii de oameni! Dumnezeu, Care a spus în lege: *"Să nu faci desfrânare"*(Ieșire 20, 14), datorită iubirii Sale de oameni, a schimbat cuvântul și a strigat prin fericitul Isus Navi: *"Rahav, desfrânata, să trăiască"*. Acel Isus, fiul lui Navi, care a spus: *"Rahav, desfrânata, să trăiască"*, a fost icoana Domnului Iisus, Care a zis: *"Desfrânatele și vameșii merg înaintea voastră în împărăția cerurilor"*(Matei 21, 31).

- Dacă trebuie să trăiască, pentru ce este desfrânată? Iar dacă este desfrânată, pentru ce să trăiască?

- Am vorbit de starea ei de mai înainte, ca să te minunezi de schimbarea de pe urmă.

- Și ce a făcut Rahav, ca să-i aducă mântuirea? Că a primit iscoadele cu pace? Asta o face și o hangită!

- Dar Rahav n-a cules mântuirea numai de pe urma vorbelor ei, ci, înainte de asta, de pe urma credinței și a dragostei ei față de Dumnezeu. Și ca să cunoști credința ei covârșitoare, ascultă că însăși Scriptura dă mărturie de faptele ei! Era în casa de desfrâu, ca mărgăritarul aruncat în noroi, ca aurul azvârlit în mocirlă, ca o floare a credinței înăbușită de spini! Un suflet credincios era închis într-un loc al necredinței! Ascultă-mă cu mare luare-aminte! Rahav a primit iscoadele. Și pe Dumnezeu pe care Israel l-a trădat în pustie, pe acesta L-a predicat Rahav în casa de desfrâu. Dar pentru

ce spun: în pustie? Israel L-a trădat când muntele era plin de nori, de ceată, de sunet de trâmbițe, de fulgere și de celelalte lucruri înfricoșătoare, când a auzit de la Dumnezeu, din mijlocul focului: *Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul tău este un singur Domn*(Deut. 6, 4); *să nu ai alți dumnezei*(Ieșire 20, 3); *Eu sunt în cer, sus, și pe pământ jos, și afară de Mine nu este alt dumnezeu*(Deut. 4, 39); și cu toate că Israel a auzit aceste cuvinte, totuși a făcut vitei și s-a lepădat de Dumnezeu. N-a mai vrut să știe de Stăpân, n-a mai cunoscut pe Binefăcător și a spus lui Aaron: *Fă-ne dumnezei*(Ieșire 32, 1). Dacă-s dumnezei, pentru ce spui: "Fă-ne?". Cum pot fi dumnezei cele făcute de mână? Așa e păcatul? Orbește! Se luptă cu el însuși, se distruge singur! A fost făcut un vitel și nerecunoscătorul Israel strigă: *"Aceștia sunt dumnezeii tăi Israele, care te-au scos din pământul Egiptului"*(Ieșire 32, 4). Israel spunea: *"Aceștia sunt dumnezei"* și vedea un vitel! Era un idol!

- Pentru ce, atunci, strigau: *"Aceștia sunt dumnezei"*?

- Ca să arate că nu se închinau numai la ceea ce vedeau, ci că în mintea lor era închinarea la mai mulți dumnezei. Ei tălmăceau cu cuvântul ce gândeau, nu gândeau ce vedeau.

Dar să ne întoarcem iarăși la subiect. Ceea ce auzise Israel, care fusese întărit cu atâtea minuni, care fusese învățat cu atâtea porunci, pe care le tăgăduia, aceea a predicat Rahav, închisă într-o casă de desfrâu. Le-a spus iscoadelor: *"Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru egiptenilor"*(Iosua Navi 2, 9). Iudeul spunea: *"Aceștia sunt dumnezeii tăi care te-au scos din pământul Egiptului"*(Ieșire 32, 4), iar femeia desfrânată nu atribuie zeilor mântuirea lui Israel, ci lui Dumnezeu: *"Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru egiptenilor în pustie și am auzit; și s-a topit inima noastră și tărie nu este în noi. Am aflat câte a făcut Dumnezeul vostru"*(Iosua Navi 2, 9-11). Ai văzut cum repetă, prin credință, cuvintele Legiuitorului?(Iosua Navi 2, 11) Că a spus: *"Și știi că Dumnezeul vostru este în cer, sus, și pe pământ, jos, și afară de El nu este alt dumnezeu"*(Deut. 4, 39).

Rahav este icoană a Bisericii celei întinate altădată cu desfrânarea demonilor, care, primind acum iscoadele lui Hristos - nu iscoadele trimise de Isus al lui Navi, ci pe Apostolii trimiși de Iisus, adevăratul Mântuitor - spune: *"Am aflat că Dumnezeul vostru este în cer, sus, și pe pământ, jos, și afară de El nu este alt dumnezeu"*. Aceste cuvinte le-au primit iudeii și nu le-au păzit; pe acestea le-a auzit Biserica și le-a păstrat.

Este vrednică dar de toată lauda Rahav, icoana Bisericii.

De aceea și marele Pavel, cunoscând vrednicia credinței ei, n-a socotit-o nevrednică din pricina stării ei de mai'nainte, ci vrednică din pricina schimbării dumnezeiești petrecute cu ea; a numărat-o între toți sfinții, spunând: *Prin credință a adus Abel jertfă; prin credință Avraam a făcut cutare și cutare; prin credință Noe a lucrat corabia; prin credință Moise a făcut și a săvârșit atâtea și atâtea; și după ce pomenește pe rând pe mulți sfinți, la urmă a adăugat: "Prin credință Rahav, desfrânată, n-a pierit împreună cu cei necredincioși, pentru că a primit iscoadele și le-a scos pe altă cale"*(Evr. 11, 4, 31).

Uită-te că Rahav își acoperă cu multă înțelepciune gândurile ei cele bune. Când trimișii împăratului pentru căutarea iscoadelor au întrebat-o: "Au intrat oameni la tine?", ea le-a răspuns: "Da, au intrat". A spus mai întâi adevărul, apoi a adăugat

minciuna, niciodată minciuna nu-i crezută dacă nu-i adaugi la început și o umbră de adevăr. De aceea, cei ce mint cu aparență de adevăr, spun mai întâi adevărul, ceea ce se știe de toată lumea, și apoi adaugă minciunile și neadevărul. "Au intrat la tine iscoadele?". "Da", le-a răspuns femeia. Dacă ar fi răspuns de la început "Nu", ar fi îndemnat pe trimișii împăratului să-i caute în casă. Dar ea le-a răspuns: "*Da, au intrat și au plecat pe acest drum! Urmăriti-i și-i veți prinde*"(Iosua Navi 2, 1-4). Ce minciună bună! Ce viclenie bună, care n-a trădat cele dumnezeiești, ci a păstrat credința!

Dacă pocăința a învrednicit-o pe Rahav aceea de o atât de mare mântuire, încât să fie propovăduită de gura sfinților - Isus al lui Navi să strige în pustie: "*Să trăiască Rahav, desfrânata*"(Iosua Navi6, 17), iar Pavel să spună: "*Prin credință, Rahav, desfrânata, n-a pierit împreună cu cei necredincios*"(Evr. 11, 31) - cu cât mai mult nu ne vom mântui noi, dacă ne pocăim? Timpul de acum e timp de pocăință. Mare să ne fie teama de păcatele ce le avem în spate, dacă pocăința n-o ia înaintea pedepsei! "*Să întâmpinăm fața Lui intru mărturisire*"(Ps. 94, 2). Să stingem vâlvătaia păcatelor, nu cu apă multă, ci cu puține lacrimi.

Mutul foc al păcatului e stins și cu o picătură de lacrimi; că lacrimile sting vâlvătaia păcatelor și spală mirosul greu al păcatului, o mărturisește fericitul David, spunând și arătând cât de mare e puterea lacrimilor: "*Spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele așternutul meu voi uda*"(Ps. 6, 6). Dacă ar fi vrut să arate numai belșugul de lacrimi, ar fi fost de ajuns să spună atât: *Cu lacrimile mele așternutul meu voi uda.*

- Dar atunci, pentru ce a spus înainte: *Spăla-voi?*

- Ca să arate că lacrimile sunt baie și mijloc de curățire de păcate.

Păcatele sunt pricina tuturor relelor. Din pricina păcatelor - supărările, din pricina păcatelor - tulburările, din pricina păcatelor - războaiele, din pricina păcatelor - bolile și toate suferințele greu de vindecat ce vin peste noi. După cum doctorii iscusiți nu cercetează numai cele ce arată bolile pe dinafară, ci caută să afle și cauza bolilor, tot așa și Mântuitorul, vrând să arate că păcatul este pricina tuturor relelor ce vin peste oameni, a spus celui slăbănogit cu trupul: "*Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău*"(Ioan 5, 14), pentru că Doctorul sufletelor a văzut că sufletul îi e slăbănogit, iar din pricina lui și trupul. Așadar, păcatul fusese pricina bolii de care zăcuse slăbănogul.

Păcatul e pricina pagubei, păcatul e pricina supărării, păcatul e pricina oricărei suferințe. Eu însă mă minunez de aceea că Dumnezeu, Care la început a hotărât omului suferința pentru păcatul săvârșit, pune capăt hotărârii acesteia printr-o altă hotărâre și alungă osânda chiar prin osândă. Să-ti explic cum!

Dumnezeu a dat omului suferința din pricina păcatului; dar prin suferință pune capăt păcatului. Fii cu mare luare-aminte!

Când Dumnezeu a amenințat pe femeie și a osândit-o pentru călcarea de poruncă, i-a spus: "*în dureri vei naște fii*"(Facere 3, 16). A arătat că suferința este fructul păcatului. Dar cât e de darnic Dumnezeu! Ceea ce dăduse ca pedeapsă, aceea Dumnezeu a prefăcut în mijloc de mântuire.

Păcatul a dat naștere suferinței, dar suferința șterge păcatul; și după cum cariul se naște din lemn și macină lemnul, tot așa și suferința se naște din păcat, dar distruge

păcatul când e însoțită de pocăință. De aceea Pavel spunea: *"întristarea cea după Dumnezeu lucrează pocăință spre mântuire, de care nu-ți pare rău"*(II Cor. 7, 10). Bună este întristarea pentru cei ce se pocăiesc sincer.

Cei ce păcătuiesc trebuie să plângă pentru păcatul lor, că *"fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia"*(Matei 5, 4). Plânge-ti dar păcatul, ca să nu jelești osânda! Apără-te înaintea judecătorului înainte de a te duce la scaunul de judecată. Nu știi, oare, că toți cei care vor să roage pe judecător, nu fac aceasta atunci când are loc judecata, ci înainte de a se duce la scaunul de judecată, fie prin prieteni, fie prin protectori, fie în vreun alt chip?

Așa și cu Dumnezeu! în timpul judecății n-ai să-L îndupleci pe Judecător; dar înainte de judecată, poți să-L îndupleci. De aceea David spunea: *"Să întâmpinăm fața Lui întru mărturisire"*(Ps. 94, 2), înaintea scaunului de judecată arta oratorică a apărătorilor nu poate înșela pe marele Judecător; puterea nu-L înduplecă; dregătoria înaltă nu-L convinge; de fata omului nu tine seamă; de bani nu e corupt, ci dreapta Lui judecată este înfricoșătoare și neîndurătoare.

Aici, pe pământ, așadar, să înduplecăm pe Judecător și să I ne rugăm; aici, pe pământ, să-L rugăm din toată puterea, dar nu cu bani. Dar, mai bine zis, dacă trebuie să spun adevărul, iubitorul de oameni Dumnezeu este înduplecat și cu bani; nu-i primește El, ci prin săraci.

Dă celui nevoiaș bani, și-ai înduplecat pe Judecător. Asta v-o spun prietenește; pentru că pocăința fără milostenie este moartă și fără aripi. Pocăința nu poate zbura dacă nu are aripa milosteniei. De aceea lui Corneliu, cel ce s-a pocăit bine, milostenia i-a fost aripa credinței: *"Milosteniile tale, spune Scriptura, și rugăciunile tale s-au suit la cer"*(Fapte 10, 4).

Dacă pocăința n-ar fi avut milostenia aripă, nu s-ar fi urcat la cer. Astăzi, iarmarocul milosteniei e deschis; vedem pe prinșii de război și pe săraci; vedem pe cei ce strigă; vedem pe cei ce lăcrimează; vedem pe cei ce oftează. Iarmaroc minunat stă în fata noastră; iarmarocul nu are alt rost, iar negustorul nu se gândește la altceva decât să cumpere ieftin și să vândă scump. Nu-i, oare, acesta scopul oricărui negustor? Nimeni nu se apucă de negustorie cu alt gând decât ca să vândă mai scump mărfurile cumpărate cu bani putini și să scoată câștig mare de pe urma negoțului. Un astfel de iarmaroc ne-a pus nouă în față Dumnezeu.

Cumpără fapte de dreptate cu putini bani, ca să le vinzi în viata ce va să fie cu bani grei. Dacă trebuie totuși să numești vânzare răsplata pe care o vei primi dincolo! Aici, pe pământ, cumperi dreptatea cu puțini bani, cu un codru de pâine, cu o haină ponosită, cu un pahar cu apă rece: *"Cel care va da un pahar cu apă rece, amin zic vouă, spune Dascălul negutătoriei celei duhovnicești, nu-și va pierde plata sa"*(Matei 10, 42). Să-și aibă plata sa un pahar cu apă rece, iar hainele și banii, dați ca să faci bine, să nu-și aibă plata lor? Dimpotrivă, chiar multă plată!

- Dar pentru ce Domnul a vorbit de un pahar cu apă rece?

- Ca să-ti arate că milostenia nu înseamnă cheltuială. Ca să dai un pahar cu apă rece, n-ai nevoie să-ti golești lada, nici să faci vreo altă cheltuială.

Dacă acolo unde datul este fără cheltuială, harul binefacerii este atât de mare, cât de mare trebuie să fie plata primită de la Dreptul Judecător acolo unde datul stă în belșug de haine, de bani și de alte bunuri?

Deci atâta vreme cât putem cumpăra virtuțile la un preț atât de scăzut, să le luăm, să le răpim, să le cumpărăm de la marele Dăruitor: "*Cei însetați*, spune Domnul, *mergeți la apă și toii câți nu aveți argint, mergeți și vă cumpărați*" (Is. 55, 1).

Atâta vreme cât iarmarocul e în toi, să cumpărăm milostenii; dar, mai bine spus, prin milostenie să cumpărăm mântuirea, îmbrăcând un sărac, îmbraci pe Hristos.

- Asta o știu și eu, și o știu prea bine, îmi poți răspunde. Am învățat asta mai înainte! Nu ești tu primul care să mă înveți. Nu am auzit asta întâi de la tine! Nu-mi predici o noutate, ci cele ce m-au învățat de multe ori mulți din cei de față!

- Știu și eu, știu că acestea și altele ca acestea le-ai fi auzit de multe ori. Dar facă Dumnezeu să le auzim de multe ori, ca să facem puțin bine!

"*Cel ce miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu*" (Pilde 19, 17). Să împrumutăm lui Dumnezeu milostenia, ca să luăm de la El, în schimb, ca răsplată, iubirea de oameni. Cât de înțelepte sunt aceste cuvinte: "*Cel ce miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu*"!

- Dar pentru ce Scriptura n-a spus: *Cine miluiește pe sărac, dă lui Dumnezeu, ci: împrumută pe Dumnezeu?*

- Scriptura cunoaște lăcomia noastră. A văzut că nesațul nostru caută să aibă cât mai mult. De asta n-a spus simplu: "*Cel ce miluiește pe sărac, dă lui Dumnezeu*", ca să nu socotești milostenia un simplu schimb de bani, ci: *Cel ce miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu*. Dacă Dumnezeu Se împrumută de la noi, înseamnă că Dumnezeu este datornicul nostru. Cum vrei să-L ai pe Dumnezeu: Judecător sau datornic? Datornicul are respect de cel de la care s-a împrumutat; judecătorul însă nu se sfiește de cel pe care l-a împrumutat.

Trebuie însă să vedem neapărat și în alt chip pentru ce Dumnezeu a spus: *Pe Mine Mă împrumută cel ce dă săracului*.

Dumnezeu a văzut că lăcomia noastră tinde spre înmulțirea averilor și că cel ce are bani nu vrea deloc să împrumute fără garanție. Cel ce dă cu împrumut cere sau ipotecă, sau amanet, sau girant; cu aceste trei garanții încredințează banii săi; fie că primește amanet, fie ipotecă, fie girant.

Dumnezeu a văzut, deci, că fără aceste garanții nimeni nu dă cu împrumut, nici nu se pleacă spre milă, ci se uită numai la câștig; săracul este lipsit de toate acestea; nu are ce ipoteca, că nu posedă nimic; nu are ce amaneta, că este gol; nu are girant, că, din pricina sărăciei, nimeni n-are încredere în el.

Dumnezeu văzând, deci, că săracul se primejduiește din pricina sărăciei, iar bogatul se primejduiește din pricina neomeniei, s-a pus pe El la mijloc girant pentru sărac, zălog pentru cel care dă împrumut. Și-i spune bogatului: "N-ai încredere în el, că-i sărac? încrede-te în Mine, că-s bogat!". Dumnezeu a văzut pe sărac și a avut milă de el; a văzut pe sărac, și nu l-a trecut cu vederea, ci S-a dat pe Sine chezaș pentru cel ce nu are nimic și a stat alături de cel sărman pentru multa Lui bunătate. Despre această bunătate dă mărturie fericitul David când spune: "*A stat în dreapta săracului*" (Ps. 108, 30).

"*Cel ce miluiește pe sărac, împrumută pe Dumnezeu*". "Ai încredere, spune Dumnezeu, că pe Mine Mă împrumuți!".

- Dar ce câștig atât de mare am dacă Te împrumut pe Tine?

- E cea mai mare nelegiuire să ceri socoteală lui Dumnezeu. Totuși, Mă plec nelegiuirii tale și cu iubirea de oameni voi pune capăt neomeniei tale. Să stăm, dar, de vorbă și să ne socotim. Cât câștigi când împrumuți pe ceilalți oameni? Ce dobândă le ceri? Nu-i așa că unu la sută, dacă ceri o dobândă legală? Dacă lăcomia ți-e mai mare, iei o dobândă nedreaptă, de două sau de trei ori mai mare. Eu însă am să-ți satur lăcomia ta. Îți voi da mai mult decât ți-e pofta nesațului tău. Acopăr cu dărnicia Mea nesațul tău. Pretinzi o dobândă de unu la sută? Eu îți dau de o sută de ori mai mult.

- Dacă-i așa, Te împrumut, Doamne! Te împrumut cu milostenia pe care o dau aici săracului! Dar când ai să-mi dai înapoi împrumutul? Vreau să hotărâm condițiile. Vreau să întărim învoiala. Spune-mi timpul înapoierii banilor! Hotărăște scadența!

Intrebarea asta, mai ales, este de prisos! "*Că Dumnezeu este credincios în toate cuvintele Lui*" (Ps. 144, 13). Dar pentru că un bun platnic are obiceiul și intenția de a măsura timpul și de a hotărî ziua scadenței, ascultă când și unde îți va plăti datoria Cel ce S-a împrumutat de la tine prin mâna săracului: "*Când va șede Fiul Omului pe tronul slavei Lui și va pune oile de-a dreapta Lui și caprele de-a stânga Lui, va zice celor din dreapta...!*".

Aici ia aminte cum grăiește Datornicul cel recunoscător creditorului Său, cum îi mulțumește Datornicul: "*Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii.*" Și pentru ce? "*Că am flămânzit, și Mi-ați dat să mănânc; am însetat, și Mi-ați dat să beau; gol am fost, și M-ați îmbrăcat, în temniță, și ați venit la Mine; bolnav am fost, și M-ați cercetat; străin am fost, și M-ați primit*" (Matei 25, 31-36).

Apoi, cei care au slujit bine la vreme se vor uita la nimicnicia lor și la vrednicia Celui împrumutat și vor spune: "*Doamne, când Te-am văzut flămând, și Te-am hrănit? Sau însetat, și Ți-am dat să bei*" (Matei 25, 37), "*Ție, spre Care ochii tuturor nădăjduiesc, Ție, Care le dai lor hrană la bună vreme?*" (Ps. 144, 16).

Cât e de mare bunătatea lui Dumnezeu! Din pricina iubirii Sale de oameni își ascunde vrednicia.

"Am flămânzit, și Mi-ați dat să mănânc".

Ce mare bunătate! Ce nemăsurată iubire de oameni! A flămânzit "*Cel ce dă hrană la tot trupul*" (Ps. 135, 25), "*Cel ce deschide mâinile și satură pe tot cel viu de bunăvoință*" (Ps. 144, 16).

"Am flămânzit, și Mi-ați dat să mănânc".

Nu i se micșorează vrednicia Sa, ci iubirea Sa de oameni cheazășuiește pentru săraci.

"Am însetat, și Mi-ați dat să beau".

- Cine-i Cel ce rostește aceste cuvinte?

- Cel ce varsă apele în lacuri, râuri și izvoare; Cel ce a spus în Evanghelie: "*Din pântecul celui ce crede în Mine râuri de apă vie vor curge, precum a zis Scriptura*" (Ioan 7, 38); Cel ce a spus: "*De însetează cineva, să vină la Mine și să bea*" (Ioan 7, 37).

"Gol am fost, și M-ati îmbrăcat".

- Am îmbrăcat noi, oare, vor spune aceia, "*pe Cel ce îmbracă cerul cu nori*"? (Ps. 146, 8) Pe Cel ce îmbracă toată Biserica și întreaga lume? "*Câți în Hristos v-ați*

botezat în Hristos v-ați îmbrăcat" (Gal. 3, 27).

"In temniță am fost."

- In temniță, Tu, Cel ce slobozești pe cei din temniță? Tălmăcește-ne cele ce ne spui! Vrednicia Ta tăgăduiește spusele. Când Te-am văzut în atât de mare lipsă? Când Ți-am făcut acestea?

- *"Intrucât ați făcut, răspunde El, unuia dintr-aceștia preamici, Mie Mi-ati făcut"* (Matei 25, 40).

Nu-i adevărat, deci, cuvântul că cel *ce miluiește pe sărac împrumută pe Dumnezeu?* Și, iată, lucru de mirare! M-a amintit de nici o altă faptă de virtute, decât de milostenie. Și doar ar fi putut să spună: "Veniți, binecuvântaților, că ați trăit în curățenie trupească și sufletească, că ați trăit în feciorie, că ați dus viață îngerească!". Dar le trece pe acestea sub tăcere! Nu că sunt nevrednice de a fi pomenite, ci pentru că vin în urma iubirii de oameni.

Și după cum celor din dreapta le-a dăruit împărăția pentru milostenia lor, tot așa și pe cei din stânga i-a amenințat cu pedeapsa, pentru asprimea lor. *"Duceti-vă de la Mine, blestemaților, în întunericul cel mai din afară, care este gătit diavolului și îngerilor lui"* (Matei 25,41).

- Pentru ce? Pentru care pricină?

"Pentru că am flămânzit, și nu Mi-ați dat să mănânc" (Matei 25, 42).

N-a spus: "că ați făcut desfrânare, că ați făcut adulter, că ați furat, că ați dat mărturie mincinoasă, că ați jurat fals". Toată lumea știe că și acestea sunt păcate, dar vin în urma neomeniei și a nemilosteniei.

- Pentru ce, Doamne, nu pomeniți și de celelalte căi de păcat?

- Nu judec păcatul, răspunde Domnul, ci neomenia! Nu judec pe păcătoși, ci pe cei ce nu s-au pocăit. Pentru neomenie vă osândesc! Ați avut un leac atât de mare și atât de bun pentru mântuire, milostenia, cu care puteați șterge orice păcat, și ați disprețuit o atât de mare binefacere.

Ocărăsc neomenia, ca rădăcină a păcatului și a toată necredința; laud omenia, ca rădăcină a tuturor bunătăților. Pe unii îi ameninț cu focul cel veșnic, iar altora le făgăduiesc împărăția cerurilor.

Bune sunt, Stăpâne, făgăduințele Tale, bună este și împărăția Ta, pe care o așteptăm, dar și gheena, cu care ne ameninți! Una ne îndeamnă, cealaltă ne înfricoșează: împărăția ne îndeamnă spre bine, gheena ne înfricoșează cu folos.

Dumnezeu ne amenință cu iadul, nu ca să ne arunce în iad, ci ca să ne scape de iad. Dacă ar fi vrut să ne pedepsească, nu ne-ar fi amenințat mai înainte, pentru ca, întăriți, să fugim de cele ce ne amenință, ne amenință cu pedeapsa, ca să scăpăm de pedeapsă, ne înfricoșează cu cuvântul, ca să nu ne pedepsească cu fapta.

Să împrumutăm dar pe Dumnezeu cu milostenia, să-L împrumutăm ca să-L avem pe El datornic, și nu judecător, așa precum am spus. Datornicul se sfiește de cel care l-a împrumutat, se sfiește de el și-l respectă. Dacă cel ce a dat bani cu împrumut vine la ușa unui datornic, datornicul fuge, dacă e sărac; dar dacă e bogat, îl primește cu îndrăznire.

Vezi și altă fată minunată a Dreptului Judecător, scoasă din observarea lucrurilor omenești. Dacă împrumuți pe un om sărac, iar acesta mai pe urmă se îmbogățește și poate să-ti plătească datoria, ti-o plătește fără să afle oamenii, ca să nu

roșească de starea lui de mai înainte; îți mulțumește, dar nu spune altora că i-ai făcut bine, fiindu-i rușine de sărăcia lui de mai înainte. Dumnezeu nu face așa, ci Se împrumută în ascuns, și-Și plătește datoria în văzul tuturor. Când primește, primește milostenia făcută, în taină; când dă înapoi, o dă înapoi în fata întregii creații.

Dar poate că un bogat mă va întreba:

- Pentru ce Dumnezeu mi-a dat mie bogăție și pentru ce nu i-a dat la fel și săracului?

- Dumnezeu putea să dea și săracului bogăție ca și ție, dar n-a vrut pentru ca nici bogăția ta să nu fie neroditoare, și nici sărăcia aceluia, fără plată. Ție, bogatului, ti-a dat bogăție ca să te îmbogățești prin milostenie și să împărți cu dreptate: *"A împărțit, a dat săracilor, dreptatea lui rămâne în veac"*(Ps. 111,8. (Evident, cuvântul "dreptate" nu are aici un înțeles juridic)). Vezi că bogatul strânge de pe urma milosteniei dreptate veșnică? Vezi-l și pe sărac! Pentru că nu are bogăție, cu care să lucreze dreptate, are sărăcia, de pe urma căreia culege răbdare veșnică: *"Răbdarea săracilor nu pierе în veac"*(Ps. 9, 18), în Hristos, Domnul nostru, Căruia slavă în vecii vecilor. Amin.

OMILIA A OPTA

Despre pocăință

Ieri am fost departe de voi, dar nu de bunăvoie, ci silit. Am fost departe de voi cu trupul, dar nu cu gândul; departe de voi cu trupul, dar nu cu mintea. Pe cât puteam, eram lipit de voi și pe toți în minte vă aveam. Că iarăși, fraților, aceeași boală trecătoare mă ținea; dar m-am grăbit să văd fetele voastre și, cu rămășițele bolii încă în mine, am alergat la voi, dragii mei.

Bolnavii caută, după boală, să se spele și să facă baie; eu însă am socotit cu cale să văd doritele voastre fete, ca să-mi potolesc dorul de a vă propovădui; doream să văd acest ocean mare cu apă nesărată, această mare lipsită de valuri. Am venit să văd ogorul vostru cel curățit de mărăcini.

Care port este, oare, așa de liniștit ca biserica? Care grădină este așa de frumoasă ca adunarea voastră? Aici nu-i șarpele, care ispitește, ci Hristos, Care ne învață de taină; nu-i Eva, care ne pune piedică, ci Biserica, cea care ne tine în picioare; nu sunt aici frunze de copac, ci rodul Duhului; nu-i aici gard de spini, ci vie plină de belșug. Dacă găsesc spin în ea, îl schimb în măslin - că cele de aici nu sunt stânjenite de sărăcia firii, ci cinstite cu libertatea de voință; dacă găsesc lup, îl fac oaie, nu schimbând firea, ci prefăcând voința.

De aceea n-ai greși de-ai spune că biserica e mai mare decât corabia lui Noe. Corabia lui Noe a primit în ea animale și a păstrat în ea tot animale; biserica însă primește animale și le schimbă. Iată ce vreau să spun! A intrat în corabie uliu, a ieșit uliu; a intrat lup, a ieșit lup.

În biserică însă intră uliu, și iese porumbiță; intră lup, și iese oaie; intră șarpe, și iese miel. Nu se schimbă firea, ci este alungat păcatul.

Asta e pricina că vorbesc mereu de pocăință. Că pocăința, cumplită și înfricoșătoare pentru păcătos, este leac păcatelor, istovire a fărădelegilor, secătuire a lacrimilor, îndrăznire către Dumnezeu, armă împotriva diavolului, sabie care-i taie capul, nădejdea mântuirii, pieirea deznădejzii.

Pocăința deschide cerul, pocăința ne bagă în rai, pocăința biruie pe diavol, după cum încrederea în noi ne face să cădem. De aceea vă vorbesc mereu de pocăință! Ești păcătos? Nu deznădăjdui! Și eu nu voi înceta de a vă unge neîncetat cu aceste alifii. Știu doar ce armă puternică avem împotriva diavolului atunci când nu pierdem nădejdea. De ai păcate, nu deznădăjdui! Și n-am să încetez de a-ti spune neconținut aceasta. De păcătuiești în fiecare zi, în fiecare zi pocăiește-te! Să facem cu noi ceea ce facem cu casele noastre, care se învechesc; când părți din ele putrezesc, scoatem părțile putrezite și punem în loc materiale noi; și niciodată nu încetăm a face asta. Te-ai învechit azi din pricina păcatului? Innoiește-te prin pocăință!

- Dar pot să mă mântuiesc dacă mă pocăiesc?
- Da, poți!
- Am trăit toată viața în păcate! Dacă mă pocăiesc, mă mântuiesc?
- Da!
- De unde știi?

- De la iubirea de oameni a Stăpânului tău!

- Să am, oare, încredere numai în pocăința de care îmi vorbești? Este, oare, în stare pocăința să șteargă atâtea păcate?

- Dacă ar fi numai pocăința, atunci, pe bună dreptate, teme-te! Dar când iubirea de oameni a lui Dumnezeu se alătură pocăinței, prinde curaj! Iubirea lui Dumnezeu nu are hotar, nici bunătatea Lui nu se poate tălmăci cu cuvântul. Păcatul tău are hotar; leacul însă nu are hotar. Păcatul tău, oricum ar fi, este păcat făcut de om; dar iubirea de oameni a lui Dumnezeu este negrăită. Ai curaj! Pocăința biruie păcatul! Inchipuie-ti o scânteie ce cade în ocean! Poate rămâne ea aprinsă? Poate să se vadă? Nu! Ei bine, ce e scânteia fată de ocean, aceea e păcatul fată de iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Dar, mai bine spus, nici atâta. Oceanul, oricât de mare-ar fi, tot are margini. Bunătatea lui Dumnezeu însă e fără de margini.

Nu vă spun acestea ca să vă fac trândavi, ci ca să vă fac și mai sânguitori.

V-am sfătuit de atâtea ori să nu vă mai duceți la teatru. Ai auzit, dar nu m-ai ascultat. Te-ai dus la teatru și ai călcat cuvântul meu. Dar să nu te rușinezi să vii iarăși la biserică și să mă auzi din nou!

- Te-am auzit și nu ți-am păzit cuvântul! Cum pot să mai vin iarăși la biserică?

- Deocamdată, știi că n-ai păzit cuvântul meu! Deocamdată, te rușinezi, roșești, porți zăbala, fără să te mai mustre cineva! Deocamdată, cuvântul meu a prins rădăcină în cugetul tău, iar învățătura mea te curățește fără ca eu să mă arăt. Nu mi-ai păzit cuvântul! Dar te osândești! Ei bine, pe jumătate l-ai păzit, chiar dacă nu l-ai păzit! L-ai păzit, pentru că ai spus: "Nu l-am păzit!". Cel care se învinuiește că n-a păzit cuvântul meu, se sânguiește să-l păzească. Ai fost la spectacol? Ai săvârșit fărădelegea? Ai ajuns rob unei femei desfrânate? Ai venit de la teatru? Ți-ai adus din nou aminte de cuvântul meu? Te-ai rușinat? Ei bine, vino la biserică! Te-ai întristat? Roagă-te lui Dumnezeu! Te-ai ridicat până la atâta!

- Vai mie, am auzit cuvântul tău și nu l-am păzit! Cum să mai intru în biserică? Cum să-l mai aud iarăși?

- Dimpotrivă, intră! Intră tocmai pentru că nu l-ai păzit, ca să-l auzi din nou și să-l păzești. Dacă doctorul îți dă o doctorie și nu te vindeci, nu-ti mai dă, oare, a doua zi aceeași doctorie? Să ne închipuim un tăietor de lemne. Vrea să taie un stejar, își ia toporul și dă cu el la rădăcină. Dacă-i dă o lovitură și nu cade copacul cel fără de roade, nu-i dă, oare, altă lovitură, a patra, a cincea, a zecea? Fă și tu la fel! Stejar este desfrânarea, e copac fără de roade; face ghindă, hrană pentru porci. De multă vreme e înrădăcinată desfrânarea în sufletul tău! A acoperit conștiința ta cu coajă de copaci. Cuvântul meu e toporul. L-ai auzit într-o singură zi! Cum să fie doborâtă desfrânarea dintr-o dată, când e înrădăcinată în tine de atâta vreme? Să nu te minunezi de-mi vei auzi cuvântul de două ori, de trei ori, de o sută de ori, chiar de zeci de mii de ori! Caută numai să tai lucrul cel rău și vânjos, adică obișnuința cea rea. Iudeii mâncau mană în pustie și căutau ceapa din Egipt, spunând: "*Bine ne era nouă în Egipt!*" (Numeri 11, 18). Atât de rușinos și rău lucru este obișnuința cu păcatul! Îți spun: Nu te iubesc, nu-ti mulțumesc, nu te îmbrățișez pentru că ai reușit să te dezbari de obișnuința cea rea în zece zile, în douăzeci de zile sau în treizeci de zile, ci te iubesc pentru că nu ai deznădăjduit; te iubesc pentru că te-ai rușinat de păcat și l-ai osândit.

"Iarăși am început să vorbesc despre dragoste!

Ai auzit cuvântul meu, ai plecat de la biserică și l-ai călcat? N-ai făcut ce ti-am spus? Să nu te rușinezi să vii iarăși la biserică! Rușinează-te când păcătuiești, nu te rușina când te pocăiești! Uită-te ce a făcut diavolul din tine!

Păcatul și pocăința sunt două lucruri diferite. Păcatul este rană, pocăința, leac. După cum în trup sunt și răni, dar există și doctorii, tot așa și în suflet sunt și păcate, și pocăință.

Păcatul aduce rușine, pocăința, îndrăznire. Ascultă-mă, te rog, cu mare luare-aminte, ca nu cumva, amestecând rânduiala, să pierzi folosul. Există deci rană și doctorie, păcat și pocăință. Păcatul este rana, pocăința - doctoria, în rană este puroi, în doctorie, curățire de puroi; în păcat, puroi, în păcat, ocară, în păcat, batjocură; în pocăință, îndrăznire, în pocăință, libertate, în pocăință, curățire de păcate.

Ascultă-mă cu luare-aminte!

Păcatului îi urmează rușinea, pocăinței, îndrăznirea. Ești atent la cele ce spun? Satana a schimbat rânduiala asta și a dat păcatului îndrăznire, iar pocăinței, rușine. N-am să mă opresc din vorbit până diseară, până nu voi lămuri ce spun! Trebuie să-mi împlinesc făgăduința. E cu neputință să mă stăpânesc. Există rană și doctorie; rana are puroi; doctoria, puterea de a curăți puroiul.

Este, oare, puroi în doctorie? Este, oare, vindecare în rană? Nu-și păstrează, oare, rana rânduiala ei, iar doctoria, rânduiala ei? Se poate schimba, oare, rana în doctorie și doctoria în rană? Nicidecum! Să venim acum la sufletul păcătoșilor. Păcatul are rușine, păcatul are ocară și moștenire - necinstea; pocăința are îndrăznire, pocăința are post, pocăința are dreptate.

"Spune tu, mai întâi, fărădelegile tale, ca să te îndreptezi"(Isaia 43, 26) Și: *"Dreptul este singur pârâșul lui de la cel dintâi cuvânt"*(Pilde 18, 17). Satana, știind că păcatul e însoțit de rușine, care e în stare să îndeparteze pe păcătos de păcat, iar pocăința este însoțită de îndrăznire, care e în stare să atragă pe cel care se pocăiește, a schimbat rânduiala și a dat pocăinței rușinea, iar păcatului, îndrăznirea.

- De unde aceasta?

- Ți-o spun eu! Păcătosul este târât de poftă cumplită spre o femeie desfrânată; merge în urma desfrânatei ca un rob; intră în locuința ei; nu se rușinează, nu roșește când se împreunează cu desfrânata, când săvârșește păcatul; nici un pic de rușine, nici un pic de roșeată pe obraz. Iese de acolo după săvârșirea păcatului. Dar, ca să se pocăiască, se rușinează, nemernice! Când te împreunai cu defrânata nu te rușinai, dar când ai venit să te pocăiești, te rușinezi? Imi spui că ti-e rușine? Pentru ce nu ți-a fost rușine când te desfrânai? Săvârșește fapta și nu se rușinează! O spune și roșește! A diavolului este viclenia aceasta! Diavolul nu-l lasă pe păcătos să se rușineze când face păcatul, ci-l împinge să-l săvârșească în văzul lumii. Știe, doar, diavolul că, dacă s-ar rușina, ar fugi de păcat; dar îl face să se rușineze când se pocăiește; știe, doar, diavolul că, dacă se rușinează să-și spună păcatul, nu se mai pocăiește. Doar rele îi face diavolul: îl atrage spre păcat și-l îndepartează de pocăință.

Pentru ce ti-e rușine să-ti spui păcatul? Când ai făcut desfrânare nu ti-a fost rușine. Când iei doctoria te rușinezi? Când te scapi de păcat te rușinezi? Se cuvenea să te rușinezi atunci când păcătuiai! Atunci trebuia să-ti fie rușine! Când ai ajuns păcătos nu te-ai rușinat, și te rușinezi acum, când ai să ajungi drept *Spune tu, mai întâi, fărădelegile tale, ca să te îndreptezi*. Cât este de mare iubirea de oameni a

Stăpânului! N-a spus: "Ca să nu fii pedepsit!", ci "*ca să te îndreptezi*".

- Nu îți este de-ajuns, Doamne, păcătosului că nu-l pedepsești? Pentru ce îl mai faci încă și drept?

- Nu!, îți răspunde Dumnezeu.

Uită-te cu luare-aminte la cuvintele: "Il fac drept".

- Dar cu cine a făcut Stăpânul asta?

- Cu tâlharul! Când tâlharul a spus celuilalt tâlhar numai acele cuvinte: "*Nu te temi tu de Dumnezeu? Noi pe bună dreptate, că am primit cele cuvenite pentru faptele noastre*"(Luca 23, 40-41), atunci Mântuitorul i-a spus: "*Astăzi vei fi cu Mine în rai!*"(Luca 23, 43). Nu i-a spus: "Te scap de osândă și de pedeapsă", ci l-a făcut drept și l-a adus în rai.

Ai văzut că a ajuns drept în urma mărturisirii? Mult iubitor de oameni este Dumnezeu! Nu Și-a cruțat pe Fiul Său, ca să cruțe pe rob! A dat pe cel Unul-Măscut, ca să răscumpere niște robi nerecunoscători! A dat Sângele cel scump al Fiului Lui! O, iubire de oameni a Stăpânului!(Ioan 3, 16; Romani 8, 32)

Să nu-mi spui iarăși:

- Am făcut multe păcate! Cum voi putea să mă mai mântuiesc?

- Tu nu poți, Stăpânul tău poate! Și într-atât, încât să-ti șteargă păcatele! Uită-te cu luare-aminte la ce spun! Așa îți șterge Stăpânul păcatele, că nu mai rămâne nici urmă de păcat! Cu trupurile rănite nu-i cu puțință asta; ci, oricât de mult s-ar strădui doctorul, oricâte doctorii ar pune pe rană, rana nu dispare desăvârșit. Te lovești la față; rana s-a tămăduit, dar rămâne urma, mărturia rănii, și ea strică frumusețea chipului; și se străduiește mult doctorul să șteargă urma, dar nu poate; i se împotrivesc și slăbiciunea firii omenești, și neputința artei medicale, și neputința doctorilor. Dar când Dumnezeu șterge păcatele, nu lasă nici urmă, nici nu îngăduie să rămână semn, ci, o dată cu sănătatea, dăruiește și frumusețea, o dată cu izbăvirea de pedeapsă dă și dreptate și-l face pe cel ce păcătuise asemenea cu unul care n-a păcătuit. Dumnezeu pierde păcatul și-l face să nu mai fie, nici să mai revină, atât de desăvârșit îl pierde! Nu tu urmă, nu tu semn, nu tu mărturie, nu tu dovadă!

Poate că cineva m-ar întreba:

- De unde se vede asta?

- Se cuvine, deci, să aduc dovezi de cele ce spun, ca să nu fie spusesele mele numai o simplă afirmație. Și am să vin cu dovezi din Scripturi, ca să capete temei ce v-am grăit. Am să vă aduc oameni răniți, un popor întreg, oameni plini de bube, de puroi, de viermi, toți numai o rană, toți numai bube, care au putut să se vindece așa de bine, că n-a mai rămas pe ei urmă, că n-a mai rămas semn, că n-a mai rămas mărturie. Au avut nu o rană, nu două, nu trei, nu patru, ci din cap până în picioare erau numai o rană. Fiți cu luare-aminte la ce am să vă spun! Cuvântul ce vi-l spun e mântuitor și ne privește pe toți. Eu prepar leacuri mai bune ca doctorii, leacuri pe care nici împărații nu le pot prepara. Ce poate face un împărat? Poate scoate din închisoare, dar din iad nu poate elibera; poate să dea bani, dar sufletul nu-l poate mântui.

Eu am să vă dau pe mâna pocăinței, ca să-i cunoașteți puterea, să-i cunoașteți tăria, să cunoașteți că păcatul nu o biruie, că nu-i fărădelege în stare să-i biruie puterea. Deocamdată, am să vă aduc mărturie nu un om, nu doi, nu trei, ci multe mii de oameni, plini de bube, răniți, plini de nenumărate păcate, care, prin pocăință, au

putut să se mântuiască, încât nu le-a mai rămas nici urmă, nici semn de la buboaiile de mai înainte. Fiți însă cu mare luare-aminte la ce vă spun; și nu fiți numai cu luare-aminte, ci căutați să și țineți minte cele ce-am să vă spun, ca să-i învățați și pe cei care lipsesc, și așa să-i faceți mai sânguincioși pe cei care au fost lipsiți de folosul celor ce s-au spus. Să vină înaintea noastră Isaia cel care a văzut pe serafimi, cel care a auzit cântarea cea de taină, cel care a prezis multe și multe despre Hristos. Să-l întrebăm ce-a vrut să spună prin cuvintele: "*Vedenia pe care a văzut-o Isaia asupra Iudeii și Ierusalimului*"(Isaia 1,1).

- Spune-ne, profetule, vedenia pe care ai văzut-o!

- "*Ascultă, cerule, și ia în urechi, pământule, că Domnul a grăit*"(Isaia 1, 2).

- Cum, profetule, una făgăduiești și alta ne spui?

- Dar ce-am făgăduit?

- Când ai început să grăiești, ai spus: "Vedenie asupra Iudeii și Ierusalimului", și lași Iudeea și Ierusalimul și vorbești cu cerul și spre pământ îți îndrepti cuvântul; lași pe oamenii cei cuvântători, și vorbești cu stihiile cele necuvântătoare.

- Pentru că cei cuvântători au ajuns mai necuvântători decât cele necuvântătoare. Dar nu numai pentru asta, ci și pentru că Moise a grăit tot așa, spunând: "*Ascultă, cerule, și ia aminte, pământule, la graiurile gurii mele!*"(Deuteronom 32, 1), când avea să-i aducă pe iudei în pământul făgăduinței și când a văzut ce avea să se întâmple, anume că iudeii aveau să calce în picioare toate cuvintele lui. "Iau martori cerul și pământul, a spus Moise, că dacă veți părăsi pe Domnul Dumnezeu după ce veți intra în pământul făgăduinței, veți fi împrăștiați în toate neamurile".

A venit Isaia și avea să înfăptuiască amenințarea lui Moise. Isaia nu mai putea lua ca martor pe Moise, că murise, nici pe cei ce auziseră amenințarea, că muriseră și ei; atunci a chemat stihiile, pe care le luase martore și Moise: "Iată, iudeilor, ați pierdut făgăduința! Iată, ați părăsit pe Dumnezeu! Cum să te chem, Moise? Ai murit și te-ai săvârșit! Cum să chem pe Aaron? Și acela a fost dat morții!".

- Nu poți să chemi pe om, cheamă stihiile, i se răspunde.

- De aceea și eu, spune Isaia, pentru că sunt în viață, n-am să iau martor pe Aaron, nici pe cutare și cutare om, pentru că și ei au să moară, ci iau martore înaintea voastră stihiile, care rămân, cerul și pământul.

De aceea Isaia a spus: "*Ascultă, cerule! Ia în urechi, pământule! Moise mi-a poruncit ca pe voi să vă chem azi*".

Dar nu numai pentru asta Isaia a chemat stihiile, ci și pentru că grăia iudeilor. "*Ascultă, cerule, că tu ai pogorât mana! Ia în urechi, pământule, că tu ai dat prepelița! Ascultă, cerule, că tu ai pogorât mana, că tu ai adus o mâncare mai presus de fire! Erai sus și te-ai prefăcut în arie! Ia în urechi, pământule! Erai jos și îndată ai pregătit masă!*". Nu lucra natura, dar a lucrat harul; n-au arat boii, dar spicul era gata; nu erau mâini de bucătari, nu era poruncă, dar era mana, izvor sfințit, care înlocuia pe toate; natura își uitase slăbiciunea ei! Cum de nu s-au ros hainele iudeilor? Cum de nu li s-au învechit încălțămintele? "*Ascultă, cerule! Ia în urechi, pământule!*". Și totuși, cu toate aceste amintiri, cu toate acele binefaceri, Stăpânul a fost ocărât!

"Cu cine să vorbesc, se întreabă Isaia. Cu voi? Dar nu am om care să mă

asculte. Iată, am venit, și nu era om. Am grăit, și nu era cine să mă asculte. Voi grăi, deci, celor necuvântătoare, că cei cuvântători s-au pogorât la josnicia necuvântătoarelor!"

Tot asta a făcut pe un alt profet să spună: "*Ascultă, jertfelnicule, ascultă-mă!*"(III Regi 13, 2), când a văzut că împăratul înnebunește, că idolul este adorat, că Dumnezeu este ocărât și toți ceilalți, înmărmuriți de frică.

- Vorbești, profetule, cu piatra?

- Da, pentru că împăratul este mai nesimțitor ca piatra! *Ascultă, jertfelnicule, ascultă-mă!*

Și îndată s-a despiciat altarul. Piatra a ascultat, piatra s-a sfărâmat și jertfa s-a vărsat(III Regi 13, 3-5).

- Cum? Omul n-a ascultat?

- Nu! Omul, dimpotrivă, a întins mâna ca să apuce pe profet.

- Și Dumnezeu ce a făcut?

- I-a uscat mâna(III Regi 13, 4). Vezi ce a făcut! Vezi iubirea de oameni a Stăpânului și păcatul robului!

- Dar pentru ce nu i-a uscat de la început mâna împăratului?

- Ca împăratul să se înțeleptească prin pățania pietrei. "Dacă piatra nu s-ar fi sfărâmat, i-a spus Dumnezeu, Eu te-aș fi cruțat. Dar pentru că piatra s-a sfărâmat și tu nu te-ai îndreptat, peste tine aduc mânia Mea".

A întins împăratul mâna să apuce pe profet, și mâna s-a uscat. Biruința s-a arătat. Și erau acolo atâția ostași, atâția generali și multe ajutoare! Dar împăratul nu putea să strângă mâna. Mâna îi stătea întinsă; dădea glas, făcând cunoscută înfrângerea necredinței și victoria credinței, iubirea de oameni a lui Dumnezeu și nebunia împăratului. Și să strângă mâna, împăratul nu putea.

Dar ca nu cumva, tesând eu cuvânt cu cuvânt, să scap din vedere ce voiam să spun, hai să vă arăt ce vă făgăduisem. Dar ce vă făgăduisem? Făgăduisem să vă arăt că, deși un om are mii și mii de răni, dar dacă se pocăiește și face fapte bune, Dumnezeu îi șterge desăvârșit păcatele, că nu se mai văd nici urmă, nici semn, nici mărturie de păcatele de mai înainte. Asta v-am făgăduit-o și asta voi încerca să v-o dovedesc.

"Ascultă, cerule, și ia în urechi, pământule, că Domnul a grăit!(Isaia 1, 2).

- Spune-mi, ce-a grăit?

- "*Fii am născut și i-am crescut, iar ei s-au lepădat de Mine. Boul a cunoscut pe stăpânul său*" - cel mai necuvântător dintre necuvântătoare - "*și asinul, ieslea domnului lui*" - cel mai încăpățânat dintre animalele încăpățânate -, "*dar Israel nu M-a cunoscut și poporul Meu nu M-a înțeles. Vai, neam păcătos!*"(Isaia 1, 2-4).

- Nu mai este, oare, nădejde de mântuire? Pentru ce spui: *Vai?*

- Pentru că nu găsesc leac.

- Pentru ce spui: *Vai?*

- Pentru că am pus leacuri, dar nu s-a dezumflat buboiul. De asta Mi-am întors fata de la ei. Ce pot să mai fac? Nu Mă mai ostenesc să-i vindec! *Vai!*

Dumnezeu imită pe o femeie care plânge. Și bine face! Fiți, vă rog, cu luare-aminte!

- Pentru ce: *Vai?*

- Pentru că așa se spune la bolile trupești. Când doctorul vede că bolnavul nu mai are nădejde de vindecare, plânge; plâng cu suspine și prietenii și rudele. Dar acolo, în zadar și fără de folos! Când bolnavul e pe moarte, de-ar plânge toată lumea, nu poate să-1 mai scoale. Așa că plânsul este plâns de jale, nu de îndreptare. Cu bolile sufletești însă, nu-i așa; ci, dacă plângi, de multe ori scoli pe un om al cărui suflet este mort.

- Pentru ce?

- Pentru că trupul, odată mort, nu mai poate fi ridicat cu putere omenească; pe când un om, cu sufletul mort, poate fi ridicat prin îndreptare. Vezi un desfrânat? Plânge-1! Și de multe ori îl ridici din păcat. De asta și Pavel nu scria numai, nici nu îndemna numai, ci și plângea cu lacrimi, sfătuind pe fiecare.

- Fie! Sfătuiești, Pavele, dar pentru ce și plângi?

- Pentru ca, dacă nu reușește sfatul, să ajute lacrimile.

Tot așa și profetul plânge. Stăpânul nostru, văzând căderea Ierusalimului, spunea: *"Ierusalime, care omori pe profeți și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine"*(Matei 23, 37). Vorbește unui oraș căzut și-1 plânge cum ar plânge pe un om. Profetul Isaia spune: *"Vai, neam păcătos, popor plin de păcate!"*(Isaia 1, 4). Nu au trup sănătos. Ai văzut că sunt plini de bube? Sămânță rea, fii nelegiuiți(Ibidem).

- Spune-mi, proorocule, pentru ce plângi?

- *"Ați părăsit pe Domnul și ați mâniat pe Sfântul lui Israel! Pentru ce vă mai răniți încă?"*(Isaia 1, 4-5). Cu ce pot să vă mai rănesc? Cu foamete sau cu ciumă? Au venit peste voi tot felul de pedepse, și răutatea voastră tot nu s-a terminat. *"Ați adăugat nelegiuiți. Tot capul spre durere și toată inima spre întristare"*(Isaia 1, 5). *"Nu este rană, nici vânătaie"*(Isaia 1, 6).

Ce cuvinte ciudate! Cu puțin înainte spuneai, proorocule: *"Sămânță rea, fii nelegiuiți ați părăsit pe Domnul și ați mâniat pe Sfântul lui Israel"*(Isaia 1, 4); și: *Vai, neam păcătos!* Plângi, te bați în piept, jelești, înșiri rănilile și deodată te întorci și spui: *Nu este rană, nici vânătaie!*

Fiți cu luare-aminte! Atunci e rană în trup, când o parte a trupului e sănătoasă, iar altă parte a trupului, rănită. Aici însă spune că tot trupul este o rană: *Nu e nici rană, nici vânătaie, nici buboi umflat, ci de la picioare până la cap n-ai unde pune platură, nici untdelemn, nici bandaj*(Isaia 1, 6). *"Pământul vostru este pustiu, cetățile voastre - arse, țara voastră - mâncată de străini"*(Isaia 1,7). V-am făcut toate acestea, dar voi nu v-ați îndreptat. Am întrebuințat tot meșteșugul Meu, dar bolnavul a rămas nesimțitor. *"Veniți, ascultați cuvântul Domnului, conducători ai Sodomei și ai Gomorei! Ce nevoie am Eu de mulțimea jertfelor voastre?"*(Isaia 1, 10-11).

- Ce? Vorbește acum sodomenilor?

- Nu, ci pe iudei îi numește sodomeni, pentru că se aseamănă la purtări cu ei; de aceea le dă acest nume.

"Veniți, ascultați cuvântul Domnului, conducători ai Sodomei și ai Gomorei! Ce nevoie am Eu de mulțimea jertfelor voastre?, zice Domnul. Sătul sunt de arderile de tot ale berbecilor! Seul mieilor nu-l vreau. De-Mi veți aduce făină de grâu, zadarnic! Tămâia este urâciune înaintea Mea! Sufletul Meu urăște lunile cele noi ale voastre și sâmbetele voastre. Postul și ziua cea mare nu le primesc, îmi voi întoarce ochii Mei de la voi, când veți întinde mâinile voastre spre Mine"(Isaia 1, 10-11, 13,

14-15).

Poate fi o mânie la fel cu asta? Profetul cheamă cerul, plânge, jalește, se vaită și spune: *Nu este rană, nu este vânătaie*. Dumnezeu se mânie, nu primește jertfa, nici luna cea nouă, nici sâmbăta, nici făina de grâu, nici rugăciunea, nici întinderea mâinilor.

Ai văzut buboi? Ai văzut boală de nevindecat, nu la un om, nu la doi, nu la zeci, ci la mii?

- Ce s-a întâmplat apoi?

- Dumnezeu le spune: *"Spălați-vă, curățiți-va!"* (Isaia 1, 15)

- Este oare, vreun păcat care să aducă deznădejde?

- Nu! însuși Dumnezeu le spune: *Nu vă ascult pe voi*, și totuși, Doamne, le spui: *"Spălați-vă!"* Cu ce scop le spui aceste cuvinte?

- Sunt de folos și unele, și altele. Cele dintâi: *Nu vă ascult pe voi*, ca să înfricoșez; acestea: *Spălați-vă*, ca să atrag.

- Dar dacă nu-i asculti, nu au nădejde de mântuire; iar dacă nu au nădejde de mântuire, pentru ce le spui: *Spălați-vă?*

Dumnezeu le spune asta pentru că este Tată iubitor, singurul Bun, și-I este milă de ei mai mult decât îi este milă unui tată de copiii lui. Și ca să afli că e Tată, le-a spus: *"Ce voi face, Iudo?"* (v. Osea 6, 4).

- Cum, Doamne, nu știi ce vei face?

- Știu, dar nu voiesc. Păcatele lor îmi cer să-i pedepsesc dar marea Mea iubire de oarneni Ma oprește. Ce-ti voi face? Te voi cruta? Dar ai ajuns mai trândav! Să te pedepsesc? Dar Mă oprește iubirea Mea de oameni! Ce-ti voi face? Să te pun ca pe Sodoma și să te distrug ca pe Gomora? *"Dar s-a întors inima Mea"*.

Cel Hepătimitor grăiește ca un om pătimitor. Dar, mai bine spus, ca o mamă cu copilul ei. S-a *întors inima Mea* ca inima unei mame". Dar nu s-a mulțumit cu cel dintâi cuvânt, ci a adăugat: *"M-am tulburat întru părerea Mea de rău"* (Osea 11, 8).

- Cum? Se tulbură Dumnezeu?

- Doamne ferește! Dumnezeu nu se tulbură. Dar, după cum am spus, Dumnezeu se folosește de cuvintele de care ne folosim noi.

"S-a tulburat inima Mea! Spălați-vă, curați-ți-vă!".

Ce vă făgăduisem? Că Dumnezeu îi ia pe păcătoșii care se pocăiesc, plini de mii și mii de păcate, plini de buboai, și-i vindecă atât de desăvârșit, că nu le mai rămâne nici urmă de păcate, că nu le mai rămâne semn, nu le mai rămâne mărturie.

"Spălați-vă, curățiți-vă, scoateți vicleniile din sufletele voastre... învățați-vă să faceți bine" (Isaia 1, 16, 17).

- Ce bine poruncești să facă?

- *"Ajutați pe orfan, faceți dreptate văduvei"* (Isaia 1,17).

- Nu sunt grele poruncile; ci acelea pe care ni le impune și firea.

"Veniți să stăm de vorbă, zice Domnul" (Isaia 1, 18). Faceți voi puțin, și Eu adaug restul. Dati-Mi voi puțin, și Eu dăruiesc totul. *Veniți!*

- Unde să venim?

- La Mine, la Cel pe Care L-ati mâhnit, pe Care L-ati mâniat, la Mine, Cel ce am spus: *Nu vă ascult pe voi*, ca, înfricoșați de amenințarea Mea, să-Mi potoliți mânia. Veniți la Cel ce nu vă ascultă, ca să vă ascult.

- Și ce faci, Doamne?

- Nu las semn, nu las mărturie, nu las urmă. *"Veniți să stăm de vorbă, zice Domnul. Dacă vor fi păcatele voastre stacojii, ca zăpada le voi albi"*.

- Nu mai rămâne urmă, nu mai rămâne semn?

- *"De vor fi păcatele ca roșeala, ca lâna le voi înalbi"*.

- Nu mai rămâne negreală? nu mai rămâne pată? Cum se face asta?

- Au fost, oare, altele făgăduințele? nu! Gura Domnului a grăit acestea! Ai văzut nu numai măreția făgăduințelor, ci și vrednicia Dăruitorului. Că lui Dumnezeu toate îi sunt cu putință, Cel ce face din murdar curat.

Ascultându-L dar pe El și cunoscând leacul pocăinței, Lui să-I înălțăm slavă, că a Lui este slava și puterea în veci. Amin.

OMILIA A NOUA

Despre pocăință. Către cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie...

(Despre pocăință. Și către cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie, în care și despre Sfânta Masă și despre Judecata viitoare)

După cum semănătorii n-au nici un folos dacă aruncă semințele pe cale, tot așa și noi n-avem vreun folos de pe urma numelui de creștin dacă faptele noastre nu sunt pe măsura numelui.

Iar dacă vrei, am să vă aduc martor de credință pe Iacov, fratele Domnului, care zice: "*Credința fără fapte este moartă*". Este deci nevoie de fapte; fără de ele nici numele de creștin nu ne poate fi de folos. Să nu te minunezi! Spune-mi, te rog, este de vreun folos soldatul care stă în armată, dar nu-i vrednic de armată și nu luptă pentru împăratul care îl hrănește? Ar fi, poate, mai bine să nu stea în armată decât să batjocorească cinstea împăratului.

Așa și cu creștinii. Nu merită, oare, să fie pedepsiți când nu luptă pentru împăratul lor? Dar pentru ce spun: când nu luptă pentru împăratul lor? Facă Dumnezeu să lupte pentru sufletele lor!

- Dar cum pot, mi se poate spune, să fiu în lume, înconjurat de treburi, să slujesc împăratului și să mă mântuiesc?

- Ce spui, omule? Vrei să-ti spun pe scurt că nu locul te mântuie, ci purtarea și voința?

Adam era în Rai, ca într-un port, și s-a înecat; Lot era în Sodoma, ca pe mare, și s-a mântuit; Iov stătea pe gunoi și s-a îndreptățit, iar Saul era în mijlocul bogățiilor și și-a pierdut împărăția -și pe cea de aici, și pe cea de dincolo. Nu te poți apăra spunând: "Nu pot să fiu și în lume, înconjurat de treburi, și să mă și mântuiesc".

Știi de unde ne vine acest gând? De acolo că nu ne rugăm des și nici nu venim des la biserică. Oare, nu vedeți pe cei care vor să primească dregătorii de la împăratul pământesc, cum stăruiesc și cum pun pe alții să intervină ca să dobândească ce doresc? Aceste cuvinte le spun celor ce pleacă de la dumnezeieștile slujbe și celor care se pun la sfat și pălăvrăgesc în timpul înfricoșătoarei și Sfintei Liturghii. Ce faci, omule? N-ai făgăduit zicând: "Avem către Domnul", când preotul a spus: "Sus să avem mintea și inimile"? Nu ti-e teamă, nu te rușinezi să fii găsit mincinos în acel ceas înfricoșător?

Vai, ce minune! Masa cea de taină este pregătită, Mielul lui Dumnezeu este junghiat pentru tine, preotul se nevoiește pentru tine, foc duhovnicesc izvorăște din preacurata Masă, Heruvimii stau împrejur, Serafimii, care cu șase aripi își acoperă fetele, zboară pe deasupra, toate Puterile cele netrupești împreună cu preotul se roagă pentru tine, focul cel duhovnicesc se pogoară, Sânge curge din preacurata coastă în

potir spre curățirea ta, și tu nu te înfricoșezi, nu roșești că ești găsit mincinos în acest înfricoșător ceas?

Ai o sută șazeci și opt de ore pe săptămână; și din acestea Dumnezeu Și-a oprit pentru El numai o singură oră; și cheltuiești și această oră în treburi lumești, în glume, în discuții! Cu ce îndrăznire, deci, te mai apropii de Sfintele Taine? Ai îndrăzni, oare, să pui mâna pe pulpana hainei împăratului pământesc, dacă ti-ar fi mâna plină de murdărie? nicidecum!

Să nu socotești că este pâine, nici că este vin ceea ce vezi! Că nu se dau afară ca celelalte mâncări. Ferească Dumnezeu! Să nu gândești așa! Ci, după cum ceara unindu-se cu focul nu pierde nimic și nimic nu prisosește, tot așa socotește și aici! Sfintele Taine intră în ființa trupului. De aceea, când ne apropiem să ne împărtășim, să nu socotim că ne împărtășim cu dumnezeiescul Trup ca din mâna unui om, ci să socotim că ne împărtășim cu dumnezeiescul Trup ca din cleștele de foc al Serafimilor, pe care l-a văzut Isaia; iar cu dumnezeiescul Sânge așa să ne împărtășim, ca și cum am atinge cu buzele dumnezeiasca și preacurata coastă a lui Hristos.

Așadar, fraților, să nu plecăm din biserică în timpul Sfintei Liturghii; și iarăși, când suntem în biserică, să nu stăm de vorbă. Să stăm cu frică și cu cutremur, cu ochii plecați în jos, dar cu sufletul ridicat în sus.

Să suspinăm, fără să ni se audă glasul, dar cu inima să ne bucurăm. Oare, nu vedeți cât de nemișcați stau cei ce sunt lângă împăratul acesta pământesc, trecător și muritor? Nu scot o vorbă, nu se clintesc, nu aruncă ochii ici și colo, ci stau înfricoșați și plini de cutremur. Ia pildă de la ei, omule, și te rog să te înfățișezi înaintea lui Dumnezeu așa cum te-ai duce înaintea împăratului celui pământesc. Dar trebuie să te înfățișezi cu mult mai multă frică înaintea împăratului celui ceresc. Acestea vi le-am spus adeseori și nu voi înceta a vi le spune, până ce nu voi vedea că v-ati îndreptat.

Când intrăm în biserică, să intrăm cum se cuvine lui Dumnezeu. Să nu avem în suflet dor de răzbunare, ca nu cumva rugându-ne, când spunem: *"Iartă-ne nouă, precum și noi iertăm greșităților noastre"*, să ne rugăm împotriva noastră. Înfricoșătoare sunt cuvintele acestea! Cel ce le rostește, aproape că strigă așa lui Dumnezeu: "Am iertat. Stăpâne, iartă-mă! Am dezlegat, dezleagă-mă! Le-am lăsat, lasă-mi-le! Dacă le-am ținut, tine-mi-le! Dacă n-am iertat vecinului păcatele lui, nu mi le ierta nici Tu pe ale mele. Cu măsura cu care am măsurat, măsoară-mi și Tu mie!".

Știindu-le dar pe toate acestea, gândindu-ne la ziua cea înfricoșătoare a Judecății, la focul iadului și la muncile cele înfricoșătoare de acolo, să ne întoarcem de pe calea noastră cea rătăcită. Va veni vremea când teatrul lumii acesteia se va risipi. Atunci nu mai putem lupta; după trecerea acestei vieți, nu mai putem neguțatori; după ce s-a închis stadionul, nu mai putem fi încununați.

Timpul de acum e timp de pocăință; acela, de judecată!

Timpul de acum e timpul luptelor; acela, al cununilor!

Timpul de acum e timp de osteneală; acela, de odihnă!

Timpul de acum e timp de muncă; acela, de răsplată!

Deșteptati-vă, vă rog, deșteptati-vă și să ascultăm cu râvnă cele spuse! Am trăit cu trupul, să trăim și cu duhul! Am trăit în plăceri, să trăim și în fapte de virtute! Am trăit în trândăvie, să trăim și în pocăință! *"Pentru ce te trufești, tină și cenușă?"*.

Pentru ce te mândrești, omule? Pentru ce te fălești?

Ce nădăjduiești de la slava lumii și de la bogăție? Să ne ducem la morminte, vă rog, și să vedem tainele de acolo. Să vedem pe om descompus, oasele roase, trupurile putrezite. Dacă ești înțelept, privește! Dacă ești priceput, spune-mi: Cine e împăratul, cine e ostașul? Cine e stăpânul, cine e robul? Cine e înțeleptul, cine e neînțeleptul? Unde-i frumusețea tinereții? Unde-i fata cea frumoasă? Unde-s ochii cei strălucitori? Unde-i nasul cel bine întocmit? Unde-s buzele cele arzătoare? Unde-i frumusețea obrajilor? Unde-i fruntea cea luminoasă? Nu-s toate praf? Nu-s toate cenușă? Nu-s toate pulbere? Nu-s toate putreziciune?

Gândindu-ne la acestea, fraților, și aducându-ne aminte de ziua noastră cea din urmă, să ne întoarcem, cât mai avem timp, de pe calea noastră cea rătăcită. Am fost cumpărați cu Sânge scump.

Pentru aceasta Dumnezeu pe pământ S-a arătat. Pentru tine, omule, Dumnezeu pe pământ S-a arătat și nu avea unde să-Și plece capul. Vai, ce minune ! Judecătorul vine să fie judecat pentru cei vinovați! Viata gustă moarte! Creatorul este pălmuit de creatură! Cel ce nu poate fi privit de Serafimi este scuipat de rob, gustă oțet și fiere, este împuns cu sulița, este pus în mormânt! Și tu, spune-mi, te trândăvești, dormi, dai din umeri cu dispreț, omule?

Nu știi că, de ti-ai vărsa sângele tău pentru El, nici așa n-ai făcut ce erai dator să faci că altul e sângele Stăpânului, și altul sângele robului! Pocăiește-te și întoarce-te înainte de ieșirea sufletului, ca nu cumva să vină moartea și tot leacul pocăinței să fie fără de folos. Că aici, pe pământ, are putere pocăința; și numai aici; în iad n-are nici o putere. Să căutăm pe Domnul, cât avem timp! Să facem binele ca să scăpăm de iadul cel fără de sfârșit ce va să fie și să ne învrednicim de împărăția cerurilor, cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

Articole Românești de Misiune Ortodoxă

www.rom-art.com

© rom-art.com, iulie 2005

— prelucrat de [Simona](#) —

Pomeniți-ne în rugăciunile voastre pe cei care au ostenit la transcrierea acestei cărți în format digital:

Simona – scanare, recunoaștere texte, corectură

Marius – corectură finală, publicare

Dacă preluați această carte pe alte site-uri, vă rugăm să menționați și sursa:

www.rom-art.com